

Wiadomości **Uniwersyteckie**

4 | Wydarzenia

Misja: internacjonalizacja

21 | Wydarzenia

*UMCS otrzymał tytuł
Ambasadora
Województwa Lubelskiego*

44 | Nauka i ludzie

Podróż do źródeł psychologii

Ambasador
Województwa Lubelskiego 2019
UNIWERSYTET
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
w LUBLINIE

Hakuna Matata „Fashion Show/Music Show“

30.01.2020 r.

Fot. Bartosz Proll

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia uczelni
- 21** | Nasze sukcesy
- 28** | Na wydziałach

KARTKA Z KALENDARZA

- 40** | Prof. dr hab. Kazimierz Sykut (1923–2019)
- 43** | Renia – wspomnienie o mgr Renacie Cebulak (1956–2020)

NAUKA I LUDZIE

- 44** | Podróż do źródeł psychologii
- 48** | Gródek-Wołyń i archeologia. Dom zmarłych, grób zbiorowy czy (nie)zwykły cmentarz?

WYDARZENIE NAUKOWE

- 50** | Promocja monografii z zakresu nauk o komunikacji społecznej i mediach
- 53** | O perspektywach rozwoju socjologii zdrowia i medycyny... Sprawozdanie z I Ogólnopolskiego Seminarium Naukowego Sekcji Socjologii Zdrowia i Medycyny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego
- 56** | Egzamininy certyfikatowe w CJKP UMCS

SPRAWY STUDENCKIE

- 57** | Nowy rok, stary samorząd
- 58** | Kocham koszykówkę! – rozmowa z Kamilem Waniewskim
- 60** | Erasmus+ w Tanzanii
- 60** | Lublin 3.0 – SKNP „SmartCity” w Staszycu

ŻYCIE KULTURALNE

- 61** | Występ słuchaczy CJKP
- 61** | Cykl wystaw prac studenckich w Instytucie Nauk o Kulturze

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 62** | Ku pokrzepieniu wątrób, trzustek, nerek i serc
- 63** | O krzemienych sierpach, siekierach i grotach w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza
- 65** | Monografia *Between Folk Culture and Global Culture in Contemporary Europe. Papers from the 14th IOV European Scientific Conference of Folk Culture*
- 66** | *Sztuka Lublina. Od średniowiecza do współczesności. Studia i szkice*

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1305, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@poczta.umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Drwal, Marcin Gołębiowski, Agnieszka Stańczak (p.o. redaktor naczelny)

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Hanna Bytniewska, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Stawińska, Renata Gogol, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Beata Kozłowska, Monika

Lenarciak, Urszula Lewartowicz, Małgorzata Lipczyńska, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Obara-Pawłowska, Elżbieta Olszewska, Anna Ostrowska, Artur Popławski, Tomasz Poślada, Anna Sałamacha, Dorota Samborska, Sylwia Skotnicka, Alicja Ślusarska

Okładka: fot. B. Proll

Druk: Standruk

Nakład: 650 egz.

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, <http://dtp.academicon.pl/>

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Misja: internacjonalizacja

Rozmowa z Prorektorem ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej UMCS prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim.

Na czym polega umiędzynarodowienie i jakie ma znaczenie w działalności uczelni wyższej?

Zacznijmy od stwierdzenia, że umiędzynarodowienie jest jednym z najważniejszych wyzwań, przed jakim stają obecnie polskie uczelnie. Daje ono szansę na ich bardziej dynamiczny rozwój, większą widoczność aktywności naukowo-badawczej i wreszcie na zwiększenie konkurencyjności na globalnym rynku szkolnictwa wyższego. Należy jednak pamiętać, że na interna-

cjonalizację składa się kilka elementów, a każdy z nich jest silnie powiązany z pozostałymi.

Po pierwsze, jest to umiędzynarodowienie w sferze dydaktycznej – na tym polu od wielu lat odnosimy znaczące sukcesy, dostrzegane również przez otoczenie zewnętrzne, w tym gremia ustalające pozycje rankingowe poszczególnych uczelni w kraju. Możemy pochwalić się tym, że odsetek studentów zagranicznych na naszym uniwersytecie sięga już 10%, co stawia nas pod względem umiędzynarodowienia kształcenia wyższego w ścisłej czołówce polskich uniwersytetów. Obecnie studenci zagraniczni, studiujący na UMCS-ie, pochodzą z ponad 50 krajów świata, reprezentujących niemal wszystkie kontynenty. Nadal oczywiście, ze względu na położenie Lublina, dominują studenci z krajów ościennych, głównie z Ukrainy i Białorusi. Niemniej jednak w ostatnich latach dostrzegalna jest wyraźna dywersyfikacja przestrzenna i wynikająca z niej zmiana struktury narodowościowej studentów zagranicznych. Coraz mocniej zaznacza się kierunek azjatycki (m.in. Azerbejdżan, Indie, Chiny, Tajwan) i afrykański (m.in. Tanzania, Kenia, Uganda, RPA). Z tego też względu coraz większe znaczenie, kluczowe z punktu widzenia skuteczności naszych działań, będzie odgrywało kształce-

nie w języku angielskim lub w innych językach kongresowych. Sukcesywnie rozszerzamy naszą ofertę w tym zakresie, zwiększając rokrocznie liczbę kierunków studiów anglojęzycznych. Uniwersalny wymiar oferty dydaktycznej jest, w moim odczuciu, nie tylko wyznacznikiem jakości akademickiego kształcenia, ale przede wszystkim rzeczywistym świadectwem międzynarodowej pozycji uczelni na rynku szkolnictwa wyższego.

Drugim niezwykle istotnym elementem umiędzynarodowienia uczelni, stanowiącym swoisty rdzeń współczesnych systemów nauki, jest współpraca naukowo-badawcza. Internacjonalizacja w tej sferze dotyczy wielu pól aktywności, takich jak zaangażowanie w międzynarodowe konsorcja naukowe, udział w międzynarodowych zespołach badawczych (konsekwencją obu powinny być wspólne projekty oraz publikacje w renomowanych periodykach), ale także, a może przede wszystkim, pozyskiwanie kadry zagranicznej (zarówno młodych ludzi – postdoców, jak i uznanych autorów naukowych). Tę ostatnią aktywność postrzegam jako kluczową dla szybkiego osiągnięcia wymiernych efektów umiędzynarodowienia badań naukowych. Mogłaby ona dać mocny impuls dla szybszego rozwoju naszego uniwersytetu, poprawy jego wizerunku, lepszej widzialności międzynarodowej, pełniejszego wykorzystania naszego potencjału naukowo-badawczego. Mówię o tym w czasie przyszłym, bowiem na tym polu mamy jeszcze bardzo dużo do zrobienia – wzrost znaczenia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej na arenie europejskiej i światowej stanowi wyzwanie na kolejne lata dla całej społeczności akademickiej naszej Alma Mater.

W jaki sposób na UMCS-ie wdrażane jest umiędzynarodowienie?

Kompetencyjnie i organizacyjnie należy wyraźnie rozdzielić sferę umiędzynarodowienia dydaktycznego i naukowo-badawczego. O ile pierwsza z nich od wielu lat jest z sukcesem wdrażana przez Centrum Promocji oraz Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS, o tyle proces umiędzynarodowienia badań realizowany był do niedawna w sposób nieco bardziej rozproszony, głównie na poziomie wydziałowym czy instytutowym, i bazował przede wszystkim na indywidualnych kontaktach pracowników.

Przed rokiem, wraz z powstaniem Centrum Współpracy Międzynarodowej – nowej jednostki admini-

stracyjnej centralnej UMCS, powołany został przez władze rektorskie zespół strategiczny ds. umiędzynarodowienia badań. W jego skład weszli przedstawiciele wszystkich Wydziałów (zazwyczaj prodziekani ds. badań naukowych), ale również pracownicy kilku jednostek administracyjnych, w tym osoby zajmujące się obsługą projektów międzynarodowych. Zespół ten opracował oryginalny i niezwykle ważny dla rozwoju UMCS-u dokument – *Strategiczny program umiędzynarodowienia badań UMCS na lata 2020–2024*. Zostanie on przedłożony Senatowi do zaopiniowania na jednym z najbliższych posiedzeń.

Dlaczego powstał Strategiczny program umiędzynarodowienia badań UMCS?

Strategiczny program umiędzynarodowienia badań UMCS na lata 2020–2024 to efekt realizacji jednego z zadań dużego projektu pt. *Zintegrowany UMCS*, finansowanego z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER), w ramach III osi priorytetowej – Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Dokument ten, powstający etapowo, przy zaangażowaniu dużej grupy pracowników naszego Uniwersytetu (poza formalnie powołanym Zespołem współpracowali z nim również inni pracownicy jednostek wydziałowych oraz administracji uczelnianej), miał z jednej strony zdiagnozować potencjał międzynarodowy UMCS-u, z drugiej zaś określić cele operacyjne, wyznaczające kierunki dalszych działań w zakresie umiędzynarodowienia badań. W efekcie przyjęte zostały trzy nadrzędne cele operacyjne, a mianowicie: (1) zwiększanie aktywności grantowej, ponieważ cały czas, mimo znaczącego progressu aplikacyjnego, jest to pole do zagospodarowania; (2) większe umiędzynarodowienie potencjału kadrowego, a więc zwiększenie liczby pracowników zagranicznych, zwłaszcza tych z dużym doświadczeniem i wysoką pozycją naukową, co powinno podzielać inspirująco na naszych pracowników i w relatywnie krótkim czasie zaowocować powstaniem nowych zespołów badawczych, a w konsekwencji pomysłami na projekty międzynarodowe; (3) szersze upowszechnienie badań za granicą i wzmocnienie wizerunku UMCS-u na arenie międzynarodowej. Proszę zwrócić uwagę, że wszystkie wymienione przeze mnie cele operacyjne są ściśle ze sobą powiązane, a co za tym idzie – ich wdrażanie powinno odbywać się w tym samym czasie.

Warto podkreślić, że w umiędzynarodowieniu badań ważne jest, aby poprzez aktywność międzynarodową – w szerokim tego słowa znaczeniu – zwiększyć rozpoznawalność naszego uniwersytetu. Może się to przekładać na pozycję uczelni zajmowaną w różnych rankingach międzynarodowych. Musimy sobie bowiem uświadomić, że umiędzynarodowienie stanowi szansę i powinniśmy je traktować jako jeden z kluczowych elementów strategii rozwoju uczelni.

Z jakimi wyzwaniem łączy się umiędzynarodowienie?

Mówiąc o wyzwaniach, trzeba zdać sobie sprawę, że wdrażanie umiędzynarodowienia uczelni wymaga konsekwencji działań ze strony władz uniwersytetu i ich koordynacji na różnych płaszczyznach organizacyjnych, ale także przekonania całej społeczności akademickiej do korzyści wynikających z tego procesu dla naszej uczelni. Z jednej strony jest to więc potrzeba monitorowania oraz skutecznego nadzoru tego procesu, z drugiej zaś konieczność mentalnego przestawienia się w sposobie postrzegania procesu badawczego, dostrzeżenia szansy na rozwój indywidualny oraz poprawę efektów ewaluacyjnych poszczególnych instytutów. Skuteczność i efektywność umiędzynarodowienia badań będzie zatem możliwa jedynie przez pełne zaangażowanie w ten proces nie tylko kadry zarządzającej, ale także, a może nawet przede wszystkim, każdego pracownika niezależnie od jego statusu zawodowego. Umiędzynarodowienie badań wymusza również reorganizację oraz dobre przygotowanie merytoryczne i organizacyjne kadry administracyjnej. To wszystko są wyzwania, których przezwyciężanie, raz jeszcze to powtórzę, będzie wymagało konsekwencji w naszym wspólnym działaniu.

Czy umiędzynarodowienie przebiega inaczej w obrębie poszczególnych dyscyplin? Czy są dyscypliny, które trudniej się temu poddają?

W obiegowej opinii nauki ścisłe i przyrodnicze rzeczywiście postrzegane są jako te, które niejako naturalnie podlegają procesowi internacjonalizacji. Wynika to po części ze specyfiki prowadzonych przez nie prac badawczych, zespołowego ich charakteru oraz z tradycji publikowania efektów badań w obiegu międzynarodowym. Znacznie trudniej pod tym względem odnaleźć się przedstawicielom nauk społecznych i humanistycznych, choć według mnie nie są one wcale na straconej

pozycji, wręcz przeciwnie – mają ogromne pole do zagospodarowania. Chciałbym w tym miejscu ponownie podkreślić, że z terminem umiędzynarodowienie uczelni wiąże się szerokie spektrum różnych działań organizacyjnych, nie tylko publikacyjnych, pozwalających na realizację procesu internacjonalizacji w zależności od specyfiki dyscypliny. Działania te zostały zresztą szczegółowo zdiagnozowane i zdefiniowane przez Zespół Strategiczny i znalazły swój zapis we wspomnianym dokumencie programu umiędzynarodowienia badań. Każda z dyscyplin może realizować go niezależnie, według własnych preferencji. Nie chodzi przecież o to, by fizyk rywalizował z historykiem o palmę pierwszeństwa na rynku internacjonalizacji badań. Tak naprawdę gramy w jednej drużynie i wszystkim nam powinno zależeć, by wspólnie podnosić prestiż naszego uniwersytetu, najlepszą zaś do tego drogą jest jego umiędzynarodowienie.

Jakie inicjatywy są podejmowane na rzecz umiędzynarodowienia?

Takich inicjatyw jest w ostatnim czasie sporo. Wdrażamy szereg działań wykonawczych odnoszących się bezpośrednio do kilkakrotnie przeze mnie wspomnianego *Strategicznego programu umiędzynarodowienia badań*. W sferze organizacyjnej wiążą się one zarówno z uporządkowaniem i ujednoczeniem zasad obiegu dokumentów związanych z obsługą projektów międzynarodowych, opracowaniem mierników efektywności działań operacyjnych dotyczących umiędzynarodowienia czy wreszcie ze stworzeniem systemu zachęt finansowych dla kierowników grantów oraz autorów publikacji w indeksowanych periodykach. Elementy odnoszące się do współpracy międzynarodowej znajdują się również w aktualizowanej karcie oceny pracowniczej. Uruchomiony został także nowy serwis internetowy dotyczący możliwości finansowania projektów międzynarodowych. By zwiększyć szanse na sukces grantowy, zainaugurowaliśmy cykl spotkań z laureatami projektów międzynarodowych, którzy swoim doświadczeniem mogą podzielić się z innymi pracownikami naszej uczelni. Są już pierwsze efekty tych działań. Powoli wzrasta liczba grantów międzynarodowych realizowanych na naszym uniwersytecie. W minionym roku złożonych zostało 45 nowych wniosków grantowych, zaś realizowanych było 27 projektów.

A jakie działania podejmowane są w celu pozyskania zagranicznej kadry naukowej?

Jedną z inicjatyw podejmowanych w kontekście zwiększenia potencjału kadrowego UMCS-u jest nasz własny, oryginalny program pod nazwą „Research in Lublin”, mający na celu zatrudnianie etatowe obcokrajowców o wysokiej międzynarodowej pozycji naukowej. Ich stała obecność na naszym uniwersytecie powinna, w założeniu programu, przełożyć się stosunkowo szybko na nowe inicjatywy badawcze, budowanie nowych zespołów, w tym także zespołów interdyscyplinarnych, zwiększenie aplikacyjności projektowej i efektywności publikacyjnej. Mimo relatywnie niskiego budżetu i ograniczonego, jak na razie, wsparcia ze strony miasta, mamy już pierwsze wymierne efekty tego programu.

Dlaczego nawiązanie współpracy z naukowcami z zagranicy jest ważne?

Dla mnie umiędzynarodowienie ma sens wówczas, gdy realizujemy je na wszystkich polach organizacyjnych uczelni, kiedy jesteśmy w stanie nie tylko poszerzać naszą ofertę kształcenia w językach kongresowych, ale również zapewnić studentom i kadrze naukowej wsparcie merytoryczne ze strony naukowców o uznanej pozycji międzynarodowej. Ściąganie takich ludzi do naszego uniwersytetu jest więc niezwykle ważne, wręcz kluczowe z punktu widzenia efektywności procesu umiędzynarodowienia, ale jednocześnie natrafia na szereg obiektywnych przeszkód. Jedną z nich jest ograniczone finansowanie tego typu inicjatyw z budżetu państwa. Wprawdzie Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej została utworzona, by wspierać w tym zakresie uczelnie, jednak ze względu na dużą konkurencyjność szansa na pozyskanie stałego finansowania projektowego z tego źródła jest dość ograniczona. Tym większa dla nas radość i poczucie sukcesu, że pomysł uniezależnienia się od instytucji ogólnopolskich i stworzenia na własnym podwórku programu zatrudniania obcokrajowców o wysokiej pozycji naukowej, mimo ograniczonego zasięgu i wsparcia finansowego, już przynosi rezultaty.

Czy inicjatywa „Research in Lublin” zaowocowała już nawiązaniem współpracy?

Zatrudniiliśmy do tej pory na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej trzech naukowców z renomowanych uniwersytetów belgijskich, są to profesorowie: Jaco Van-

gronsveld (mikrobiolog z Hasselt University), Jean Poesen (gleboznawca, geomorfolog z Catholic University of Leuven) oraz Stefaan Poedts (astrofizyk, również z KU Leuven). Dwaj pierwsi z nich to naukowcy należący do 1% najczęściej cytowanych naukowców na świecie niezależnie od dyscypliny, stąd ich zatrudnienie ma dodatkowy ciężar gatunkowy. W ciągu kilku miesięcy współpraca z nimi zaowocowała pierwszymi publikacjami z afiliacją UMCS oraz kontaktami z ich macierzystymi uczelniami, zaliczanymi do najbardziej innowacyjnych uniwersytetów europejskich. Sam fakt pozyskania tych pracowników powinien działać inspirująco na naszą kadrę naukową. Warto zaznaczyć, że w warunkach umowy zatrudnienia jest również wzmianka o tym, żeby poza bieżącą aktywnością naukową i publikowaniem artykułów z afiliacją naszego uniwersytetu część swojego czasu przeznaczali na rozpoznanie potencjału naukowego innych dyscyplin, a w dalszej perspektywie rozważyli możliwości prowadzenia badań interdyscyplinarnych. Liczę bardzo, że w przyszłości ich doświadczenie, wiedza i umiejętności w tym zakresie przyniosą oczekiwane efekty, w tym także zwiększą szansę na pozyskiwanie międzynarodowych projektów badawczych.

Jakie są perspektywy rozwojowe projektu „Research in Lublin”? Czy zgłaszają się kolejne osoby zainteresowane współpracą?

Sukces projektu zależy od wielu czynników. Poza tymi, które określiłbym mianem wewnętrznych, wiele zależy od bardziej efektywnej współpracy z Urzędem Miasta Lublin, a być może również z Lubelskim Urzędem Marszałkowskim. Prowadzone na ten temat rozmowy wskazują, że są na to duże szanse. Co do zainteresowania programem wśród naukowców z zagranicy, to mam informacje od przedstawicieli wielu instytutów, że jest ono duże. Są już nawet wstępne uzgodnienia dotyczące zatrudnienia kolejnych badaczy, którzy chcieliby na stałe bądź czasowo związać swoje najbliższe plany zawodowe z naszym uniwersytetem. To ich zainteresowanie pracą na UMCS-ie wynika często z bezpośrednich kontaktów z naszymi pracownikami i trwającej już od lat owocnej współpracy naukowej. Program „Research in Lublin” stwarza możliwości rozszerzenia dotychczasowych kontaktów poza wymiar indywidualny i wyniesienia ich na nowy poziom organizacyjny z obopólną, jak sądzę, korzyścią.

Rozmowę przeprowadziła Agnieszka Stańczak

Nadanie imienia stowarzyszeniu Legia Akademicka

18 stycznia 2020 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyła się uroczystość nadania stowarzyszeniu Legia Akademicka imienia patrona Generała Karola Ziemskiego. W sobotnim spotkaniu uczestniczyli goście specjalni – wojewoda lubelski Lech Sprawka oraz prezes stowarzyszenia – Karol Wojtaszek. Władze uczelni reprezentowała Prorektor ds. Studentów, prof. Urszula Bobryk. Wśród przedstawicieli wydziału znaleźli się: dziekan dr hab. Wojciech Ziętara, prof. Marek Pietraś oraz dr Ewelina Panas – opiekun Legii Akademickiej UMCS.

Kluczowym momentem uroczystości było oficjalne nadanie stowarzyszeniu Legia Akademicka imienia Generała Karola Jana Ziemskiego. Karol Ziemski współtworzył w Wojsku Polskim warszawski batalion Legii Akademickiej, który został później przekształcony w 36. Pułk Piechoty Legii Akademickiej, a sam Ziemski stał się jego dowódcą. Pułk ten tworzyli głównie studenci, tak jak obecnie terenowy oddział Legii Akademickiej na UMCS-ie.

Podczas spotkania zasłużeni członkowie Legii Akademickiej otrzymali z rąk wojewody lubelskiego wyjątkowe odznaczenia przyznane przez ministra Jana Józefa Kasprzyka – szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Medale te są nadawane w uznaniu za szczególne wzmacnianie postaw patriotycznych i stanowią niezwykle wyróżnienie.

Legia Akademicka od 2013 r. działa na terenie województwa lubelskiego oraz podkarpackiego. Z kolei w marcu 2016 r. uczelnia podpisała ze stowarzyszeniem porozumienie i rozpoczęła ścisłą współpracę. Organizacja ma swój oddział terenowy na UMCS-ie, zapewniając jednocześnie wsparcie edukacyjne i reprezentacyjne. Działalność Legii Akademickiej jest szczególnie zauważalna poprzez formy, takie jak: prowadzenie szkoleń dla studentów, wystawianie kompanii honorowych podczas uroczystości, asysty honorowe, pokazy oraz współorganizacja wydarzeń o różnym profilu.

Magdalena Drwal

Fot. Bartosz Profil

Pierwsze Forum Organizatorów Polskich Festiwali Nauki

W dn. 27–28 stycznia 2020 r. w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach odbyło się Pierwsze Forum Organizatorów Polskich Festiwali Nauki.

W wydarzeniu udział wzięli m.in. dr Anna Budzawska – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także przedstawiciele dwudziestu pięciu polskich festiwali naukowych, którzy podpisali list intencyjny w sprawie utworzenia sieci współpracy pod nazwą *Porozumienie Organizatorów Festiwali Nauki w Polsce*.

Sygnatariuszem listu intencyjnego z ramienia Lubelskiego Festiwalu Nauki został prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Podpisanie dokumentu konstytuującego „POFN” przez UMCS, który w bieżącym roku pełni zaszczytną funkcję głównego organizatora XVII Lubelskiego Festiwalu Nauki, odbyło się na mocy upoważnienia udzielonego 23 stycznia 2020 r. przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej reprezentowany przez prof. dr hab. Stanisława Michałowskiego – Rektora, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie reprezentowany przez dr hab. Adama Waśko, prof. UP – Prorektora ds. Organizacji i Rozwoju Uczelni, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II reprezentowany przez dr hab. Iwonę Niewiadomską, prof. KUL – Prorektora ds. Nauki i Kształcenia, Uniwersytet Medyczny w Lublinie reprezentowany przez prof. dr hab. n. farm. Dariusza Matosiuka – Prorektora do Spraw Nauki oraz Politechnikę Lubelską reprezentowaną przez prof. dr hab. inż. Annę Halicką – Prorektora ds. Współpracy z Otoczeniem Społeczno-Biznesowym.

Celem „POFN” jest integracja środowiska zajmującego się popularyzacją nauki oraz organizacją festiwali lub innych wydarzeń związanych z społeczną odpowiedzialnością nauki, wymiana wiedzy, doświadczeń, standardów działania i dobrych praktyk, rozwój kompetencji zawodowych pracowników organizatorów festiwali nauki, współpraca w sprawach programowych,

organizacyjnych oraz finansowych festiwali, inicjowanie działań popularnonaukowych o charakterze ogólnokrajowym, a także inicjowanie i opiniowanie zmian prawnych w zakresie popularyzacji nauki.

Forum zostało zainicjowane przez Uniwersytet Śląski w Katowicach oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach 4. Śląskiego Festiwalu Nauki Katowice (ŚFN).

dr Monika Baczewska-Ciupak

Rzecznik Praw Akademickich na UMCS-ie

18 grudnia 2019 r. uchwałą Senatu UMCS został powołany Rzecznik Praw Akademickich. Rzecznik Praw Akademickich, zwany Akademickim Ombudsmanem, to podmiot całkowicie niezależny od władz uczelni, powołany do pomocy w rozwiązywaniu konfliktów pomiędzy studentami lub pracownikami a organami uczelni, a także pomiędzy członkami społeczności akademickiej.

Celem Rzecznika jest przede wszystkim zapobieganie i zwalczanie takich zjawisk, jak: dyskryminacja, mobbing, nietolerancja, molestowanie, oszustwa naukowe i inne nieetyczne zachowania. Działania swoje realizuje zarówno poprzez interwencje w indywidualnych sprawach, na skutek skarg wnoszonych przez członków społeczności akademickiej (pracowników i studentów), jak i tworzenie standardów służących zapobieganiu negatywnym zjawiskom i ograniczających powstawanie sporów.

Działanie Rzecznika opiera się na zasadach etycznych i standardach wypracowanych przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Ombudsmanów (International Ombudsman Association – IOA), do których należą:

- **niezależność** – Rzecznik Praw Akademickich jest całkowicie niezależny od władz uczelni, podlega im jedynie w zakresie administracyjnym i budżetowym, ma dostęp do wszelkich informacji i dokumentów koniecznych do załatwienia sprawy;
- **neutralność i bezstronność** – Rzecznik Praw Akademickich jest orędownikiem sprawiedliwego rozwiązania sprawy, nie opowiada się po żadnej ze stron konfliktu. Nie czerpie osobistych korzyści ze znalezienia rozwiązania danego problemu;
- **poufność** – tożsamość klientów i innych osób zwracających się do Rzecznika Praw Akademickich są poufne. Poufność może zostać naruszona jedynie w przypadku zaistnienia bezpośrednio zagrażającego niebezpieczeństwa lub ryzyka wyrządzenia poważnej szkody. Do Rzecznika można zwracać się także anonimowo;
- **nieformalność** – Rzecznik Praw Akademickich działa w sposób nieformalny za pomocą takich środków, jak: słuchanie, udzielanie i otrzymywanie informacji, identyfikowanie i przekształcanie problemów. W sposób nieoficjalny dąży do rozwiązania problemów i analizuje nieprawidłowości proceduralne oraz szersze problemy systemowe. Uczestniczy jako obser-

wator w postępowaniach dyscyplinarnych. Nie jest uczestnikiem formalnych postępowań na uczelni lub poza nią. Rzecznik Praw Akademickich może także skierować sprawę do mediacji.

Funkcja Rzecznika Praw Akademickich została powierzona przez Senat UMCS prof. dr hab. Katarzynie Dudce, kierownikowi Katedry Postępowania Karnego Wydziału Prawa i Administracji UMCS.

Kontakt z Rzecznikiem Praw Akademickich:

prof. dr hab. Katarzyna Dudka
Wydział Prawa i Administracji UMCS
Pl. M. Curie-Skłodowskiej 5, 20–031 Lublin
pokój 510
wtorki 12.30–13.30, czwartki 12.30–14.00
adres mailowy: katarzyna.dudka@umcs.pl
tel. 81 537 52 44

Fot. Radio Centrum

Pszczółka Polski Cukier AZS UMCS Lublin w Rektoracie

8 stycznia 2020 r. na zaproszenie JM Rektora UMCS, prof. Stanisława Michałowskiego w Sali Senatu odbyło się spotkanie władz UMCS-u z koszykarkami Pszczółka Polski Cukier AZS UMCS Lublin.

W spotkaniu uczestniczyli prorektorzy: prof. Arkadiusz Bereza, prof. Radosław Dobrowolski, prof. Urszula Bobryk oraz członkinie koszykarskiej drużyny „Pszczółek”. Rektor pochwalił zawodniczki za bardzo dobrą postawę w tym sezonie oraz życzył jak najlepszych wyników w nadchodzącym czasie, szczególnie podczas Pucharu Polski w Koszykówce Kobiet.

Podczas spotkania poza drobnymi, uczelnianymi upominkami „Pszczółki” otrzymały też prezent nie-tuzinkowy – prof. Arkadiusz Bereza przekazał drużynie piłkę z podpisanymi wszystkimi zawodników koszy-

Fot. Bartosz Profl

karskiej kadry, którzy wystąpili w ubiegłorocznych mistrzostwach świata w koszykówce.

Unikatowa piłka, na której widnieje również autograf samego Marcina Gortata, została wylicytowana przez prof. Arkadiusza Berezę podczas akcji charytatywnej „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimą”.

Magdalena Drwal

Konferencja o nowym Prawie zamówień publicznych

27 stycznia 2020 r. w auli Centrum Ecotech-Complex odbyła się konferencja organizowana we współpracy Urzędu Zamówień Publicznych oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, poświęcona nowej ustawie Prawo zamówień publicznych.

Tego dnia przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju, Prokuraturii Generalnej RP oraz Urzędu Zamówień Publicznych zaprezentowali najważniejsze zmiany, jakie nastąpią w procedurach udzielania zamówień publicznych od 1 stycznia 2021 r.

Podczas spotkania władze uczelni reprezentowali Rektor prof. dr hab. Stanisław Michałowski i Kanclerz Grażyna Elżbieta Fiok. Z ramienia Urzędu Zamówień Publicznych w konferencji uczestniczyła dr Joanna Knapieńska – wiceprezes Urzędu Zamówień Publicznych.

Eksperti Urzędu Zamówień Publicznych, Ministerstwa Rozwoju oraz Prokuraturii Generalnej RP zapoznali ponad 190 uczestników spotkania z zagadnieniami dotyczącymi przygotowania i prowadzenia postępowania o zamówienie publiczne zarówno powyżej, jak i poniżej progów unijnych, umów, kontroli oraz nowych rozwiązań w zakresie mediacji i koncyliacji.

Aneta Adamska

Fot. Bartosz Profl

Hakuna Matata „Fashion Show/ Music Show”

30 stycznia br. w akademickiej „Trójce” odbyło się uroczyste spotkanie podsumowujące cykl Hakuna Matata. Podczas wydarzenia studenci zagraniczni zaprezentowali swoje liczne umiejętności. „Trójkę” wypełniły śpiewy, taniec oraz muzyka.

Podczas uroczystej gali podsumowującej cały projekt władze uczelni reprezentowała prof. dr hab. Urszula Bobryk – Prorektor ds. Studenckich UMCS. W spotkaniu wzięli udział także dr Ewelina Panas – pełnomocnik rektora ds. studenckich oraz dr Marcin Gołębiowski – dyrektor Centrum Promocji UMCS, pomysłodawca i mecenas przedsięwzięcia.

Tego wyjątkowego wieczoru gośćmi specjalnymi byli członkowie Zespołu Tańca Ludowego UMCS im. Stanisława Leszczyńskiego oraz muzycy tworzący zespół „Młode Djembe”, który specjalizuje się w afrykańskich brzmieniach. Obie grupy uświetniły czwartkowe spotkanie tańcem, śpiewem i grą na instrumentach.

Z kolei laureaci konkursu „Talenty na UMCS” przygotowali flashmob. Studenci zapraszali do tańca wszystkich uczestników, którzy zaangażowali się w dotychczasowy cykl wydarzeń. Osoby, które w sposób szczególnie włączyły się w przygotowania spotkań z serii Hakuna Matata otrzymały nagrody i podziękowania.

Czwartkowe spotkanie było wspaniałą okazją do pokazania swojego talentu. Studenci wzięli udział w występach, podczas których mogli zaprezentować różnorodne umiejętności. Wielu z nich pochwaliło się tym, jaki wpływ ich pasje i talenty mają na otoczenie oraz ludzi w nim się znajdujących. Żacy wykazali się w kategoriach, takich jak: śpiew, gra na instrumencie, kaligrafia, rysowanie, fotografia czy JAM Speech. Wieczór odbył się w miłej i ciepłej atmosferze.

Magdalena Drwal

Fot. Barrose Profil

Fot. Barrose Profil

Culture Night – Białoruś

31 stycznia 2020 r. w akademickiej „Trójce” odbyło się spotkanie z kulturą białoruską. Podczas tego wyjątkowego wydarzenia władze rektorskie reprezentowała prof. dr hab. Urszula Bobryk – Prorektor ds. Studenckich. Prorektor przywitała wszystkich zgromadzonych gości oraz pogratulowała pomysłodawcom i organizatorom wydarzenia tak wspaniałej inicjatywy.

Wydarzenie rozpoczęło się od warsztatów rękodzielniczych – wykonania broszek z kwiatem chabru, który jest symbolem Białorusi. Podczas spotkania uczestnicy mieli okazję zapoznać się z historią, kulturą i tradycjami naszego wschodniego sąsiada. Goście wysłuchali piosenek w języku białoruskim, podziwiali taniec ludowy oraz sprawdzili swoją wiedzę w quizie o Białorusi.

Piątkowe spotkanie dotyczące Białorusi było pierwszym w tym roku kalendarzowym wydarzeniem z cyklu „Culture Night”. Projekt „Culture Night” jest realizowany przez Centrum Promocji UMCS wraz z laureatami konkursu „Talenty na UMCS”, w ramach którego uzdolnieni młodzi ludzie z siedmiu państw świata zostali przyjęci na bezpłatne studia na naszej uczelni. Organizowany przez Centrum Promocji UMCS cykl spotkań ma na celu przybliżenie studentom i mieszkańcom Lublina kultury, historii oraz obyczajów krajów, z których pochodzą zagraniczni żacy.

Magdalena Drwal

Fot. Bartosz Proci

Spotkanie z prof. dr. Jaco Vangronsveldem

22 stycznia br. w sali audytorijnej Instytutu Nauk Biologicznych UMCS odbyło się spotkanie z prof. dr. Jaco Vangronsveldem – wielokrotnie nagradzonym naukowcem oraz realizatorem grantów międzynarodowych. W spotkaniu uczestniczyli m.in. prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej UMCS, prof. dr hab. Anna Jarosz-Wilkołazka – dyrektor Instytutu Nauk Biologicznych UMCS, która zaprezentowała sylwetkę gościa, dr Olga Pliszczyńska-Mokijewska – dyrektor Centrum Współpracy Międzynarodowej UMCS, która prowadziła spotkanie i moderowała dyskusję oraz Maciej Zaporowski – kierownik Referatu Wspierania Akademickości w Urzędzie Miasta Lublin, we współpracy z którym UMCS realizuje program „Research in Lublin”.

Podczas spotkania Profesor zaprezentował Centrum Nauk Środowiskowych w Hasselt w Belgii (Centre for Environmental Sciences CMK), którego jest dyrektorem. Opowiedział także o priorytetowych projektach ważnych dla społeczeństwa i mających na celu poprawę jakości życia.

W Centrum Nauk Środowiskowych realizowane są multidyscyplinarne badania nad zagadnieniami z dziedziny biologii środowiskowej, zoologii, toksykologii, chemii stosowanej, technologii jądrowej, jak również

ekonomii i prawnych aspektów zagadnień związanych ze środowiskiem.

Z inicjatywy prof. Vangronsvelda i pod jego kierunkiem utworzono w Hasselt University Centrum Badań Terenowych (Field Research Centre), w ramach którego wybudowano drugi i najnowocześniejszy na świecie system ekotronów, umożliwiający badanie całych ekosystemów w pełni kontrolowanych warunkach stężenia gazów (O₂, CO₂, N₂), promieniowania (PAR, IR, UV), temperatury, wilgotności powietrza, jakości i intensywności opadów, wiatru.

Profesor Jaco Vangronsveld jest autorem ponad 300 artykułów w renomowanych czasopismach, 36 rozdziałów w książkach oraz wielu innych publikacji. Jego praca naukowa jest doceniana na całym świecie, o czym świadczy ogromna liczba cytowań prac badacza [PM1] (około 17 000). Profesor Vangronsveld znajduje się wśród 1% najczęściej cytowanych naukowców na świecie (Highly Cited Researchers list 2018 wg bazy Web of Science from Clarivate Analytics).

Od lutego 2019 r. prof. dr Jaco Vangronsveld jest zatrudniony w Katedrze Fizjologii Roślin i Biofizyki Instytutu Nauk Biologicznych UMCS, jest również liderem grupy badawczej Environmental Biology w Hasselt University w Belgii.

Aneta Adamska

Lekcja literatury: Gombrowicz czyta Słowackiego

9 stycznia 2020 r. w połączonych aulach Wydziału Humanistycznego odbyło się spotkanie pt. *Lekcja literatury: Gombrowicz czyta Słowackiego*, zorganizowane przez Instytut Filologii Polskiej dla szkół partnerskich IFP UMCS. W wydarzeniu uczestniczyło ponad 450 osób, w tym nauczyciele i uczniowie z następujących szkół:

- I Liceum Ogólnokształcące im. ONZ w Biłgoraju,
- II Liceum Ogólnokształcące im. Piotra Firleja w Lubartowie,
- III Liceum Ogólnokształcące im. Unii Lubelskiej w Lublinie,
- IX Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Lublinie,
- XIX Liceum Ogólnokształcące im. M. i J. Kuncewiczów w Lublinie,
- I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Łukowie,
- I Liceum Ogólnokształcące im. Ks. A. J. Czartoryskiego w Puławach,
- IV Liceum Ogólnokształcące im. dra Tytusa Chałubińskiego w Radomiu,
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Jana Pawła II w Radzynie Podlaskim,
- I Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa w Siedlcach,
- II Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Świdniku.

Gości przybyłych na dziesiąte, jubileuszowe spotkanie przywitał JM Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski, a także Dziekan Wydziału Humanistycznego prof. dr hab. Robert Litwiński oraz Dyrektor Instytutu Filologii Polskiej prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska. Obecni byli również: Prorektor ds. Studenckich prof. dr hab. Urszula Bobryk, Prorektor ds. Kształcenia dr hab. Alina Orłowska, prof. UMCS, Dyrektor Instytutu Neofilologii dr hab. Renata Bizek-Tartara, prof. UMCS, Dyrektor Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych prof. dr hab. Maria Juda oraz pracownicy i studenci Instytutu Filologii Polskiej.

Minęło 10 lat od pierwszego spotkania IFP UMCS – Szkoły Partnerskie. 9 czerwca 2009 r. odbyła się bowiem

Fot. Bartosz Prohl

uroczysta inauguracja PROGRAMU WSPÓŁPRACY NAUKOWO-DYDAKTYCZNEJ ZE SZKOŁAMI PARTNERSKIMI. Przez te lata wspólne działania, przyczyniając się do rozwoju przedsięwzięcia, podejmowały osoby uwrażliwione na humanistyczne kształcenie młodzieży, wśród pracowników IFP UMCS m.in.: dr Katarzyna Puzio oraz dr Beata Jarosz, a przede wszystkim inicjatorka, pierwszy główny koordynator Programu Współpracy dr hab. Dorota Filar, prof. UMCS. Szczególne podziękowania skierowano następnie do nauczycieli-koordynatorów, którzy konsekwentnie u swoich uczniów rozwijali zainteresowania literackie, językowe, polonistyczne, ukazywali oblicze nowej humanistyki. Są to osobowości od wielu lat zaangażowane w rozwój edukacji polonistycznej w ramach Programu Współpracy IFP ze szkołami partnerskimi z Lublina i Regionu, który w 2019 r. obchodził swoje 10-lecie.

Tradycją spotkań IFP ze Szkołami Partnerskimi stały się także występy osób szczególnych. Podczas tegorocznego wydarzenia punktem wyjścia do namysłu nad wartościami tkwiącymi w polskiej literaturze była słynna scena z *Ferdydurke*, znakomicie przedstawiona w czytaniu performatywnym przez Jacka Brzezińskiego oraz Michała Zgieta z Teatru Provisorium. Ten jeden z najważniejszych teatrów alternatywnych, wywodzący się z nurtu kultury studenckiej, powstał w 1971 r. i został założony właśnie przez studentów filologii polskiej UMCS, a Jacek Brzeziński, związany z teatrem od lat 70., jest absolwentem polonistyki UMCS. Pytanie *Czy zachwyca?* – sformułowane na kanwie przed-

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

stawionej przez artystów sceny – znalazło się w kręgu rozważań literaturoznawców z Instytutu Filologii Polskiej UMCS, prof. dr. hab. Arkadiusza Bağajewskiego i dr. hab. Aleksandra Wójtowicza, w dwugłosie poświęconym twórczości Juliusza Słowackiego i Witolda Gombrowicza. Badacze zwrócili uwagę na zagadnienia egzystencjalne, obecne w dziełach pisarzy, związane także z pytaniem o naszą tożsamość i jej formowanie się w zderzeniu ze światem i innymi ludźmi. Problem wartości polskiej literatury podjął również dr hab. Rafał Szczerbakiewicz w wykładzie o Oldze Tokarczuk, laureatce Nagrody Nobla za rok 2018.

Program spotkania uświetnił występ pracowników Wydziału Artystycznego UMCS, Natalii Wilk (wokalistka) i Tomasza Momota (fortepian). W repertuarze artystów, co warto podkreślić, znalazł się również utwór Juliusza Słowackiego *W pamiętniku Zofii Bobrówny*.

Uczniowie ze szkół partnerskich mogli także uczestniczyć w warsztatach przygotowanych przez dr. Przemysława Kaliszuka i studentów z Koła Polonistów. Bardzo aktywnie w organizację całego przedsięwzięcia włączyli się również członkowie SKN Miłośników Kultury i Literatury Wieku XIX, którzy zaprezentowali na spotkaniu sondę poświęconą Gombrowiczowi oraz opracowali konkurs dla uczniów „Wielki Test o Juliuszu Słowackim”. Studentka z tego koła, lic. Paulina Majek, została także wyróżniona przez Dziekana Wydziału Humanistycznego za wymyślone przez nią hasło promocyjne: „Jestem RAD, że studiuję POLONistykę”.

Imprezę w połączonych aulach Wydziału Humanistycznego prowadziły dr hab. Elżbieta Flis-Czeraniak i dr hab. Małgorzata Rzeszutko, prof. UMCS, czyli dotychczasowa oraz nowa koordynator ds. współpracy ze szkołami partnerskimi.

Na zakończenie wydarzenia dyrekcja IFP UMCS zaprosiła nauczycieli na spotkanie, w którym uczestniczyli także pracownicy lubelskiej polonistyki, by porozmawiać o aktualnych wyzwaniach edukacyjnych. Spotkanie poprowadziła dr hab. Małgorzata Latoch-Zielińska, prof. UMCS – wicedyrektor Instytutu Filologii Polskiej.

*dr hab. Elżbieta Flis-Czeraniak
dr hab. Małgorzata Rzeszutko, prof. UMCS*

Pogotowie Przedmaturalne z Fizyki 2020

Styczeń to czas studniówek w klasach maturalnych liceów i techników. Jest to sygnał, że matura zbliża się nieubłaganie i w tym czasie uczniowie, oprócz zabawy, ciężko pracują, powtarzając materiał, który będzie wymagany podczas egzaminu dojrzałości. Aby wyjść naprzeciw oczekiwaniom tych, którzy na maturze wybrali fizykę, zorganizowane zostało na naszym Uniwersytecie Pogotowie Przedmaturalne z Fizyki. Już po raz szósty w trakcie ferii zimowych ponad stu uczniów mogło bezpłatnie skorzystać z tego intensywnego kursu powtórkowego.

Przez cały tydzień, od 13 do 17 stycznia tego roku, maturzyści przychodzili na zajęcia do Instytutu Fizyki UMCS w Lublinie, gdzie przez ponad pięć godzin dziennie intensywnie pracowali nad poprawą swojej wiedzy. Zajęcia miały bardzo różnorodny charakter. Każdy dzień rozpoczynały wykłady, na których omawiano wybrane zagadnienia i schematy rozwiązywania typowych zadań z kilku działów fizyki. Sporo czasu uczniowie spędzili na ćwiczeniach rachunkowych. Bez stresu związanego z ocenianiem uczniowie mogli poznać i przećwiczyć najlepsze praktyczne metody rozwiązywania zadań. Przewodzący zajęcia zwracali uwagę na szczególnie trud-

ne i podchwytliwe fragmenty zadań oraz typowe błędy popełniane przez uczniów podczas ich rozwiązywania.

Wyjątkową zaletą Pogotowia Przedmaturalnego z Fizyki jest możliwość skorzystania z bogatych zasobów sprzętowych Instytutu Fizyki UMCS. Zarówno wykłady, jak i ćwiczenia były ilustrowane pokazami doświadczeń. Fizyka jest nauką eksperymentalną i wszystkie prawa poznawane na lekcjach są odzwierciedleniem otaczającej nas rzeczywistości. Nauka przez obserwację daje wspaniałe efekty. Często niezrozumiałe wzory stają się jasne po obejrzeniu ilustrującej je demonstracji.

Uczniowie mieli również możliwość sami wykonać doświadczenia fizyczne z optyki i elektryczności. Opracowanie wyników samodzielnie przeprowadzonych eksperymentów pozwoliło im lepiej zrozumieć istotę niepewności pomiarowych. Uczestnicy Pogotowia Przedmaturalnego z Fizyki zwiedzili również pracownie Instytutu Fizyki UMCS wyposażone w nowoczesną aparaturę badawczą. Zobaczyli tam, jak uczą się nasi studenci, a pracownicy prowadzą badania, których wyniki są publikowane w uznanych międzynarodowych czasopiśmie naukowych.

Fot. Bartosz Proń

W czasie pięciu dni trwania Pogotowia uczestnicy kursu mogli usystematyzować i znacząco pogłębić swoją wiedzę, lecz mimo to w tak krótkim czasie nie było możliwe omówienie całego programu fizyki z gimnazjum i liceum. Najwięcej czasu poświęcone zostało tym działom, które przysparzają maturzystom największą trudności. Uczniowie szczególnie doceniali ćwiczenia z termodynamiki i dynamiki bryły sztywnej. Wiele czasu poświęciliśmy na powtórkę kinematyki i dynamiki oraz elektryczności i magnetyzmu. Duże zainteresowanie wzbudziły zajęcia z działów, które są zaplanowane do nauki w ostatnim semestrze przed maturą: optyki oraz fizyki atomowej i jądrowej. Wiele osób podczas Pogotowia Przedmaturalnego z Fizyki po raz pierwszy zetknęło się z omawianymi tam zagadnieniami.

Prowadzący zajęcia pracownicy Instytutu Fizyki UMCS, mając bogate doświadczenie badawcze i dydaktyczne, starali się przede wszystkim przekonać uczniów, że najważniejsze w fizyce jest zrozumienie przedstawionego problemu. Każde zadanie maturalne, niezależnie od jego typu, musi być dobrze przeanalizowane, aby można było zastosować odpowiednie prawa fizyczne i dobrać odpowiednie wzory. Dopiero wtedy można szukać rozwiązania i odpowiedzieć na konkretnie postawione pytanie.

Pogotowie przyciąga maturzystów nie tylko z Lublina, ale też z innych miejscowości regionu. W tym roku

przyjechały liczne grupy z Puław, Lubartowa i Radzyna Podlaskiego. Uczniowie, mimo dużego wysiłku z ich strony, chętnie uczestniczyli w zajęciach. Często padały dodatkowe pytania o szczegóły analizy poszczególnych zadań. Świadczyło to o zaangażowaniu młodzieży i chęci jak najlepszego wykorzystania spotkania z doświadczonymi fizykami. Maturzyści doceniali też zaangażowanie prowadzących w jak najlepsze przekazanie wiedzy oraz przyjazną atmosferę podczas zajęć.

Młodzież uczestniczącą w Pogotowiu Przedmaturalnym z Fizyki czeka jeszcze gorący okres dalszej nauki fizyki w ostatnich miesiącach uczęszczania do liceum lub technikum. Krótki cykl zajęć nie zastąpi systematycznej pracy podczas lekcji ani kilku miesięcy intensywnej powtórki przed maturą. Jesteśmy jednak przekonani, że czas spędzony w Instytucie Fizyki UMCS był owocny, a uczniowie będą dzięki tym zajęciom lepiej przygotowani do egzaminu dojrzałości.

Pogotowie Przedmaturalne z Fizyki zostało zorganizowane przez Instytut Fizyki UMCS, Lubelskie Towarzystwo Edukacyjno-Naukowe oraz Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Fizycznego. Honorowy patronat objął JM prof. dr hab. Stanisław Michałowski, Rektor UMCS.

Michał Warda

Komunikat z obrad Senatu UMCS z dnia 29 stycznia 2020 r.

Obradom Senatu przewodniczył Rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski. Przed przystąpieniem do realizacji porządku Senat uczcił chwilą ciszy pamięć zmarłych: prof. Marii Sękowskiej, mgr Renaty Cebulak.

Następnie Rektor UMCS złożył gratulacje dr hab. Beacie Bednarczuk, dr. hab. Sławomirowi Tomanowi i dr. hab. Grzegorzowi Wójcikowi z okazji jubileuszu pracy zawodowej.

Obrady rozpoczęły się od przedstawienia informacji na temat działalności kolegium rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu. Dotyczyły one m.in.:

- promocji doktorów i doktorów habilitowanych, które 18 grudnia 2019 r. odbyły się w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji,
- uroczystości nadania pracownikom UMCS-u odznaczeń państwowych i resortowych. Wręczenia odznaczeń dokonali wojewoda lubelski Lech Sprawka i Teresa Misiuk – lubelski kurator oświaty,
- postępującej realizacji inwestycji w Kampusie Zachodnim im. Unii Lubelskiej, w zakresie budowy Wydziału Politologii i Instytutu Psychologii oraz łącznika między nimi,
- prac kontynuowanych przy remoncie Akademickiego Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka”. Planowany termin zakończenia modernizacji obiektu – czerwiec 2020 r.,
- trwających przygotowań do ogłoszenia przetargu na budowę Instytutu Pedagogiki,
- rozstrzygniętego przetargu na remont pomnika Marii Curie-Skłodowskiej. Modernizacja powinna zostać zrealizowana do końca czerwca 2020 r.,
- trudności w pozyskaniu środków na budowę hali sportowej w Kampusie Zachodnim i na remont pływalni w Centrum Kultury Fizycznej,
- trwającej kontroli CBA w Centrum ECOTECH-COMPLEX,
- projektu nowego Regulaminu Wynagradzania,
- koncepcji remontu jednego z dwóch obiektów w ośrodku wypoczynkowym UMCS-u w Albrechtówce,
- dodatkowych środków, jakie otrzymała uczelnia w postaci subwencji na rok 2019 i dotacji na funkcjonowanie szkół doktorskich,
- 13 pensji, która zostanie wypłacona 14 lutego 2020 r.,

- zmian dokonanych w Regulaminie Nagród Rektora w zakresie artykułów wysoko punktowanych,
  - rozmów przeprowadzonych ze studentami i doktorantami, w wyniku których podjęto decyzję o zwiększeniu kwoty stypendiów doktorskich, dla kontynuujących kształcenie zgodnie z wcześniejszymi zasadami (wzrost nastąpi od października 2019 r.),
  - inicjatywy złożenia wniosku o tytuł Ambasadora Województwa Lubelskiego dla UMCS-u,
  - patentu, który otrzymał zespół dr hab. Anety Ptaszyńskiej, prof. UMCS na „Szczepy bakterii z rodzajów *Lactobacillus* i *Fructobacillus* wyizolowane z przewodu pokarmowego pszczoł miodnych do zastosowania w zwalczaniu i zapobieganiu chorób pszczoł oraz preparaty probiotyczne na bazie takich szczepów bakterii”,
  - 58. Plebiscytu Sportowego „Kuriera Lubelskiego”, w którym aż 5 sportowców z AZS UMCS Lublin znalazło się w pierwszej dziesiątce zwycięzców,
  - rywalizacji sportowej, w której zawodniczki Pszczółki Polski Cukier AZS UMCS Lublin przegrały walkę o Puchar Polski, za to w meczu z CCC Polkowice pokonały rywalki i zrewanżowały się im za porażkę w pierwszej rundzie.
- Realizacja porządku obrad rozpoczęła się od dyskusji nad wnioskiem o nadanie tytułu profesora nauk społecznych dr. hab. Janowi Waskanowi. W wyniku głosowania Senatorowie nie zaopiniowali wniosku pozytywnie.
- W kolejnym punkcie Senatorowie przyjęli następujące wnioski osobowe dotyczące zatrudnienia:
- a) w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych i badawczych:
- w Instytucie Nauk Biologicznych: na stanowisku profesora uczelni – dr hab. Anny Sroki-Bartnickiej, dr hab. Agaty Starosty,
  - w Instytucie Nauk Chemicznych: na stanowisku profesora uczelni – dr hab. Cecylii Wardak, dr hab. Barbary Charmas,
  - w Instytucie Nauk Prawnych: na stanowisku profesora uczelni – prof. Istvana Hoffmana,
  - w Instytucie Historii: na stanowisku profesora uczelni – dr hab. Joanny Sobiesiak, dr hab. Anny Dymmel, dr. hab. Romana Wysockiego, dr. hab. Mirosława Szumiło,

- w Instytucie Archeologii: na stanowisku profesora uczelni – dr hab. Anny Zalewskiej,
- w Instytucie Ekonomii i Finansów: na stanowisku profesora uczelni – dr. Stefano Mainardi,
- w Instytucie Nauk o Zarządzaniu i Jakości: na stanowisku profesora uczelni – dr. hab. Mariusza Hofmana,
- w Instytucie Pedagogiki: na stanowisku profesora uczelni – dr hab. Anny Wojnarskiej,
- w Instytucie Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach: na stanowisku profesora uczelni – dr hab. Anity Has-Tokarz,
- w Instytucie Sztuk Pięknych: na stanowisku profesora uczelni – dr. hab. Marka Letkiewicza,

b) w grupie pracowników dydaktycznych:

- na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej: na stanowisku profesora uczelni – dr. Jolanty Rodzoś,
- na Wydziale Prawa i Administracji: na stanowisku profesora uczelni – dr. Wiesława P. Tekely,
- na Wydziale Humanistycznym: na stanowisku profesora uczelni – dr. Marii Cichoń,
- na Wydziale Ekonomicznym: na stanowisku profesora uczelni – dr. Małgorzaty Kamienieckiej, dr. Mirosława Łobody,
- na Wydziale Pedagogiki i Psychologii: na stanowisku profesora uczelni – dr. hab. Andrzeja Pieleckiego,
- na Wydziale Artystycznym: na stanowisku profesora uczelni – dr. Piotra Chilimoniuka,
- w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców: na stanowisku profesora uczelni – dr. hab. Agaty Małycki i dr. Grażyny Przechodzkiej.

W dalszej kolejności Senatorowie powołali Uczelnianą i Wydziałowe Komisje Wyborcze oraz dokonali wyboru ich przewodniczących. Przewodniczącym Uczelnianej Komisji Wyborczej został dr Wojciech Mojski z Wydziału Prawa i Administracji UMCS.

Senatorowie przyjęli także uchwałę w sprawie wyborów w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, zgodnie z którą:

- wybór Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej na kadencję 2020-2024 odbędzie się 22 kwietnia br.,
- wybór przedstawicieli w Kolegium Elektorów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej na kadencję 2020-2024 należy przeprowadzić do 20 marca br.,
- wybór przedstawicieli w Senacie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej na kadencję 2020-2024 należy przeprowadzić do 29 maja br.,

– Uczelniana Komisja Wyborcza lub wydziałowe komisje wyborcze dokonują czynności niezbędnych do przeprowadzenia wyborów, w szczególności ustalają kalendarz czynności wyborczych nieobjętych niniejszą uchwałą,

– Uczelniana Komisja Wyborcza ustala termin uniwersyteckiej debaty wyborczej z udziałem kandydatów na Rektora.

Podział miejsc w Kolegium Elektorów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej określa załącznik do uchwały, który zostanie zamieszczony na stronie internetowej UMCS-u.

Następnie Senatorowie uzupełnili składy komisji senackich o przedstawicieli studentów i pracownika Wydziału Prawa i Administracji UMCS, a także przyjęli uchwałę w sprawie wysokości dodatku do wynagrodzenia Rzecznika Praw Akademickich.

W dalszej kolejności przyjęto pakiet uchwał związanych z procesem kształcenia, dotyczących:

- zakresu egzaminu dyplomowego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie dla studentów Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej kończących studia w roku akademickim 2020/21 na kierunku: gospodarka przestrzenna – stacjonarne studia pierwszego stopnia inżynierskie,
- ustalenia programu studiów dla nowotworzonych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii studiów podyplomowych na kierunku przygotowanie pedagogiczne do zawodu nauczyciela psychologa,
- ustalenia programu studiów dla nowotworzonych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii studiów podyplomowych na kierunku przygotowanie pedagogiczne do zawodu nauczyciela.

Podczas posiedzenia Rektor UMCS przedstawił także informację na temat dokonanej korekty planu rzeczowo-finansowego na rok 2019.

Wśród spraw bieżących znalazły się informacje dotyczące m.in.:

- IX edycji Nocy Biologów, która 10 stycznia br. odbyła się na Wydziale Biologii i Biotechnologii. Hasłem przewodnim tegorocznej edycji wydarzenia były „Globalne zmiany środowiska”,
- sukcesu dr. hab. Zbigniewa Pastuszaka, prof. UMCS Dyrektora Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości Wydziału Ekonomicznego, który został powołany decyzją Komitetu Redakcyjnego wydawnictwa

Inderscience Ltd. do bezterminowego pełnienia funkcji pierwszego Zastępcy Redaktora Naczelnego (Executive Editor) czasopisma International Journal of Value Chain Management (IJCV). Czasopismo jest indeksowane m.in. w Scopus (Elsevier),

- Nagrody Naukowej im. prof. Edmunda Prosta „Lubelski Nobel”, którą otrzymał prof. Cezary Domański z Instytutu Psychologii za monografię pod tytułem *Historia psychologii w Europie Środkowej*,
- Krzyży Kawalerskich Orderu Odrodzenia Polski, które otrzymali prof. Janusz Szczodrak z Wydziału Biologii i Biotechnologii oraz Beata i Lech Leszczyńscy z Zespołu Tańca Ludowego UMCS. Odznaczenia zostały wręczone podczas uroczystości w Pałacu Prezydenckim,
- powołania prof. Mariusza Drzewińskiego z Wydziału Artystycznego na stanowisko zastępcy dyrektora ds. kultury w Centrum Spotkania Kultur,
- I nagrody w konkursie Dziennikarz Medyczny Roku 2019 dla Redaktora Naczelnego Radia Centrum Marka Skowronka za audycję pn. *60 minut o zdrowiu*,
- powołania dyrektora Ogrodu Botanicznego UMCS dr Grażyny Szymczak na stanowisko prezesa Stowa-

rzyszenia Rada Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce na kadencję 2020-2024,

- kalendarza akademickiego, zgodnie z którym:
  - zajęcia dydaktyczne trwają do 4 lutego br.,
  - zimowa sesja zaliczeniowo-egzaminacyjna odbywa się w dniach: 5–18 lutego br.,
  - przerwa międzysemestralna trwa od 19 do 25 lutego br.
- terminu najbliższego posiedzenia Senatu, które odbędzie się 26 lutego br.,
- Drzwi Otwartych UMCS, które zaplanowano na 6 marca br.

W tym punkcie Rektor poprosił też członków Senatu o wsparcie w przeznaczaniu 1% podatku na rzecz Klubu Uczelnianego AZS UMCS Lublin.

W punkcie dotyczącym interpelacji i wolnych wniosków Rektor udzielił odpowiedzi na dwie interpelacje dr. Jakuba Kosowskiego w sprawie selektywnej zbiórki odpadów oraz informacji udzielonej przez Rektora na ostatnim posiedzeniu Senatu dotyczącej prośby prof. Zbigniewa Pastuszaka.

Ostatnim punktem porządku obrad było przyjęcie protokołów z posiedzeń Senatu w dniach 27 listopada i 18 grudnia 2019 r.

Aneta Adamska
rzecznik prasowy UMCS

SZTUKA LUBLINA

od średniowiecza do współczesności

STUDIA I SZKICE

REDAKCJA NAUKOWA

Lechosław Lameński, Ewa Letkiewicz, Piotr Majewski, Jerzy Żywicki

„Ze zgromadzonych w książce tekstów wylania się spojrzenie na dziedzictwo artystyczne Lublina poszczególnych epok historycznych [...] Mamy nadzieję, że oddawana dziś do rąk Czytelników publikacja zainicjuje nowy etap dyskusji nad spuścizną artystyczną Lublina i wskaże kolejne perspektywy badań na przyszłość.”

— Od Redakcji (fragment)

wydawnictwo.umcs.eu

UMCS otrzymał tytuł Ambasadora Województwa Lubelskiego

Z ogromną radością informujemy, że podczas uroczystej gali, która odbyła się 15 lutego 2020 r. w Centrum Spotkania Kultur Uniwersytetowi Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie został przyznany prestiżowy tytuł Ambasadora Województwa Lubelskiego.

Statuetkę z rąk marszałka województwa lubelskiego Jarosława Stawiarskiego przyjął JM Rektor UMCS – prof. Stanisław Michałowski. Kapituła honorowa zdecydowała się przyznać uczelni nagrodę w kategorii instytucja, doceniając jednocześnie ogromny, wieloletni wkład w wielopłaszczyznowy rozwój regionu. Ten honorowy tytuł jest przyznawany nieprzerwanie od 1999 r. Podczas tegorocznej uroczystości statuetki Ambasadora

Województwa Lubelskiego zostały wręczone po raz 21. Nagroda ta przyznawana jest za szczególny wkład na rzecz promocji Lubelszczyzny w kraju oraz poza jego granicami. Dotychczas docenione zostały wybitne organizacje, instytuty badawcze czy szpitale.

Laureat – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, obchodzący w październiku 2019 r. 75-lecie powstania, jest największą uczelnią we wschodniej Polsce. Studenci podejmujący naukę na UMCS-ie doceniają jej wysoką pozycję wśród polskich uczelni w kategorii „preferencje pracodawców”. Ponad 247 000 naszych absolwentów odnosi sukcesy w każdym z sektorów gospodarki oraz kulturze, polityce, potwierdza-

jąc w sposób szczególnie nierozzerwalne związki łączące Uniwersytet z Lublinem i Lubelszczyzną.

Uniwersytet przykłada szczególną wagę do umiędzynarodowienia w wymiarach badawczym, dydaktycznym oraz instytucjonalnym. Jest w ścisłej czołówce uczelni w Polsce pod względem ogólnej liczby studentów zagranicznych pochodzących z blisko 50 państw. Bazę partnerów międzynarodowych stanowi kilkaset instytucji z całego świata. Uczelnia zainicjowała program „Research in Lublin”, w ramach którego we współpracy z Urzędem Miasta Lublin prowadzi działania na rzecz pozyskiwania i zatrudniania wybitnych naukowców z zagranicy. Uniwersytet bierze

udział w kluczowych dla województwa inicjatywach oraz programach przedsiębiorczych, których zadaniem jest wsparcie gospodarczo użytecznych wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz ich komercjalizacja.

Pracownicy mogą poszczycić się przełomowymi badaniami, wśród nich znajdują się: wprowadzenie na polski rynek preparatu podnoszącego odporność pszczół; stworzenie przemysłowej technologii produkcji mutantazy – unikatowego enzymu, skutecznego w walce z próchnicą zębów; opracowanie bionawozu stymulującego kiełkowanie i wzrost roślin bobowatych oraz nowatorską metodę modyfikacji asfaltów, wykorzystywaną obecnie w przemyśle. Nieustannie prowadzone są badania naukowe, w tym nad innowacyjnym zastosowaniem enzymu lakazy w leczeniu raka szyjki macicy, zaś badacze z UMCS-u i Uniwersytetu Medycznego w Lublinie wspólnie opracowali preparat z płynu celomatycznego dżdżownicy, który niszczy w badaniach in vitro komórki raka płuca w 75–80%.

Od początku swego istnienia UMCS łączy sferę nauki i dydaktyki z akademicką kulturą i sportem. W obszarze kultury niezwykle znaczące są działania podejmowane przez ACK UMCS Chatka Żaka. Funkcjonują tam m.in.: zespół tańca ludowego, chór akademicki, Orkiestra Św. Mikołaja. Z kolei występy teatralne i kabarety od lat docierają do szerokiego grona mieszkańców.

Dopełnieniem działalności uczelni jest sport akademicki i wyczynowy. Zawodnicy AZS UMCS odnoszą liczne sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej. Zdobyli medale na mistrzostwach Europy, a wielu zawodników uzyskało możliwość startu na igrzyskach olimpijskich. Sukcesy odnoszą również koszykarki Pszczółki Polski Cukier AZS UMCS Lublin. W klasyfikacji Ministerstwa Sportu i Turystyki z zakresu upowszechniania kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży Klub AZS UMCS zajął 1. miejsce w rankingu województwa lubelskiego i 7. w Polsce.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej zbudował silny kapitał naukowy, dydaktyczny, organizacyjny i społeczny, tworząc uczelnię kompletną, która dzięki swojej wielopłaszczyznowej działalności wnosi wielki wkład w promowanie Lublina i Lubelszczyzny w kraju oraz poza jego granicami.

Magdalena Drwal

Wyniki wyborów członków komitetów naukowych PAN

Z dumą informujemy, że pracownicy Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zostali wybrani do 19 komitetów naukowych PAN na kadencję 2020-2023.

Komitety PAN są krajową reprezentacją różnych środowisk i dyscyplin naukowych, pełnią funkcję doradczą i opiniotwórczą. Członkowie komitetów opracowują stanowiska i ekspertyzy naukowe dla administracji państwowej, pomagają w rozwiązywaniu określonych kwestii naukowych, opiniują akty normatywne dotyczące nauki, jej zastosowań oraz kształcenia. Zajmują się także upowszechnianiem i wprowadzaniem wyników badań oraz wspierają rozwój poszczególnych dyscyplin.

Naszą uczelnię w nowej kadencji reprezentują:

1. **Komitet Historii Nauki i Techniki PAN**
  - dr hab. Cezary Domański
  - profesor dr hab. Wiesław Andrzej Kamiński
2. **Komitet Językoznawstwa PAN**
  - dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska
  - profesor dr hab. Anna Pajdzińska
  - profesor dr hab. Maria Wojtak
3. **Komitet Nauk Historycznych PAN**
  - dr hab. Dariusz Kupisz
  - profesor dr hab. Jan Andrzej Pomorski
4. **Komitet Nauk o Literaturze PAN**
  - profesor dr hab. Arkadiusz Bagłajewski
5. **Komitet Słowianoznawstwa PAN**
  - profesor dr hab. Roman Lewicki
6. **Komitet Nauk Geograficznych PAN**
  - profesor dr hab. Radosław Dobrowolski
7. **Komitet Nauk Agronomicznych PAN**
  - profesor dr hab. Ryszard Dębicki
8. **Komitet Nauk Demograficznych PAN**
  - dr hab. Wojciech Janicki
9. **Komitet Badań Czwartorzędu PAN**
  - profesor dr hab. Maria Grażyna Łanczont
  - dr hab. Irena Agnieszka Pidek
  - dr hab. Sławomir Terpiłowski
10. **Komitet Nauk o Finansach PAN**
  - dr hab. Jolanta Szołno-Koguc
  - profesor dr hab. Jerzy Węclawski
11. **Komitet Nauk Organizacji i Zarządzania PAN**
  - profesor dr hab. Agnieszka Sitko-Lutek
12. **Komitet Nauk Politycznych PAN**
  - profesor dr hab. Iwona Hofman
  - profesor dr hab. Grzegorz Janusz
  - profesor dr hab. Marek Pietras
13. **Komitet Biologii Molekularnej Komórki PAN**
  - profesor dr hab. Wiesław Gruszecki
  - profesor dr hab. Marek Tchórzewski
14. **Komitet Fizyki PAN**
  - profesor dr hab. Tadeusz Domański
15. **Komitet Astronomii PAN**
  - profesor dr hab. Krzysztof Murawski
16. **Komitet Chemii Analitycznej PAN**
  - profesor dr hab. Ryszard Dobrowolski
  - profesor dr hab. Małgorzata Grabarczyk
17. **Komitet Chemii PAN**
  - profesor dr hab. Janusz Ryczkowski
18. **Komitet Krystalografii PAN**
  - profesor dr hab. Anna Eugenia Kozioł
19. **Komitet Matematyki PAN**
  - profesor dr hab. Zdzisław Rychlik

dr hab. Aneta Ptaszyńska,
prof. UMCS →

Fot. Akcja Stałe; archiwum NAWA

Pszczela wizytówka lubelskiej nauki

Dr hab. Aneta Ptaszyńska, prof. UMCS znalazła się w gronie naukowców zaproszonych do projektu „Research in Poland”, którego celem jest zaprezentowanie międzynarodowej społeczności osiągnięć polskiej nauki. W ramach tej promocji Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej wydała publikację *Science in Poland in 34 Snapshots*, w której wybrani naukowcy z całego kraju przedstawiają „migawki” z prowadzonych przez siebie badań. Prof. Ptaszyńska, która na co dzień pracuje w Katedrze Immunobiologii na Wydziale Biologii i Biotechnologii UMCS, gdzie zajmuje się poszukiwaniem nowych substancji leczniczych przeciwko grzybom chorobotwórczym, występuje w publikacji jako jedyna reprezentantka lubelskiego ośrodka naukowego.

Opisano jej badania nad wartościowymi ekstraktami roślinnymi i probiotykami, które mogą stać się podstawą środków zwalczających nosemozę. To jedna z chorób dziesiątkujących pszczele rodziny na całym świecie. Wywoływana jest przez grzyby z rodzaju *Nosema*. Pomóc mogłyby leki przeciwwgrzybicze, ale ich podanie wiązałoby się z przenikaniem substancji czynnych do mio-

du i niebezpieczeństwem dla zdrowia ludzi. Prof. Aneta Ptaszyńska rozwiązała ten problem, wykorzystując rośliny adaptogenne, takie jak miłorząb, magnolię czy żeń-szeń, które stymulują układ immunologiczny, jak się okazuje nie tylko u ludzi, ale także u pszczoł. Zbadano, że ich system odpornościowy pod wpływem ekstraktów z tych roślin łatwiej sobie radzi z drobnoustrojami chorobotwórczymi. Zwalczaniu infekcji jelitowych posłuży także opracowany pod kierunkiem prof. Ptaszyńskiej probiotyk na bazie szczepów bakterii *Lactobacillus* i *Fructobacillus* wyizolowanych z przewodu pokarmowego pszczoły miodnej. Udowodniono, że po jego otrzymaniu pszczoły żyją dłużej i lepiej przyswajają niezbędne składniki odżywcze. Ma to związek z ukierunkowaniem jego działania na tę konkretną grupę zwierząt. W styczniu tego roku wynalazek uzyskał ochronę patentową.

O randze dokonań badaczki z UMCS-u świadczy uhonorowanie jej pod koniec ubiegłego roku tytułem Bene Meritus Terrae Lublinensi, przyznawanym osobom najbardziej zasłużonym dla Lublina i Lubelszczyzny.

Mariusz Karwowski

Patent dla zespołu dr hab. Anety Ptaszyńskiej, prof. UMCS

Niezmiernie miło nam zakomunikować, że UMCS uzyskał ochronę patentową na „Szczepy bakterii z rodzajów *Lactobacillus* i *Fructobacillus* wyizolowane z przewodu pokarmowego pszczoł miodnych do zastosowania w zwalczaniu i zapobieganiu chorobom pszczoł oraz preparaty probiotyczne na bazie takich szczepów bakterii”.

Twórcami wynalazku są: dr hab. Aneta A. Ptaszyńska, prof. UMCS; prof. dr hab. Wanda Małek, dr hab. Grzegorz Borsuk, prof. UP; lek. wet. Mirosław Grzęda, Prezes BIEWET Puławy Sp. z o.o.; mgr Magdalena Wicha, kierownik laboratorium BIEWET Puławy Sp. z o.o.; mgr Artur Pachla, pracownik laboratorium BIEWET Puławy Sp. z o.o.

Przypominamy również, że już w 2018 r. badania będące podstawą patentu zostały zauważone na arenie międzynarodowej i otrzymały prestiżowe nagrody. Zgłoszenie patentowe stanowiące podstawę projektu uzyskało elitarną Międzynarodową Nagrodę Eiffel, przyznawaną przez Francuską Federację Wynalazców podczas 117. Międzynarodowych Targach Wynalazczości CONCOURS LÉPINE oraz wysoko ceniony złoty medal, przyznany przez World Invention Intellectual Property Associations (WIIPA) na Europejskich Targach Kreatywności i Wynalazczości Euroinvent.

Serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów!

Dorota Samborska

Nowy patent dla UMCS-u

Miło nam poinformować, że UMCS otrzymał nowy patent na wynalazek pt. „Wysokocząsteczkowa frakcja białkowo-cukrowa wyizolowana z płynu celomatycznego dżdżownicy *Dendrobaena veneta* do zastosowania grzybic spowodowanych drożdżakiem *Candida albicans*”. Twórcami wynalazku są dr hab. Marta Fiołka prof. UMCS, prof. dr hab. Teresa Urbanik-Sypniewska, dr. hab. Jolanta Kutkowska, prof. UMCS oraz dr hab. Roman Paduch, prof. UMCS.

Opracowano preparat z płynu celomatycznego dżdżownicy *Dendrobaena veneta* niszczący komórki grzyba *Candida albicans*. Drożdżak ten powoduje groźne grzybice układowe u osób z niedoborami odporności np. po przeszczepach, przyjmujących leki immunosupresyjne, u osób zakażonych wirusem HIV oraz u pacjentów z nowotworami, cukrzycą lub poddanych długotrwałej terapii antybiotykami o szerokim spektrum przeciwbakteryjnym. Stosowane leki przeciwgrzybowe wykazują wiele działań niewystarczająco efektywnych, niepożądanych lub bardzo toksycznych. Preparat wykazuje wysoką skuteczność niszczenia komórek badanego grzyba przy jednoczesnym braku toksyczności na komórki prawidłowe skóry ludzkiej i nieobecności endotoksyn.

Marta Fiołka

Sukces dr. hab. Zbigniewa Pastuszaka, prof. UMCS

Z przyjemnością informujemy, że 1 stycznia 2020 r. dyrektor Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości Wydziału Ekonomicznego, dr hab. Zbigniew Pastuszek, prof. UMCS został powołany decyzją Komitetu Redakcyjnego wydawnictwa Inderscience Ltd. do bezterminowego pełnienia funkcji pierwszego zastępcy redaktora naczelnego (Executive Editor) czasopisma „International Journal of Value Chain Management” (IJVCM).

Prof. Pastuszek pełni także od 2014 r. funkcję redaktora naczelnego czasopisma „International Journal of Management and Enterprise Development” (IJMED). Oba czasopisma – IJVCM i IJMED – są indeksowane m.in. w Scopus (Elsevier) oraz znajdują się na liście czasopism naukowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2019), a publikacja artykułów w tych czasopismach powoduje uzyskanie przez ich autorów każdorazowo 20 punktów.

Wszystkie artykuły publikowane w obu czasopismach poddawane są procedurze wydawniczej, standardowo stosowanej w międzynarodowych czasopismach nauko-

wych (*double-blind review*). Zapraszamy pracowników naukowych UMCS-u (minimum ze stopniem doktora), zainteresowanych publikacją wyników badań, nawiązujących do specyfiki czasopism, do zapoznania się z procedurami wydawniczymi IJVCM i IJMED, dostępnymi na stronach internetowych czasopism oraz zgłaszania artykułów za pośrednictwem systemu elektronicznego (*on-line submission*).

Sukces Wydziału Politologii i Dziennikarstwa!

Wydział Politologii i Dziennikarstwa wraz z Centrum Dokumentacji Europejskiej UMCS po raz kolejny otrzymał projekt na realizację warsztatów europejskich dla młodzieży w województwie lubelskim. Projekt finansowany przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce (na podstawie zamówienia 294/2019/Si2.818772). Jego celem jest zachęcenie młodych Polaków na poziomie studentów uczelni wyższych oraz młodzieży szkół ponadpodstawowych

do pogłębienia wiedzy z zakresu integracji europejskiej oraz rozumienia znaczenia nowych Wytycznych Politycznych Komisji Europejskiej na kadencję 2019-2024.

Realizacja warsztatów europejskich odbędzie się na w pięciu miastach województwa lubelskiego: Lublinie, Zamościu, Świdniku, Chełmie oraz Puławach. Koordynatorem projektu jest dr hab. Katarzyna Stachurska-Szczesiak, adiunkt w Katedrze Stosunków Międzynarodowych, kierownik CDE UMCS, ekspert Team Europe. Inicjatywa ma charakter zbiorowego projektu, w którym uczestniczą pracownicy naukowcy Wydziału Politologii i Dziennikarstwa.

dr hab. Katarzyna Stachurska-Szczesiak

Projekt „Uczelnia dostępna”

UMCS został beneficjentem konkursu zorganizowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu POWER pn. „Uczelnia dostępna”. Od 1 lutego br. w naszej uczelni wdrażany jest projekt pn. „Dostępny UMCS”, który otrzymał dofinansowanie w kwocie 1 726 849,20 zł. Projekt wpisuje się w krajowy Program Dostępność Plus.

Poprzez realizację projektu UMCS stanie się jeszcze bardziej przyjazny dla osób z niepełnosprawnościami. Pozyskane dofinansowanie pozwoli m.in. na prace remontowe na uczelni mające zwiększyć dostępność architektoniczną. W domu studenckim powstaną dwa wzorcowe pokoje mieszkalne w pełni dostosowane do osób z niepełnosprawnością. Ponadto dwie sale szkoleniowe zostaną wyremontowane pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych. W ramach projektu powstanie profesjonalnie wyposażony pokój wsparcia psychologicznego oraz dwa pokoje „komfortu psychicznego”, gdzie studenci w kryzysie emocjonalnym będą mogli w ciszy i przyjaznej atmosferze złapać równowagę. W ramach działań przewidziano również nowe rozwiązania informatyczne wspierające osoby z niepełnosprawnościami. Powstanie nowa aplikacja na urządzenia mobilne usprawniająca proces obsługi i komunikacji z osobami z niepełnosprawnościami.

W zakresie zmian proceduralnych w uczelni planuje się m.in. opracowanie dwóch istotnych dokumentów: *Strategii odpowiedzialności społecznej* opisującej sposób podejmowania i doskonalenia zmian organizacyjnych na uczelni jako miejsca otwartego i przyjaznego wszystkim jej członkom oraz *Strategii projektowania uniwersalnego* traktującej o kształtowaniu uczelnianej przestrzeni we wszystkich jej aspektach w sposób zapewniający równy dostęp wszystkim jej użytkownikom. Ponadto projekt przewiduje działania uświadamiające potrzeby osób z niepełnosprawnościami wśród społeczności akademickiej.

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Został przygotowany przez pracowników Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS – w szczególności – Zespołu ds. projektów edukacyjnych oraz Zespołu ds. wsparcia osób z niepełnosprawnościami przy wsparciu m.in. dr hab. Katarzyny Klimkowskiej prof. uczelni z Katedry Teorii Wychowania w Instytucie Pedagogiki oraz Działu Inwestycji i Remontów.

Anna Rycek

Dyrektor Ogrodu Botanicznego Prezesem Stowarzyszenia ROBiA w Polsce

Miło nam poinformować, że dyrektor Ogrodu Botanicznego UMCS dr Grażyna Szymczak została Prezesem Stowarzyszenia Rada Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce w 4-letniej kadencji na lata 2020-2024.

Rada Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce jest stowarzyszeniem skupiającym ogrody botaniczne, palmiarnie i arboreta, czyli instytucje, które w Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody mają status ogrodów botanicznych. Do działań prowadzonych przez stowarzyszenie należy inicjowanie, obejmowanie patronatem i podejmowanie wspólnych badań naukowych, monitorowanie uprawy ex situ gatunków rzadkich i zagrożonych w skali kraju, tworzenie regionalnych banków nasion oraz planowanie wspólnej strategii rozwoju.

Rada Ogrodów wspólnie z wybranym ogrodem co roku organizuje również zjazd ogrodów botanicznych i arboretów połączony z konferencją naukową. Jest to najstarsza i jedyna organizacja koordynująca całokształt działalności tych instytucji w skali ogólnopolskiej. Stowarzyszenie zrzesza 38 ogrodów i arboretów, tworzących tzw. krajową sieć ogrodów botanicznych (wykaz wszystkich członków zwyczajnych).

W dn. 17-21 stycznia 2020 r. odbyło się XVII Walne Zgromadzenie Członków Stowarzyszenia, tym samym miało miejsce pierwsze Walne Zgromadzenie Członków odbywające się po roku kalendarzowym, w którym upłynął okres kadencji Władz Stowarzyszenia na lata 2016-2019. Skutkiem tego nabrały mocy prawnej mandaty członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej w kadencji 2020-2024.

Wobec powyższego oraz na podstawie uchwały nr 11/XVI/19 Walnego Zgromadzenia Członków z dnia 12 czerwca 2019 r. w sprawie wyboru Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Rada Ogrodów Botanicznych i Arboretów w Polsce na nową 4-letnią kadencję 2020-2024 z dniem 21 stycznia 2020 r. mandat Prezesa Zarządu objęła dr Grażyna Szymczak – dyrektor Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Wydział Artystyczny

Wydarzenia

Kolejny rok wystawienniczy w Galerii Wydziału Artystycznego przy ulicy Zana 110 tworzyła wystawa *INTERVENTIONS*, podczas której zostały zaprezentowane prace węgierskich artystów z Wydziału Sztuki i Teatru (RIPPL) Uniwersytetu Kaposvár Rippl-Rónai. Wybrani artyści i ich dzieła są doskonałym przykładem powstających tam prac. Szeroki wachlarz wykorzystywanych mediów i kreatywność postaw twórczych są użyte zarówno do edukowania, jak i rozwoju myślenia o sztuce. Klasyczne kierunki jak grafika czy rzeźba zostały prze-definiowane i połączone z nowymi technikami, tworząc bardziej współczesny sposób postrzegania sztuki. Wizyty artystów są wspaniałą okazją do wymiany przemyśleń i doświadczeń. Pracownicy Uniwersytetu Kaposvár Rippl-Rónai wraz z towarzyszącym im studentem, spotkali się z władzami naszego Wydziału. Mieli też okazję zobaczyć zajęcia prowadzone w naszych pracowniach.

Na wystawie w BWA Galerii Zamojskiej swoje prace zaprezentowali artyści związani z Instytutem Sztuk Pięknych UMCS w Lublinie: Barbara Niścior, Artur Popek, Wiesław Proć, Jacek Wojciechowski, Stanisław Żukowski i Donat Kowalski.

30 stycznia 2020 r. o godzinie 17:00 w Ośrodku „Brama Grodzka – Teatr NN” (ul. Grodzka 21) odbyło się spotkanie z redaktorami i autorami tekstów książki *Sztuka Lublina od średniowiecza do współczesności. Studia i szkice* pod redakcją naukową Lechosława Lemeńskiego, Ewy Letkiewicz, Piotra Majewskiego, Jerzego Żywickiego. Podczas wydarzenia wszyscy redaktorzy naukowi zostali uhonorowani Medalem Unii Lubelskiej. Serdecznie gratulujemy odznaczenia!

Jarosław Koziara najbardziej znany z działań happeningowych, landartów, instalacji w przestrzeni miasta, scenografii oraz promocji twórczości znakomitego lubelskiego grafika Andrzeja Kota, zaprezentował mniej znany wycinek swojej działalności twórczej: plakaty i okładki płyt. Wybrane do wystawy projekty to czę-

sto autentyczne wycinki z identyfikacji wizualnej większej całości, jak w przypadku plakatów dla Festiwalu Dwa Brzegi czy okładek płyt dla zespołu Voo Voo, z którym artysta od lat współpracuje. Na wystawie pokazał projekty, które zostały wcielone w życie, i projekty odrzucone, które czekały na swoje przedstawienie do tej wystawy. Podczas wernisażu dr Jarosław Koziara został uhonorowany Medalem Unii Lubelskiej.

Mieliśmy przyjemność gościć na Wydziale Artystycznym pracowników i studentów z Uniwersytetu Narodowego Politechnika Lwowska. Instytut Sztuk Pięknych odwiedzili dr Ihor Yurchenko, dr Romana Motyl, mgr Viktor Khadzhynov oraz studentki Viktoriia Nedilska i Vladyslava Shuster. Dr Romana Motyl zaprezentowała nam krótko historię oraz ofertę uczelni, po czym dr hab. Krzysztof Bartnik, prof. UMCS, jako kurator wraz z artystą, doktorem Ihoem Yurchenko otworzyli wystawę akwareli. Nasz gość pokazał nam przedstawienia natury namalowane w 2019 r. Po południu podzielił się swoimi umiejętnościami z naszymi pracownikami i studentami podczas warsztatów.

23 stycznia br. w Bibliotece UMCS odbyła się prezentacja książki Andrzeja Białkowskiego i Wojciecha J. Burszty *Jedzie pan jazz: edukacja jazzowa i popkulturowa perspektywie antropologicznej*. Autorzy oraz bohater książki Bogusław Dziekański, twórca fenomenu Małej Akademii Jazzu, zaprezentowali publikację. Marcin Sanakiewicz moderował dyskusję, po której miał miejsce koncert MAREK KONARSKI AND FOLK(S).

24 stycznia br. w Sali Widowiskowej Inkubatora Medialno-Artystycznego ACK UMCS Chatka Żaka odbyło się spotkanie z autorami książki pt. *Ku pokrzepieniu wątrób, trzustek, nerek i serc*. Publikacja przynosi odpowiedzi na pytania, które stawiają sobie ludzie poważnie chorzy, a na które w wielu przypadkach odpowiedzi mogą jedynie ci, którzy sami przeszli przez chorobę. Opowieści autorów maksymalnie przybliżają tematykę przeszczepów i oswajają z nią czytelnika. Historie, spisane świetnym językiem, zostały wzbogacone kilkudziesięcioma zdjęciami, dokumentacją medyczną, statystykami Poltransplantu i poradami praktycznymi, a całość spinają grafiki autorstwa prof. sztuk plastycznych Artura Popka.

Na Wydziale Artystycznym 22 i 29 stycznia br. Fundacja Lublin GameDev zaznajomiła studentów grafiki oraz zainteresowane osoby z innych kierunków na prezentacje z zakresu gier komputerowych. Omówiono zagadnienia takie jak m.in.: wygląda praca w branży gier, plastyka w grach komputerowych, narzędzia i programy wykorzystywane w produkcji gier czy jak przetrwać Gam Jam.

15 br. stycznia w sali kameralnej Instytutu Muzyki odbył się koncert studentów naszego Wydziału. Uczestnicy mieli możliwość wysłuchać szlagierów muzyki klasycznej i rozrywkowej w znakomitych interpretacjach. Podczas koncertu wystąpili studenci kierunków: edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej oraz jazz i muzyka estradowa. Serdecznie dziękujemy pracownikom oraz studentom zaangażowanym w wydarzenie. To prawdziwa przyjemność móc posłuchać muzyki na tak wspaniałym poziomie!

Sukcesy

Chór Cum Sanctis przy parafii pw. Matki Bożej Różańcowej w Lublinie pod dyrekcją dr hab. Barbary Pazur (Katedra Chóralistyki i Kształcenia Wokalnego IM WA) zdobył Srebrny Dyplom, a Akademicki Chór Uniwersytetu Medycznego w Lublinie pod dyrekcją dr hab. Moniki Mielko-Remiszewskiej, prof. UMCS – Złoty Dyplom, Nagrodę dla Zwycięzcy Kategorii (chóry akademickie) i Nagrodę za najciekawsze wykonanie utworu S. Moniuszki na 4. Cantantes Lublinensis Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Chóralnej w Lublinie.

7 grudnia 2019 r. na V Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Prof. Józefa Świdra Akademicki Chór Uniwersytetu Medycznego w Lublinie pod dyrekcją dr hab. Moniki Mielko-Remiszewskiej, prof. UMCS zdobył Złoty Dyplom (w kategorii chóry akademickie) i dwie Nagrody Specjalne: za najlepsze wykonanie utworu kompozytora współczesnego i najciekawsze wykonanie utworu kompozytora związanego ze Śląskiem Cieszyńskim.

Jest nam niezmiernie miło podzielić się informacją o spektakularnym sukcesie naszych pracowników podczas 14. Międzynarodowego Jesiennego Salonu Sztuki.

Konkurs jest organizowany przez Biuro Wystaw Artystycznych w Ostrowcu Świętokrzyskim. III Nagrodę w konkursie otrzymał Wojciech Mendzelewski za pracę *Generatory*. Jedno z wyróżnień otrzymał absolwent naszego wydziału Marek Andała. Wśród uczestników wystawy znalazł się również ubiegłoroczny dyplomant Henryk Widelski. Nasi pracownicy zakwalifikowani do wystawy pokonkursowej: Krzypiet Tomasz, Mazurek Grzegorz, Mazurek Lech, Mendzelewski Wojciech, Niścior Barbara, Stanuch Zbigniew, Wojciechowski Jacek. Serdecznie gratulujemy wszystkim zakwalifikowanym artystom!

28 stycznia br. w Sali Senatu odbyło się uroczyste wręczenie listów gratulacyjnych dla studentów, którzy otrzymali stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W wydarzeniu uczestniczył Rektor UMCS, prof. Stanisław Michałowski oraz dyrektor Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów Alicja Borzęcka-Szajner. Spośród 1087 złożonych wniosków przez studentów z uczelni z całego kraju, spełniających warunki otrzymania stypendium, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyłonił grupę 488 studentów, którym przyznał stypendium. Wśród laureatów znalazło się 15 żaków z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, którzy swoją pracą i wytrwałością udowodnili, że są pasjonatami nauki i ludźmi o otwartych umysłach. W tym gronie znaleźli się studenci Wydziału Artystycznego: Tomasz Belew (grafika), Stanisław Paweł Kamiński (grafika), Hanna Popruha (grafika), Monika Szydłowska (edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych). Serdecznie gratulujemy wszystkim nagrodzonym i dziękujemy za wysiłek, jaki wkładają w swój rozwój naukowy.

Oliwia Zajączkowska jako jedna z siedmiu osób zakwalifikowała się do wystawy Projektu Burza. Organizatorem Projektu Burza, w ramach którego odbędzie się wystawa pt. *Flash*, jest Ośrodek Działań Artystycznych w Piotrkowie Trybunalskim. Kuratorem wystawy jest dr hab. Julia Kurek prof. nadzw. AS. Projekt Burza jest dedykowany studentom uczelni artystycznych, ma na celu zaprezentowanie najciekawszych postaw artystycznych młodego pokolenia. Odśloną pierwszej edycji Projektu Burza będzie wystawa pt. *Flash*.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Habilitacje

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 15 stycznia 2020 r. podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne dr Monice Hułas-Stasiak zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Katedrze Anatomii Funkcjonalnej i Cytobiologii UMCS w Lublinie. Dr Monika Hułas-Stasiak jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę postępowania habilitacyjnego zgłosiła cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych pod wspólnym tytułem *Folikulogeneza w warunkach fizjologicznych i indukowanych w wybranych modelach ssaków*. Uchwałą popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Monice Hułas-Stasiak przedłożyła Komisja Habilitacyjna powołana przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w składzie: 1) prof. dr hab. Wiesława Jarmuskiewicz (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, przewodnicząca); 2) dr hab. Rafał Gosik (UMCS, sekretarz); 3) prof. dr hab. Maciej Zabel (Uniwersytet Warszawski, recenzent); 4) prof. dr hab. Renata Ciereszko (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, recenzent); 5) dr hab. Katarzyna Knapczyk-Stwora (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, recenzent); 6) dr hab. Dorota Bukowska (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, członek komisji); 7) prof. dr hab. Bernard-Staniec (UMCS, członek komisji).

Rada Naukowa Instytutu nauk Biologicznych Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 15 stycznia 2020 r. podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne dr Edycie Zdunek-Zastockiej zatrudnionej na stanowisku asystenta w Katedrze Biochemii, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Dr Edyta Zdunek-Zastocka jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę postępowania habilitacyjnego zgłosiła cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych pod wspólnym tytułem *Udział wybranych genów metabolizmu kwasu absycynowego w utrzymaniu homeostazy tego hormonu podczas wykształcania i kiełkowania nasion oraz w odpowiedzi roślin na czynniki stresowe*. Uchwałą popie-

rającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Edycie Zdunek-Zastockiej przedłożyła Komisja Habilitacyjna, powołana przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w składzie: 1) prof. dr hab. Zofia Szwejkowska-Kulińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, przewodnicząca); 2) dr hab. Dorota Tchórzewska (UMCS, sekretarz); 3) dr hab. Jacek Kęsy prof. UMK (Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, recenzent); 4) dr hab. Szymon Świeżewski prof. IBB PAN (Instytut Biochemii i Biofizyki PAN w Warszawie, recenzent); 5) dr hab. Małgorzata Wójcik prof. UMCS (UMCS, recenzent); 6) prof. dr hab. Małgorzata Gaj (Uniwersytet Śląski w Katowicach, członek komisji); 7) dr hab. Krystyna Winiarczyk prof. UMCS (UMCS, członek komisji).

Doktoraty

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 15 stycznia 2020 r. nadała stopień doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne mgr. Krzysztofowi Jędrzejewskiemu zatrudnionemu na stanowisku asystenta w Katedrze Mikrobiologii Przemysłowej i Środowiskowej UMCS w Lublinie. Tematem pracy doktorskiej była: *Biotransformacja β -pinenu przy użyciu psychrotroficznych grzybów nitkowatych w warunkach wybranych stresów abiotycznych*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Jan Fiedurek z Katedry Mikrobiologii Przemysłowej i Środowiskowej UMCS w Lublinie, a recenzentami byli: prof. dr hab. Grażyna Ginalska z Katedry i Zakładu Biochemii i Biotechnologii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie oraz prof. dr hab. Zdzisław Targoński z Katedry Biotechnologii, Mikrobiologii i Żywności Człowieka Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 15 stycznia 2020 r. nadała stopień doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne mgr. Mateuszowi Pierogowi zatrudnionemu na stanowisku asystenta w Katedrze Fizjologii Zwierząt i Farmakologii UMCS w Lublinie. Tematem pracy doktorskiej był: *Wpływ wybranych leków przeciwpadaczkowych na aktywność drgawkową w eksperymentalnym modelu drgawkowym u dorosłego danio pęgowanego*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Piotr Wlaż z Katedry Fizjologii Zwierząt i Farmakologii UMCS w Lublinie, natomiast promotorem

pomocniczym była dr hab. Katarzyna Socąła z Katedry Fizjologii Zwierząt i Farmakologii UMCS w Lublinie. Recenzentami pracy byli: prof. dr hab. Kinga Borowicz-Reutt z Samodzielnej Pracowni Neuropatofizjologii Doświadczalnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie oraz prof. dr hab. Władysław Lasoń z Zakładu Neuroendokrynologii Doświadczalnej Instytutu Farmakologii PAN w Krakowie.

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 15 stycznia 2020 r. nadała stopień doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne mgr Oldze Budnyk. Tematem pracy doktorskiej był: *Bank diaspor i jego rola w regeneracji łąk ramienicowych*. Promotorem pracy był dr hab. Piotr Sugier z Katedry Botaniki, Mykologii i Ekologii UMCS w Lublinie, natomiast recenzentami byli: dr hab. Mariusz Pełechaty, prof. UAM z Zakładu Hydrobiologii, Instytutu Biologii Środowiska, Wydziału Biologii, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz dr hab. Hanna Ciecierska, prof. UWM z Katedry Botaniki i Ochrony Przyrody, Wydziału Biologii i Biotechnologii, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurski w Olsztynie.

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 15 stycznia 2020 r. nadała stopień doktora nauk biologicznych w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne mgr. Przemysławowi Sołkowi zatrudnionemu na stanowisku asystenta w Zakładzie Fizjologii i Rozrodu Zwierząt, Instytutu Biologii i Biotechnologii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Tematem pracy doktorskiej było: *Wykorzystanie komórkowego modelu do badań in vitro mechanizmów toksyczności leków przeciwdepresyjnych o różnym profilu działań niepożądanych*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Marek Koziorowski z Katedry Fizjologii i Rozrodu Zwierząt, a promotorem pomocniczym była dr n. med. Magdalena Sowa-Kućma z Instytutu Farmakologii im. Jerzego Maja Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Recenzentami pracy byli: prof. dr hab. Władysław Kordan z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz dr hab. Jolanta Masiak z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

Wyjazdy

W dn. 16–18 stycznia br. dr hab. Joanna Czarnecka, prof. UMCS przebywała we Francji w celu udziału w spot-

kaniu projektowym w ramach przygotowania projektu Erasmus+ Konkurs „European Universities” Action 2.

W dn. 15–18 stycznia br. dr Kamil Deryło przebywał w Belgii na szkoleniu dotyczącym innowacyjności na uczelniach wyższych HEInnovate (HEInnovate Train the Trainers session) organizowanym przez Komisję Europejską.

Wydarzenia

10 stycznia br. na Wydziale Biologii i Biotechnologii odbyła się IX edycja ogólnopolskiej akcji *Noc Biologów*.

25 stycznia 2020 r. na Wydziale Biologii i Biotechnologii odbył się egzamin pisemny zawodów II stopnia w ramach etapu okręgowego 49. Olimpiady Biologicznej

Wystąpienia

14 stycznia br. w ramach posiedzenia Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego prof. dr hab. Mariusz Gagoś (Katedra Biologii Komórki, Wydział Biologii i Biotechnologii UMCS) wygłosił referat pt. *Wpływ obcych dodatków do surowca woskowego przeznaczonego do wyrobu węży na osobniczy rozwój rodziny pszczołej – dlaczego potrzebny jest analizator wosku?*

28 stycznia br. w ramach posiedzenia Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Botanicznego dr hab. Grzegorz Borsuk (Zakład Pszczelnictwa, Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) wygłosił wkład pt. *Pszczoły w badaniach naukowych*.

Wydział
Chemii

Nominacje profesorskie

1 października 2019 r. dr hab. Patryk Oleszczuk, prof. UMCS otrzymał nominację profesorską od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

1 stycznia 2020 r. dr hab. Małgorzata Wiśniewska, prof. UMCS otrzymała nominację profesorską od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

Habilitacje

Rada Instytutu Nauk Chemicznych 27 stycznia 2020 r. podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk chemicznych w dyscyplinie chemia dr Liliane Agnieszce Mazur, adiunktowi z Katedry Chemii Ogólnej, Koordynacyjnej i Krystalografii. Pani dr Liliana Mazur przedłożyła w postępowaniu habilitacyjnym jako istotne osiągnięcie naukowe cykl 8 prac naukowych pt. *Formy krystaliczne biologicznie czynnych pochodnych hydrazydów – badania wpływu oddziaływań międzycząsteczkowych na geometrię molekuł i stabilność faz na przykładzie odmian polimorficznych, hydratów i kompleksów molekularnych*. Recenzenci: prof. dr hab. Leszek Ciunik z Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. dr hab. Janusz Zachara z Politechniki Warszawskiej, prof. dr hab. Maria Gdaniec z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Rada Instytutu Nauk Chemicznych 27 stycznia 2020 r. podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk chemicznych w dyscyplinie chemia dr Mariuszowi Barczakowi, adiunktowi z Katedry Chemii Teoretycznej. Pan dr Mariusz Barczak przedłożył w postępowaniu habilitacyjnym jako istotne osiągnięcie naukowe cykl 12 prac naukowych pt. *Funkcjonalizowane mezoporowate materiały krzemionkowe: synteza, właściwości i zastosowania adsorpcyjne*. Recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Choma z Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, prof. dr hab. Zbigniew Adamczyk z Instytutu Katalizy i Fizykochemii Powierzchni PAN w Krakowie, prof. dr hab. Jacek Goworek z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Wyjazdy

Dr Małgorzata Gil-Kowalczyk w dn. 22–24 stycznia 2020 r. uczestniczyła w ACTPHAST 4.0 Consortium Meeting w Vrije Universiteit Brussel, Belgia, w ramach umowy międzynarodowej zawartej z European Commission (1.11.2017–31.10.2021).

Prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk i dr hab. Cecylia Wardak w dn. od 29 stycznia do 1 lutego 2020 r. brały udział w Working Group Meeting w ramach Akcji COST CA18239 w COST Association, Bruksela, Belgia. Spotkanie było refundowane przez COST.

Wydział Ekonomiczny

Habilitacje

19 grudnia 2019 r. Rada Naukowa Ekonomii i Finansów Wydziału Ekonomicznego UMCS na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej podjęła uchwałę o nadaniu dr. Tomaszowi Białowasowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

15 stycznia 2020 r. Rada Dyscypliny Nauki o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Jagiellońskiego na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej podjęła uchwałę o nadaniu dr Agnieszce Kister stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

Wydarzenia

Wydział Ekonomiczny przy współpracy z Fundacją Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie zorganizował w dn. 10–12 stycznia br. kolejny kurs w ramach projektu „Szkoła Giełdowa”. W kursie uczestniczyło 27 osób, głównie studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS. Szkolenie *Podstawy inwestowania na giełdzie* uzyskało bardzo wysokie oceny. Organizacja kursu otrzymała ocenę 5,28, a moduły szkoleniowe oceny w przedziale od 4,69 do 5,81 (skala 1-6), przy czym aż trzy moduły uzyskały oceny wyższe od 5,7. Uzyskane oceny stawiają ośrodek lubelski w gronie liderów projektu. W kwietniu planowany jest kurs *Giełda dla średniozaawansowanych*, będący kontynuacją kursu podstawowego. W ankietach końcowych 70% uczestników zadeklarowało chęć kontynuacji nauki.

Wydział Filozofii i Socjologii

Konferencje

31 stycznia br. w Auli Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS odbyło się I Ogólnopolskie Seminarium Naukowe

Sekcji Socjologii Zdrowia i Medycyny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego nt. *Socjologia zdrowia i medycyny: Historia, współczesność i perspektywy*. Organizatorami obok Sekcji były Katedra Społecznych Problemów Zdrowotności Instytutu Socjologii, Wydział Filozofii i Socjologii UMCS oraz Katedra Medycyny Społecznej i Zakład Socjologii Medycyny Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. W konferencji czynny udział wzięło 41 uczonych reprezentujących 11 instytucji naukowych z całego kraju.

Wydział Humanistyczny

Doktoraty

5 stycznia br. odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Kingi Panasiuk-Garbacz. Temat: *Sienkiewiczowska wizja antyczności i jej recepcja w filmie i teatrze*. Promotor: dr hab. Irina Lappo (UMCS w Lublinie). Recenzenci: dr hab. Dariusz Trzeźniowski, prof. Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu, dr hab. Sławomir Bobowski, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego.

Rada Naukowa Instytutu Neofilologii na posiedzeniu 29 stycznia 2020 r. nadała stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo mgr Ekaterinie Sharapovej. Tytuł rozprawy: *Recepcja teatru i dramatu rosyjskiego w Polsce po przemianie ustrojowej (1989-2014)*. Promotor: dr hab. Irina Lappo (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Anna Bednarczyk (UŁ), dr hab. Andriej Moskwin (UW).

Rada Naukowa Instytutu Neofilologii na posiedzeniu 29 stycznia 2020 r. nadała stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo mgr Dominice Śledzionie. Tytuł rozprawy: *Przekład jako interpretacja literaturoznawcza. Studium przekładów wybranych angielskich dystopii XX wieku*. Promotor: prof. dr hab. Wiesław Krajka. Recenzenci: dr hab. Agnieszka Adamowicz-Pośpiech (UŚ), dr hab. Ewa Kujawska-Lis, prof. UWM.

Wydarzenia

20 stycznia br. Koło Naukowe Archeologów dokonało wyboru nowego zarządu, który tworzą: Agnieszka

Naworol – przewodnicząca, Agnieszka Żrubek – wiceprzewodnicząca, Milena Jezior – skarbnik, Mikołaj Barakszyn – sekretarz, Dariusz Otrębski – członek zarządu. Wybrano też nowych przedstawicieli studentów do Rady Naukowej Instytutu Archeologii w osobach Dariusza Otrębskiego i Dominika Czapli. W dyskusji nad programem działalności podkreślono bezwzględną potrzebę kontynuowania projektu „Archeologia dzieciom i młodzieży” oraz zaangażowanie się w pracę *stricte* naukową w opracowywaniu źródeł do pradziejów regionu. Studenci chcą również pomóc w promowaniu największego sukcesu społecznego lubelskiej archeologii jakim jest projekt „Wioska Gotów w Masłomęczu”. Nowym opiekunem koła został prof. Andrzej Kokowski.

„Atlas grodzisk wczesnośredniowiecznych z obszaru Polski” to kilkuletni projekt naukowy realizowany przez Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Uniwersytet Jagielloński i Uniwersytet M. Kopernika w Toruniu z udziałem dr. Tomasza Dzieńkowskiego z Instytutu Archeologii UMCS. Celem kończącego się właśnie projektu była inwentaryzacja w formie cyfrowej wszystkich założeń obronnych z terenu Polski z rozbudowanym opisem danych, w tym funkcją i chronologią. Weryfikację i analizę danych oraz opis grodzisk z terenu Lubelszczyzny, zarówno tych „plemiennych” jak i wczesnopaństwowych, przeprowadził dr Tomasz Dzieńkowski. Informacje o projekcie, a także dostęp do kart katalogowych grodzisk znajdują się na stronie <http://atlasgrodzisk.pl/>.

10 stycznia br. przedstawicielki Koła Naukowego Studentów Archeologii, Agnieszka Żrubek i Agnieszka Naworol odwiedziły Szkołę Podstawową im. Janusza Kusińskiego w Rogoźnicy (pow. bialski, gm. Międzyrzec Podlaski). Spotkanie odbyło się w ramach trwającego już wiele lat, sztandarowego dla lubelskich studentów projektu „Archeologia dzieciom i młodzieży”. Uczniowie dowiedzieli się, czym zajmuje się archeologia i co jest przedmiotem archeologicznych badań. Spotkanie przebiegło w miłej atmosferze, a uczniowie wydawali się autentycznie zaciekawieni przedmiotem prezentacji.

W styczniu br. realizowany był kolejny etap współpracy Instytutu Archeologii i Gminy Leśniowice w ramach promocji turystycznej gminy pt. „Dziedzictwo archeolo-

giczne regionu – filary turystyki” koordynowany przez dr. Tomasza Dzieńkowskiego. Jednym z wymiernych wyników współpracy było złożenie przez Gminę Leśniowice projektu w ramach programów Narodowego Centrum Kultury, uwzględniającego również elementy dziedzictwa archeologicznego regionu. Planowana jest dalsza współpraca w tym zakresie.

W grudniu 2019 r. został złożony do Narodowego Centrum Nauki (Opus 18) projekt badawczy autorstwa dr. Tomasza Dzieńkowskiego „Zanim przyszli Piastowie. Małe grodziska pierścieniowate z międzyrzecza Wisły i Bugu (IX-XI w.)”. Głównym jego celem są interdyscyplinarne badania nad kluczowymi zagadnieniami organizacji grodowej i roli oraz znaczenia niewielkich, silnie umocnionych grodów pierścieniowatych w środkowo-wschodniej Polsce. Inspiracją były prowadzone od wielu lat badania nad tą problematyką, zarówno na terenie Polski, Niemiec, jak i Ukrainy. Wśród pytań badawczych pojawiają się szczególnie istotne dla rekonstrukcji obrazu społeczno-kulturowego Słowiańszczyzny. Czy budowa niewielkich grodów była rzeczywiście efektem formowania się elit i systemu wodzowskiego, czy miała inne uzasadnienie? Skąd przyszły inspiracje dla obserwowanych zmian w budownictwie i kulturze materialnej? Czy upadek takich grodów możemy synchronizować z walką Piastów i Rurykowiczów o tereny pogranicza? Odpowiedzi na te pytania, ale też na szereg innych może przynieść realizacja projektu, oczywiście w przypadku gdy uzyska on akceptację i finansowanie NCN.

20 stycznia miało miejsce w Uniwersytecie Jagiellońskim (Instytut Archeologii) posiedzenie naukowe Zespołu „Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum”. W spotkaniu uczestniczył prof. Andrzej Kokowski, redaktor i współautor tomu lubelskiego, który winien zostać oddany do druku na początku ostatniego kwartału bieżącego roku. Otrzymaliśmy potwierdzenie europejskich środków na druk wydawnictwa. W lubelskiej części projektu biorą udział nie tylko archeolodzy z UMCS-u, ale również pracujący w muzeach i instytucjach ochrony zabytków w naszym regionie.

Konferencje

18 stycznia dr Anna Obara z Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej Instytutu Historii wzięła udział

w konferencji naukowej *Władztwo Władysława Łokietka. 700-lecie koronacji królewskiej*, zorganizowanej przez Zamek Królewski w Warszawie. Dr Obara wygłosiła referat zatytułowany *Rola i znaczenie gospodarki w polityce Władysława Łokietka*.

Wyjazdy

W dn. 10–11 stycznia prof. dr hab. Andrzej Kokowski przebywał w Lipsku. Wyjazd miał związek z finiszem wielkiego międzynarodowego projektu naukowo-wystawienniczego pt. „Die Germanen”. UMCS ma w nim jednego z dwóch polskich przedstawicieli. W bieżącym roku otwarta zostanie premierowa wystawa w Muzeum Krajowym w Bonn oraz ukaże się potężna monografia pod tytułem projektu.

Wyróżnienia

Prof. dr hab. Arkadiusz Bağajewski został wybrany na członka Komitetu Nauk o Literaturze PAN na kadencję 2020–2023. Członkami Komitetu Językoznawstwa PAN zostali: prof. dr hab. Anna Pajdzińska, prof. dr hab. Maria Wojtak i dr hab. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, prof. UMCS.

Wydział Pedagogiki
i Psychologii

Doktoraty

8 stycznia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Kamili Kosiak. Tytuł pracy: *Diagnoza pedagogiczna zdolności i uzdolnień uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych*. Recenzenci: dr hab. Inetta Nowosad, prof. UZ oraz prof. dr hab. Mirosława Nowak-Dziemianowicz. Promotor: prof. dr hab. Stanisław Popek.

15 stycznia odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Małgorzaty Majerek. Tytuł pracy: *Skuteczność warsztatu edukacyjnego w rozwijaniu kompetencji społecznych młodzieży w ramach lekcji wychowania fizycznego*. Recenzenci: dr hab. Inetta Nowosad, prof. UZ oraz dr hab. Alina Wróbel, prof. UŁ. Promotor: dr hab. Danuta Wosik-Kawala, prof. UMCS; promotor pomocniczy: dr Anna Grabowiec.

Wydarzenia

23 stycznia w Instytucie Pedagogiki zorganizowany został kolejny warsztat w ramach cyklu „Inspiracje Metodologiczne” realizowanego przez Katedrę Metodologii Nauk Pedagogicznych Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Temat spotkania: *(Neuro)Pedagogika i fNIRS* – możliwości wykorzystania *neuroobrazowania* mózgu w badaniach nad edukacją.

Wyróżnienia

Dr hab. Cezary Domański, prof. uczelni z Instytutu Psychologii został wybrany na członka Komitetu Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk na kadencję 2020-2023.

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Habilitacje

17 stycznia 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej w składzie: prof. dr hab. Janusz Adamowski (przewodniczący), dr hab. Krystyna Leszczyńska (sekretarz), recenzenci: dr hab. Małgorzata Lisowska-Magdziarz, dr hab. Michał Drożdż, prof. dr hab. Ewa Maj, członkowie: dr hab. Krzysztof Stępiak, prof. dr hab. Iwona Hofman podjęła uchwałę o nadaniu dr Rafałowi Leśniczakowi (Wydział Teologiczny, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. Osiągnięcie naukowe: *Wizerunek zgromadzeń zakonnych w prasie polskiej (2013-2016)*.

17 stycznia 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej w składzie: prof. dr hab. Tomasz Mielczarek (przewodniczący), dr hab. Piotr Celiński (sekretarz), recenzenci: dr hab. Sławomir Gawroński, dr hab. Magdalena Szpunar, dr hab. Ewa Nowak-Tetter, członkowie: prof. dr hab. Iwona Hofman, dr hab. Anna Jupowicz-Ginalska podjęła uchwałę o nadaniu

dr Grażynie Piechocie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. Osiągnięcie naukowe: *zbiór publikacji Nowe media jako narzędzie aktywizacji jednostek i podmiotów instytucjonalnych w procesach komunikowania politycznego i kształtowania społeczeństwa obywatelskiego*.

13 grudnia 2019 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk o Polityce i Administracji na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej w składzie: prof. dr hab. Konstanty Wojtaszczyk (przewodniczący), dr hab. Monika Kowalska (sekretarz), recenzenci: prof. dr hab. Jolanta Itrich-Drabarek, dr hab. Magdalena Musiał-Karg, dr hab. Wojciech Zięta, członkowie: prof. dr hab. Marek Barański, prof. dr hab. Marek Pietraś podjęła uchwałę o nadaniu dr Katarzynie Radzik-Maruszak (Instytut Nauk o Polityce i Administracji, UMCS) stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji. Osiągnięcie naukowe: *Rada gminy jako uczestnik lokalnego współzrządzenia. Przykład Anglii, Finlandii, Polski i Słowenii*.

24 stycznia 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk o Polityce i Administracji na podstawie wniosku Komisji Habilitacyjnej w składzie: prof. dr hab. Konstanty Wojtaszczyk (przewodniczący), dr hab. Katarzyna Marzęda-Młynarska (sekretarz), recenzenci: dr hab. Bogusław Pytlik, dr hab. Jarosław Nocoń, prof. dr hab. Grzegorz Janusz oraz członkowie: dr hab. Małgorzata Myśliwiec, prof. dr hab. Marek Pietraś podjęła uchwałę o nadaniu dr Mariuszowi Sienkiewiczowi (Instytut Nauk o Polityce i Administracji, UMCS) stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce i administracji. Osiągnięcie naukowe: *Innowacyjny wymiar współczesnej polityki rozwoju lokalnego*.

Doktoraty

22 listopada 2019 r. odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Michała Koralewskiego pt. *Europejski Fundusz Społeczny w aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy w województwie lubelskim*. Promotor: dr hab. Małgorzata Podolak, recenzenci: dr hab. Ireneusz Kraś (UJK w Kielcach), dr hab. Elżbieta Kuźelewska (UwB).

Wydarzenia

2 stycznia br. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyła się konferencja *Jak założyć pierwszy biznes?*. Celem konferencji było przedstawienie metod planowania i zakładania przedsiębiorstwa, przekazanie wiedzy o możliwościach rozwoju oraz popularyzacja działalności Organizacji Studenckich UMCS.

20 stycznia br. miał miejsce II Turniej Political Brain. Uczestnicy mieli za zadanie odgadnięcie nazw państw, stolic i prezydentów państw z całego świata.

20 stycznia br. pod patronatem prof. dr hab. Iwony Hofman, dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, na naszym Wydziale odbyła się promocja 4 nowych książek: dr Karoliny Burno-Kaliszuk *We władzy blogów. Blogosfera ogólnopolskich tygodników opinii (2006-2015)*, dr Justyny Maguś „*Słowo Polskie*” w latach 1918-1928. *Organ prasowy Narodowej Demokracji*, dr Ilony Dąbrowskiej *Media społecznościowe w trzecim sektorze*, dr. Kamila Mazurka *Facebook. Od portalu społecznościowego do narzędzia polityki*. Spotkanie odbyło się pod kierownictwem prof. dr hab. W. Micha, dr hab. M. Piechoty, prof. UMCS, dr hab. P. Celińskiego, prof. UMCS oraz dr hab. E. Nowak-Tetter, prof. UMCS.

22 stycznia br. w Sali Rady Wydziału odbył się otwarty wykład profesora Andrieja Makaryczewa z Uniwersytetu w Tartu (Estonia). Myślą przewodnią wykładu była „Critical Biopolitics of the Post-Soviet”. Jest to jeden z kilku wizytujących nasz Wydział profesorów, gościmy również naukowców ze Stanów Zjednoczonych.

24 stycznia br. w Sali Widowiskowej Inkubatora Medialno-Artystycznego ACK UMCS Chatka Żaka miała miejsce premiera książki *Ku pokrzepieniu wątrób, trzustek, nerek i serc*. Pozycja zawiera relacje czterech osób, które przeżyły poważne choroby. Dwoje z nich przeszło transplantację, dwóch – jest w trakcie leczenia. Dla prof. Zbigniewa Pastuszaka, dr. Romana Asyngiera, mgr Kamili Belczyk-Panków i prof. Artura Popka – wydanie książki jest swojego rodzaju misją i podziękowaniem dla wszystkich, którzy uczestniczą w systemie polskiej transplantacji – od dawców i ich rodzin,

przez lekarzy i zespoły medyczne, po koordynatorów i organizatorów systemu.

25 stycznia br. na naszym Wydziale odbył się etap okręgowy 61. edycji Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym. W tym roku motywem przewodnim były „Wyzwania społeczne współczesnego świata”. Do części pisemnej olimpiady okręgowej przystąpiło 48 uczestników, reprezentujących 21 szkół. Kolejny etap Olimpiady odbędzie się w dn. 4-5 kwietnia 2020 r. na Uniwersytecie Warszawskim. Opiekunem lubelskiej grupy będzie dr Łukasz Jędrzejski, a funkcję jednego z egzaminatorów będzie pełniła dr hab. Joanna Sanecka-Tyczyńska.

31 stycznia br. Studencki Teatr Medialny „Bohema” UMCS zaprezentował autorski spektakl pt. *Więzi Rodzinne. Jest to opowieść o rodzinie pełnej wad*. Nowakowie uosabiają problemy, z jakimi zmagają się współczesne społeczeństwo: alkoholizm, przemoc domowa, mitomania, narkomania czy fonoholizm.

Wyróżnienia

Wydział Politologii i Dziennikarstwa wraz z Centrum Dokumentacji Europejskiej UMCS po raz kolejny otrzymał projekt na realizację warsztatów europejskich dla młodzieży w województwie lubelskim. Projekt finansowany przez Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce, a jego celem jest zachęcenie młodych Polaków (na poziomie studentów uczelni wyższych oraz młodzieży szkół ponadpodstawowych) do pogłębienia wiedzy z zakresu integracji europejskiej oraz rozumienia znaczenia nowych Wytocznych Politycznych Komisji Europejskiej na kadencję 2019-2024.

Niezmiernie miło mam poinformować, iż zespół badawczy pod kierownictwem dr Eweliny Kancik-Kołtun, w którego skład wchodzi dr Marta Michalczyk-Wilzto i dr Michał Wallner, otrzymał grant z Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej na realizację projektu *New political parties in the party systems of Poland and the Czech Republic*, który będzie realizowany wspólnie z partnerem czeskim pod kierunkiem doc. Josefa Smolika z Uniwersytetu Mendla w Brnie.

Wydział Prawa i Administracji

Habilitacje

11 grudnia 2019 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w następującym składzie: przewodnicząca – prof. dr hab. Ewa Nowińska (UJ), sekretarz – dr hab. Jerzy Szczotka (UMCS), recenzenci: dr hab. Marlena Jankowska (UŚ), dr hab. Bogusław Sołtys (UWr), dr hab. Ewa Skrzydło-Tefelska (UMCS), członkowie: dr hab. Wojciech Machała (UW), dr hab. Grzegorz Tylec (KUL Jana Pawła II) podjęła uchwałę o nadaniu dr Joannie Sitko stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

11 grudnia 2019 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w następującym składzie: przewodnicząca – prof. dr hab. Krystyna Chojnicka (UJ), sekretarz – dr hab. Grzegorz Ławnikowicz (UMCS), recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Maciejewski (UG), dr hab. Przemysław Dąbrowski (Gdańska Szkoła Wyższa), dr hab. Grzegorz Smyk (UMCS), członkowie: prof. dr hab. Jerzy Malec (Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego), prof. dr hab. Wojciech Witkowski (UMCS) podjęła uchwałę o nadaniu dr Jarosławowi Kostrubcowi stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

22 stycznia 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając pozytywną opinię komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w następującym składzie: przewodniczący – prof. dr hab. Roman Budzinowski (UAM), sekretarz – dr hab. Kamil Sikora (UMCS), recenzenci: prof. dr hab. Paweł Czechowski (UW), prof. dr hab. Alina Jurcewicz (INP PAN), dr hab. Monika Król (UE), członkowie: prof. dr hab. Stanisław Prutis (UwB), prof. dr hab. Jerzy Stelmiasik (UMCS) podjęła uchwałę o nadaniu dr Radosławowi Pastuszcze stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

22 stycznia 2020 r. Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych, uwzględniając pozytywną opinię komisji habili-

tacyjnej powołanej przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów w następującym składzie: przewodnicząca – prof. dr hab. Ewa Guzik-Makaruk (UwB), sekretarz – dr hab. Ewa Kruk (UMCS), recenzenci: dr hab. Małgorzata Szwejkowska (Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie), dr hab. Joanna Misztal-Konecka (KUL Jana Pawła II), dr hab. Marek Kulik (UMCS), członkowie: dr hab. Justyna Karaźniewicz (UWM), dr hab. Ireneusz Nowikowski (UMCS) podjęła uchwałę o nadaniu dr Katarzynie Nazar stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

Doktoraty

10 stycznia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Roberta Sosika. Temat rozprawy: *Obrońca konieczny w polskim i amerykańskim prawie karnym. Studium porównawcze*. Promotor: dr hab. Aneta Michalska-Warias (UMCS). Recenzenci: dr hab. Krzysztof Wiak (KUL Jana Pawła II), prof. dr hab. Mirosława Melezini (Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży). Uchwałę o nadaniu Robertowi Sosikowi stopnia doktora nauk prawnych Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła 22 stycznia.

Konferencje

10 stycznia Sekcja Historii i Teorii Państwa i Prawa SKNP UMCS we współpracy z Katedrą Teorii i Filozofii Prawa zorganizowała Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. *Zasady techniki prawodawczej w Polsce i na świecie*, podczas której przedstawiono m.in. następujące zagadnienia: 1) *Technika prawodawcza aktów prawnych UE na przestrzeni ostatnich 10 lat* – Agata Flis; 2) *Relacje między zasadami techniki prawodawczej a zasadami poprawnej legislacji w procesie stanowienia prawa* – Dominika Gozdalska; 3) *Obywatele w procesie ustawodawczym w Polsce* – Tetiana Chislova.

15 stycznia Studenckie Koło Naukowe Prawa Medycznego Lex Medica zorganizowało lokalną konferencję naukową *Kontrowersje w medycynie – regulacje prawne, orzecznictwo i aspekty medyczne*, na której wygłoszono m.in. następujące referaty: 1) *Szczepienia – fakty i mity* – Michał Krzaczek; 2) *Problematyka eutanazji i pomocy w samobójstwie* – Dominika Filipek; 3) *Eugenika a osiągnięcia współczesnej medycyny* – Anna Kępka.

16 stycznia Koło Naukowe Prawa Rzymskiego zorganizowało lokalną konferencję naukową pt. *Rzymska tradycja prawna we współczesnym świecie*. Wśród referatów znalazły się m.in.: 1) *Zasada lex retro non agit w polskim prawie cywilnym* – Magdalena Reps, Wioletta Konieczna; 2) *Wpływ prawa rzymskiego na instytucję zachowku w polskim systemie prawnym* – Adrian Daniełuk, Małgorzata Derek; 3) *Wpływ prawa rzymskiego na polskie prawo podatkowe* – Maria Ćwir.

17 stycznia Studenckie Koło Naukowe Prawników zorganizowało Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. *Współczesny obraz konfliktów zbrojnych*. Wśród wielu interesujących tematów poruszonych podczas konferencji znalazły się m.in. następujące zagadnienia: 1) *Broń D, czyli człowiek jako narzędzie walki* – Karolina Bala; 2) *Ius cogens w prawie konfliktów zbrojnych – perspektywy na przyszłość* – Krzysztof Niewęglowski; 3) *Propaganda w wojnie na przykładzie chińsko-tajwańskiej wojny informacyjnej* – Martyna Woźniak. Konferencja została objęta patronatem medialnym przez wydawnictwo Wolters Kluwer, Stowarzyszenie „Nigdy Więcej”, Czasopismo Casus oraz TVP 3 Lublin, a także honorowym patronatem Prezydenta Miasta Lublin.

23 stycznia Koło Naukowe Prawa Własności Intelektualnej UMCS zorganizowało konferencję naukową pt. *Wyzywania prawa autorskiego i prawa pokrewnego*, na której zaprezentowano m.in. następujące problemy: 1) *Streaming a prawo autorskie* – Karolina Wiatr, Aleksandra Wabik; 2) *Dajcie mi pieniądze z góry – studium przypadku praw autorskich do „Wiedźmina” Andrzeja Sapkowskiego* – Eliza Wiśniewska, Piotr Uzdowski; 3) *Problematyka humorystycznych komentarzy – czyli mem internetowy a prawo autorskie* – Ewelina Wawer, Justyna Szoltysek.

24 stycznia Rada Wydziałowa Samorządu Studentów Wydziału Prawa i Administracji oraz Studenckie Koło Naukowe Prawa Medycznego Lex Medica zorganizowały Ogólnopolską Konferencję Naukową *Rola zawodów prawniczych w medycynie*. Wśród wygłoszonych referatów znalazły się m.in.: 1) *Rola prokuratora w pracy lekarza medycyny sądowej* – Katarzyna Walaszek, Karolina Więcek; 2) *Rola sądu opiekuńczego w procesie diagnostyczno-leczniczym dziecka* – Michał Sekuła, Adrian Un-

dziakiewicz; 3) *Prawne aspekty wykonywania zawodu lekarza w Polsce* – Janusz Jaroszyński. Konferencja została objęta honorowym Patronatem Dziekana WPiA – prof. dr hab. Anny Przyborowskiej-Klimczak, Rzecznika Prawa Pacjenta, Prezydenta Miasta Lublin, a także Zarządu Kłastry Lubelska Medycyna.

31 stycznia Studenckie Koło Naukowe Prawników, we współpracy z Katedrą Prawa Karnego, zorganizowało Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. *Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności*. Przedstawiono m.in. następujące referaty: 1) *Podstęp jako znamię przestępstwa zgwałcenia z art. 197 kodeksu karnego* – Marlena Konc; 2) *Konsekwencje prawne współżycia seksualnego małoletnich* – Szymon Jankowski, Aleksandra Wilk; 3) *Kazirodztwo jako przestępstwo na tle seksualnym* – Dominika Gozdalska.

31 stycznia Koło Naukowe Procedur Administracyjnych zorganizowało lokalną konferencję naukową pt. *Świadek w postępowaniu administracyjnym*. Wśród wielu interesujących tematów przedstawianych podczas konferencji znalazły się m.in. następujące zagadnienia: 1) *Mediator jako świadek w postępowaniu administracyjnym* – Alicja Batko; 2) *Dowód z zeznań świadka na gruncie postępowania podatkowego* – Katarzyna Walaszek, Karolina Więcek; 3) *Problemy związane z instytucją przesłuchania strony oraz ich analiza* – Ewelina Tyburska.

31 stycznia Koło Naukowe Prawa Ochrony Zwierząt zorganizowało lokalną konferencję naukową pt. *Ochrona środowiska – wyzywania i aktualne problemy*. Podczas konferencji wygłoszono m.in. referaty: 1) *Wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie człowieka* – wybrane zagadnienia – Ewelina Biernacka, Patrycja Bieniek; 2) *Wpływ wycinki drzew na środowisko* – Barbara Czausz; 3) *Rafa koralowa – rola i jej przyszłość* – Maria Ćwir.

Spotkania z praktykami

9 stycznia Koło Naukowe Bezpieczeństwa Wewnętrznego, we współpracy z Radą Wydziałową Samorządu Studentów Wydziału Prawa i Administracji UMCS, zorganizowało spotkanie z negocjatorami policyjnymi.

14 stycznia Studenckie Koło Naukowe Profesji Prawniczych zorganizowało spotkanie z przedstawicielami

Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Gośćmi spotkania byli: prokurator Piotr Kosmaty i sędzia Paweł Zdanikowski – kierownik Działu Badań i Analiz Ośrodka Szkolenia Ustawicznego i Współpracy Międzynarodowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, którzy przedstawili problemy funkcjonowania i struktury KSSiP oraz przygotowania do wykonywania zawodu sędziego i prokuratora, a także praktyczne aspekty odbywania aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej.

15 stycznia ELSA Lublin zorganizowała spotkanie w ramach Akademii Praktykanta pt. *Sektor usług finansowych jako ścieżka kariery prawnika*. Prelegentami byli prawnicy z warszawskiej kancelarii Kochański i Partnerzy.

29 stycznia Lubelski Oddział Stowarzyszenia Sędziów Polskich IUSTITIA w ramach Kafejki Prawnej zorganizował spotkanie pt. *Dlaczego sędzia nie może się bać?* z sędzią Sądu Okręgowego w Warszawie Piotrem Gąciarkiem. Rozmowę poprowadziła prof. dr hab. Katarzyna Dudka.

Warsztaty

8 stycznia Studenckie Koło Naukowe Prawa Medycznego Lex Medica we współpracy z IFMSA-Poland Oddział Lublin zorganizowało warsztaty z prawa medycznego pt. *Umowa o pracę a kontrakt. Ubezpieczenia OC. Związki Zawodowe*. Wydarzenie odbyło się na Uniwersytecie Medycznym i było skierowane do studentów medycyny.

Konkursy

7 stycznia odbył się finał VIII edycji Konkursu Wiedzy o Rzecznikach. Wzięło w nim udział 7 uczestników, którzy uzyskali najlepsze wyniki w pierwszym etapie konkursu. Wystąpienia finalistów oceniała komisja w składzie: prof. dr hab. Andrzej Jakubecki, dr hab. Joanna Bodio, dr hab. Tomasz Demendecki, dr Wojciech Graliński, mgr Karolina Badurowicz oraz laureatka II miejsca poprzedniej edycji – Barbara Urban. Zwyciężczynią tegorocznej edycji została – Patrycja Grigiel, która wraz z dwiema finalistkami: Katarzyną Mikulko i Małgorzatą Małoszuk, które *ex aequo* zajęły drugie miejsce w konkursie, będzie miała możliwość odbycia stażu w Biurze Rzecznika Praw Dziecka. Nagrody dla finalistów ufundowało wydawnictwo Od.Nowa.

10 stycznia Koło Naukowe Prawa Europejskiego zorganizowało konkurs z prawa Unii Europejskiej dla studentów trzeciego roku prawa. Wyłoniono 3 laureatów. I miejsce zajął Jakub Imielski, II miejsce – Klaudia Maźniarz, zaś III miejsce – Mateusz Grzmiel. Laureaci otrzymali nagrody rzeczowe, a także oceny bardzo dobre z egzaminu z prawa Unii Europejskiej.

28 stycznia Koło Naukowe Prawa Rzymskiego zorganizowało pierwszy etap VI edycji Lokalnego Konkursu z Prawa Rzymskiego. Miał on formę pisemną – składał się z testu i pytań otwartych. Do drugiego etapu, który odbył 30 stycznia, przeszło 10 osób z największą liczbą punktów. Pracownicy Katedry Doktryn Polityczno-Prawnych i Prawa Rzymskiego UMCS na podstawie ustnych eliminacji wyłonili laureatów, którymi zostali: Manuela Cyper (I miejsce), Piotr Celiński (II miejsce) oraz Weronika Pasicz (III miejsce). Laureaci otrzymali nagrody rzeczowe, a także oceny bardzo dobre z egzaminu z prawa rzymskiego. Patronat nad konkursem objęła Dziekan WPiA – prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak, Wydawnictwo Wolters Kluwer oraz Katedra Doktryn Polityczno-Prawnych i Prawa Rzymskiego UMCS.

Wydarzenia

18 grudnia 2019 r. uchwałą Senatu UMCS został powołany Rzecznik Praw Akademickich. Funkcja ta została powierzona prof. dr hab. Katarzynie Dudce, kierownikowi Katedry Postępowania Karnego Wydziału Prawa i Administracji UMCS.

8 stycznia Studenckie Koło Naukowe Prawników zorganizowało wizytę studyjną w Areszcie Śledczym. Podczas wizyty płk Leszek Wojciechowski przedstawił procedury stosowane wobec osadzonych oraz zasady funkcjonowania jednostki penitencjarnej.

9 stycznia dr hab. Sławomir Patyra został powołany w skład zespołu doradców ds. ochrony konstytucyjności prawa, powołanego przez Marszałka Senatu RP i będącego jego organem opiniodawczo-doradczym.

28 stycznia Rada Wydziałowa Samorządu Studentów zorganizowała spotkanie informacyjne o programie Erasmus. Spotkanie poprowadziła dr hab. Joanna Bodio, pełniąca funkcję wydziałowego koordynatora programu.

Prof. dr hab. Kazimierz Sykut (1923–2019)

15 grudnia 2019 r. zmarł Pan Profesor Kazimierz Sykut, człowiek niezwykle szlachetny, prawy, wielce szanowany zarówno przez współpracowników, jak i studentów. Na takie odejście nie można się przygotować. Śmierć zawsze jest nie na miejscu i zawsze nie w porę – za szybko, zbyt nagle, właśnie tak jak w przypadku naszego wieloletniego Szefa, całym sercem oddanego zarówno Zakładowi Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej, jak i Uniwersytetowi Marii Curie-Skłodowskiej.

» Z ogromnym żalem i w poczuciu niepowetowanej straty przyjęliśmy wiadomość o śmierci Profesora dr. hab. Kazimierza Sykuta. Odszedł od nas człowiek wielkiego formatu i wielkiego serca, wybitny naukowiec, nauczyciel i wychowawca wielu pokoleń studentów, doktorantów oraz nauczycieli akademickich. Śp. Profesora Sykuta wspominamy jako osobę wyjątkowo otwartą na innych, empatyczną, interesującą się losem każdego, kogo spotkał na drodze swojego życia. Wraz z całą społecznością akademicką dziękujemy za jego ogromny wkład w rozwój polskiej nauki, szczególnie elektrochemii i elektroanalizy chemicznej.

Prof. dr hab. inż. Bogusław Baś,
Kierownik Katedry Chemii Analitycznej AGH w Krakowie

Kazimierz Sykut urodził się 5 października 1923 r. w Lublinie. Mawiał żartem, iż przyszedł na świat jako milioner, gdyż rodzice obecnej przy Jego narodzinach akuszerce musieli zapłacić milion marek. Od dzieciństwa przejawiał niezwykle umiejętności konstrukcyjne i artystyczne: sam wytapiał żołnierzyki z ołowiu pozyskanego z carskiej amunicji, grał na drewnianych – zrobionych własnoręcznie – skrzypcach, uczył się grać na trąbce; niestety wojna przekreśliła kilkuletnie przygotowania do udziału w orkiestrze szkolnej w Liceum Zamoyskiego, w którym pobierał nauki. Własnoręcznie skonstruował kajak, radiowy odbiornik kryształkowy, a także turbinę parową. W momencie wybuchu II wojny światowej był uczniem IV klasy tej szkoły. Po jej zamknięciu został zatrudniony jako uczeń rzemiosła ślusarsko-mechanicznego w fabryce siewników na Rurach Jezuickich, uzyskując w międzyczasie dyplom czeladniczy. Jednocześnie uczęszczał do otwartej właśnie wieczorowej *Chemische Fachschule W. Borodajko* i zdobył tam dyplom technika-chemika, po czym został zatrudniony w takim charakterze w Przedsiębiorstwie Pszczelarskim, gdzie pracował do wyzwolenia, tj. do końca lipca 1944 r. Rozpoczęła się wtedy organizacja UMCS-u, ale ponieważ musiał pracować, odłożył studia na rok następny, uczył się w międzyczasie analizy matematycznej, chemii fizycznej i pogłębiał wiedzę z chemii analitycznej. W roku 1945/46 rozpoczął studia chemiczne na Wydziale Przyrodniczym UMCS, gdzie od 1 sierpnia 1946 r. – dzięki zdobytej wcześniej wiedzy – został zatrudniony na stanowisku zastępcy asystenta. Studia ukończył w 1950 r., uzyskując tytuł magistra filozofii w zakresie chemii. Stopień dok-

tora nauk przyrodniczych uzyskał w roku 1959 (jeden z pierwszych w UMCS-ie – dyplom nr 4), habilitował się w roku 1967, w 1981 uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, profesorem zwyczajnym został w roku 1993.

Profesor Sykut całe swoje życie zawodowe i naukowe związał z naszym Uniwersytetem, czego dowodem jest

imponująca liczba pełnionych funkcji administracyjnych: przez dwie kadencje był prorektorem ds. nauki i badań, przez jedną kadencję prorektorem ds. dydaktycznych (organizował wówczas dokształcanie nauczycieli), był dziekanem i prodziekanem Wydz. Mat.Fiz. Chem., w roku 1989 został wybrany pierwszym dzie-

kanem nowo utworzonego – głównie dzięki Jego staraniom i zabiegom – Wydziału Chemii UMCS. Był także organizatorem i kierownikiem wieczorowych studiów chemii przy Zakładach Azotowych Puławy. W 1970 r. tworzył od podstaw Zakład Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej, kierując nim z sukcesami aż do przejścia na emeryturę w 1994 r. Był doskonałym organizatorem nie tylko w dziedzinie administracji, lecz także nauki i dydaktyki.

Prof. dr hab. Kazimierz Sykut opublikował łącznie ponad 100 oryginalnych prac naukowych, był głównym autorem kilkunastu patentów, w 1981 r. otrzymał – wraz z zespołem – nagrodę Sekretarza Naukowego PAN. Pod kierunkiem Profesora wykonano około 150 prac magisterskich, był promotorem 12 przewodów doktorskich, czworo wychowanków uzyskało stopień doktora habilitowanego. Bardzo dbał o rozwój zawodowy swoich pracowników, wspierając ich działania swoją ogromną wiedzą i doświadczeniem. Kilkadziesiąt razy był recenzentem prac doktorskich, habilitacyjnych oraz w postępowaniach o nadanie tytułu profesora. Uczestniczył w pracach wielu towarzystw i organizacji naukowych. Był członkiem Uczelnianego Komitetu ds. Redakcyjnych *Annales*, pełniąc przez wiele lat funkcję redaktora Sekcji Chemicznej. Z języka czeskiego przetłumaczył książkę *Elektroanaliza w ochronie środowiska*. Za swoje dokonania naukowe, dydaktyczne i organizacyjne otrzymał wiele nagród i wyróżnień.

Działalność badawcza Profesora koncentrowała się wokół zagadnień dotyczących kinetyki elektrochemicznej, mechanizmów procesów elektrodowych, adsorpcji, konstrukcji elektrod jonoselektywnych i aparatury elektrochemicznej. Kilkaset wykonanych w Zakładzie Chemii Analitycznej elektrod sprzedano do hut, fabryk, gospodarstw ogrodniczych, stacji chemiczno-rolniczych, instytutów naukowo-badawczych. Prowadził szeroko zakrojoną współpracę naukową, m.in. z Instytutem Chemii Fizycznej PAN, AGH, Uniwersytetem Warszawskim, Łódzkim, w Białymstoku, Politechniką Łódzką, Poznańską, Gdańską, Uniwersytetem we Lwowie, Czeską Akademią Nauk, Niemiecką Akademią Nauk i wieloma innymi ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą. Wygłosił serię wykładów na Uniwersytecie Lock Haven w USA.

Profesor Sykut to także humanista, prawdziwy człowiek renesansu o rozległych zainteresowaniach poza-

naukowych: bardzo dużo czytał, opowiadał mnóstwo dowcipów, potrafił swobodnie dyskutować na tematy związane z muzyką, malarstwem, architekturą czy historią. Był pasjonatem fotografii – posiadał kilkadziesiąt aparatów fotograficznych różnych typów od lustrzanki po cyfrowe. Potrafił naprawić wszystko; poczynając od kolczyków, naszyjnika czy budzika poprzez skrzypce (nie tylko grywał, ale znał się też doskonale na ich budowie) po każdą usterkę w samochodzie, pralce, lodówce; radio i telewizory także nie miały przed Nim żadnych tajemnic. Bardzo lubił spędzać czas w letnim domu nad jeziorem Łukcze, gdzie wykorzystując swoje zdolności radiestezyjne, wielu sąsiadom wskazał miejsca dogodne do wybudowania ujęć wody. Kochał wyprawy do okolicznych lasów i zbieranie grzybów. Jeździł na nartach, uprawiał turystykę górską, motocyklową i samochodową, a jeziora mazurskie poznawał, pływając pontonem. W końcowych latach swojego życia opanował doskonale pracę z komputerem, posługiwał się biegle internetem, używał Skype'a i innych nowoczesnych narzędzi tego typu. Zabrakłoby obszernej książki na podsumowanie życiowej drogi tego niezwykłego, „niewidzialnego” – choć ciągle i wszędzie obecnego – człowieka. Wielokrotnie namawiany do spisania wspomnień mawiał, że o zmarłych nie będzie pisał źle, a o żywych – wcale.

Wraz z odejściem Profesora straciliśmy opiekuna i doradcę nie tylko w sprawach naukowych, ale często też prywatnych. Był człowiekiem niezwykle skromnym, otwartym na potrzeby innych, znanym ze swojej życzliwości i dobrego serca. Emanował spokojem i pogodą ducha bez względu na przeciwności losu. Swoim życiowym doświadczeniem, racjonalnym myśleniem i pozytywnym usposobieniem dodawał nam otuchy, nie żałując swojego czasu na rozwiązywanie często skomplikowanych problemów dotyczących zarówno Zakładu, jak i pracowników czy studentów. Stanowił wzór człowieka i nauczyciela. Do ostatnich dni interesował się sprawami Zakładu. Maria Curie-Skłodowska stwierdziła: „Ja zaś myślę, że w każdej epoce można mieć życie interesujące i użyteczne, a o to głównie chodzi, aby go nie zmarnować”. A życie Profesora Kazimierza Sykuta jest doskonałym tego powiedzenia przykładem: nie zmarnował swojego życia. Ten zacny człowiek na zawsze pozostanie w naszych sercach i umysłach. Będzie nam Go bardzo brakowało.

Iwona Dąbrowska

Renia – wspomnienie o mgr Renacie Cebulak (1956–2020)

Kiedy spotkałyśmy się 23 października ubiegłego roku w gronie pracowników Biblioteki Instytutu Nauk o Ziemi, miałyśmy nadzieję, że Renia jeszcze raz wygra bitwę z okrutną chorobą. Niestety było to nasze ostatnie spotkanie. Wiadomość o Jej odejściu nadeszła 7 stycznia.

Z ciężkim sercem pisze się o koleżance, przyjaciółce, współpracowniku w czasie przeszłym. Z Renią pracowałam 30 lat. Przez ostatnie 10 lat, już po moim odejściu na emeryturę, utrzymywałyśmy serdeczne stosunki towarzyskie. Renia była bardzo dobrym człowiekiem i to najlepiej Ją charakteryzuje.

Życiorys śp. Renaty Cebulak jest bardzo piękny. Po maturze, którą uzyskała w I Liceum Ogólnokształcącym

im. St. Staszica w Lublinie, marzyła o studiach politechnicznych z geodezji. Wybrała jednak geografii i specjalizowała się z kartografii. W roku 1980 uzyskała magisterium. Jako studentka aktywnie działała w AZS UMCS jako zawodniczka drużyny koszykówki. Swoje życie zawodowe związała z Biblioteką Instytutu Nauk o Ziemi, w roku 2010 została jej kierownikiem. Zawsze chętnie podejmowała nowe wyzwania. W roku 1996 włączyła się do pionierskich prac związanych z automatyzacją zbiorów Biblioteki Głównej UMCS w systemie VTLS. Kiedy w roku 2000 podjęłyśmy decyzję o włączeniu zbiorów Biblioteki INOZ do tego systemu, to właśnie Renia została odpowiedzialna za ten dział. Posiadała już uprawnienia katalogera. Przejęła też na siebie obowiązek szkolenia koleżanek w tej nowatorskiej i dość skomplikowanej procedurze. W roku 2010 ukończyła też studia podyplomowe z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, podnosząc swoje kwalifikacje na stanowisku kustosa.

Renię zapamiętam jako niezwykle energiczną, tryskającą humorem i optymizmem koleżankę. Zawsze mogłyśmy na Nią liczyć. Lubiłam z Nią rozmawiać o różnych życiowych sprawach. W pamięci pozostanie mi ostatnia długa rozmowa z lipca ubiegłego roku. Siedziałam wówczas na plaży, patrząc na rozszalały Bałtyk, a Ona była w Lublinie już po kolejnej chemii.

W życiu Reni najważniejsza jednak była rodzina. Uwielbiała swoje wnuki: Ninę, Radka i Piortusia. Mogła o nich opowiadać bez końca.

Odeszła zdecydowanie za wcześnie. Będzie nam Jej brakowało. Życie musi toczyć się dalej. Renia pozostanie w naszych najcieplejszych wspomnieniach.

Krystyna Harasimiuk

Podróż do źródeł psychologii

Rozmowa z dr hab. Cezarym Domańskim, prof. UMCS na temat książki *Historia psychologii w Europie Środkowej. Badacze, inspiracje i koncepcje* wyróżnionej Lubelską Nagrodą im. Profesora Edmunda Prosta za rok 2019 zwaną „Lubelskim Noblem”. Profesor Domański jest psychologiem i historykiem nauki. W latach 2008–2012 był prodziekanem na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS, a w latach 2013–2017 dyrektorem Instytutu Psychologii UMCS.

Psychologia postrzegana jest zazwyczaj od strony jej praktycznego zastosowania. Tymczasem, co może się wydawać rzeczą zaskakującą, nagrodzona została książka dotycząca historii tej dyscypliny. Czy pisanie o przeszłości nauki ma jakiś użyteczny sens, czy tylko czysto poznawczy?

To dość złożone pytanie. Przede wszystkim chcę zwrócić uwagę na fakt, że wiedza psychologiczna wykorzystywana w praktyce jest bardzo często wynikiem badań naukowych, które prowadzone są od dawna. Oczywiście to nie wystarcza, dla praktyka liczy się też doświadczenie, intuicja i szereg innych czynników, a to pozwala dobrze posługiwać się tą wiedzą. Tu zgodzę się ze stwierdzeniem, że niektórzy postrzegają zajmowanie się historią na-

uki jako coś, co przeszkadza w twórczym i oryginalnym podejściu do problemów badawczych z powodu olbrzymiej ilości danych na temat tego, jak dane zagadnienie funkcjonowało dotychczas w nauce. Że to ogranicza postęp, zniechęca do rozwijania własnych pomysłów. Ja jednak nie mam z tym problemu, ponieważ widzę, jak wielką skarbnicą mądrości (mówię to bez patosu) jest przeszłość każdej dyscypliny. Ponadto od kilku lat obserwuję, że nawet przedstawiciele tych nauk, w których dotąd marginalizowano wartość badań nad ich przeszłością, a tak niestety było z historią psychologii w Polsce, zaczynają rozumieć, jak wielką wartość ma wiedza gromadzona przez kolejne generacje uczonych. Marzy mi się, żeby w naszej dyscyplinie osiągnięto ten poziom świadomości, który panuje na przykład w naukach lekarskich, gdzie zajmowanie się dziejami medycyny jest czymś oczywistym, a nawet nobilitującym. Trzeba to otwarcie powiedzieć: od historyków nauki zależy, jak będzie postrzegana codzienna praca współczesnych uczonych. Nawet ci, którzy zażywają dzisiaj chwały i uważają się za wybitnych, za jakiś czas przepadną w zbiorowej niepamięci, jeżeli kolejne pokolenie historyków nauki nie wprowadzi ich nazwisk do swoich prac. To jest oczywisty proces i nic tu nie pomoże dyskusja na temat priorytetów, zasług, wybitności. Dzieje nauki pokazują, jak kapryśna jest pamięć o uczonych, gdzie o wielu się zapomina, ich pionierstwo przypisuje innym, przekreśla się daty i fakty z ich życia, błędnie opisuje się ich dorobek... Znamy nawet sytuacje, gdy przy ich notach biograficz-

dr hab. Cezary Domański, prof UMCS →

Fot. J. Kubaszek

nych widnieją zdjęcia innych osób. Oczywiście chociaż nie każdy badacz myśli o tym, jak kiedyś będzie (i czy w ogóle będzie) wspomniana jego praca, to jednak można założyć, że nikt by nie chciał, aby robiono to byle jak. A pisanie o przeszłości ma sens chociażby dlatego, żeby twórczość naukowa naszych poprzedników, na której przecież opierają się kolejne pokolenia, nie została zmarginalizowana. Zwykła przyzwoitość także nakazuje, aby zachować tę pamięć...

Wydaje mi się, że to nie tylko kwestia przyzwoitości, to także sprawa ambicji? Mam na myśli na przykład fakt, że na przestrzeni lat zmieniają się ośrodki, które można uznać za wiodące w rozwijaniu badań w jakiejś dyscyplinie. Tak na przykład jest z psychologią, wiele osób uważa, że skoro drogę współczesnej nauce wytyczają badania za oceanem, to było tak zawsze.

Otóż to. Tymczasem źródła psychologii naukowej biją w Europie, a ściślej w Europie Środkowej. Tutaj przez dekady prowadzono badania, które są kontynuowane w Stanach Zjednoczonych, stąd pochodziło wielu uczonych, którzy emigrowali do Europy Zachodniej i na inne kontynenty, tam tworzyli laboratoria psychologiczne, prowadzili badania naukowe, wydawali podręczniki, kształcili uczniów, którzy w przyszłości stawali się autorytetami na skalę międzynarodową. Przypomniałem w swojej książce to, co pisał kiedyś John Watson, twórca behawioryzmu, kierunku psychologii uważanego za wybitne osiągnięcie amerykańskiej psychologii, że tak jak w latach 20. ubiegłego wieku modne były podróże naukowe do Freuda w Wiedniu, tak kilkadziesiąt lat wcześniej w modzie były wyjazdy do Lipska i studia psychologiczne pod okiem Wundta. Przez dekady z całego świata podróżowano do tych środkowoeuropejskich centrów psychologii i psychiatrii po naukę i wzory pracy badawczej.

Przejdźmy może do książki *Historia psychologii w Europie Środkowej*. Jak narodził się pomysł na jej napisanie? Zabrzmiało to jak anegdota, ale tak było. Mam w księgozbiorniku stary przewodnik turystyczny po Austrii *Baedeker's Austria*. Książka wydana została w roku 1929 i mimo że jest to kolejna, zrewidowana edycja, autorzy pozostawili w niej opisy podróży do Budapesztu, Pragi, Karlsbadu i Marienbadu. Warto zauważyć, że te wspomniane w tytule miasta wtedy już nie należały do Austrii, ale oczywiście mocno wpisały się w hi-

storię Austro-Węgier. Przewodnik opisuje więc także Węgry, Czechosłowację, w okresie międzywojennym niezawisłe państwa, a dwa wspomniane w jego tytule kurorty czeskie nosiły w tym czasie już inne, niezniemczone nazwy. Jednak sentyment wydawcy do dawnego porządku wpłynął na utrzymanie tych koneksji w nowym wydaniu. To był impuls, refleksja, że mamy do czynienia z regionem o silnych wspólnych tradycjach. Spowodował on, że zainteresowałem się tematem od strony rozwoju psychologii w tej części Europy. Okazało się, że autorzy czescy wydali w roku 2000 książkę stanowiącą syntezę dziejów psychologii w krajach Europy Środkowej, ale pominieli w niej Niemcy, a swoją narrację doprowadzili do współczesności. Ta koncepcja mi nie odpowiadała. Tak powstał pomysł pracy, która różniła się znacznie od ich wizji. Pracy, która w takim ujęciu jest pierwszym podejściem do tematu. Dodam jeszcze, że w mojej pracy przedstawione są państwa, które łączyła przez wieki często bardzo trudna historia. Jednak jeżeli zdystansujemy się do spraw politycznych, historia „nauki środkowoeuropejskiej” jest raczej jasnym punktem w tych wspólnych dziejach.

Jak długo ta książka powstawała? Jest bardzo obszerna.

No tak, jest to książka obszerna. Pewna osoba, której podarowałem egzemplarz, zapytała mnie, czy się na nią nie obrażę, jeśli jej w całości nie przeczyta. Jasne, że tego nie zrobię, byle tylko na podstawie tego, co przejrzy nie budowała opinii o całej pracy. Miałem taką sytuację, że poproszono mnie o wywiad radiowy na temat tej książki. Pani redaktor prowadząca rozmowę chyba tylko przekartkowała moją książkę, ponieważ w pewnym momencie usłyszałem słowa skierowane do słuchaczy, że Clara Stern wspomniana jest jednym zdaniem przy okazji omawiania twórczości jej męża Williama Sterna, i dalej prowadząca wywiad stwierdziła coś w rodzaju „Proszę państwa oto kolejna książka, w której kobiecy są tylko przypisem do działalności mężczyźni”...

Ależ to jest bez sensu! W książce znalazłam wiele informacji na temat wkładu kobiet do psychologii, z obszernymi opisami ich dorobku. Są wspomniane postacie, z których nazwiskami nigdy się nie spotkałam, a okazuje się, że były to wybitne uczone. Oczywiście, Józefa Joteyko – tak łatwo przez nas zapomniana w ostatnim półwieczu polska psycholog, któ-

ra przed pierwszą wojną światową darzona była niezwykłym szacunkiem przez uczonych z całego świata, wybitna Franciszka Baumgarten-Tramer, nieznana dziś zupełnie Jadwiga Abramson, liczne psychoanalytyczki, a przede wszystkim pionierka polskiej psychologii Anna Wyczółkowska, którą przedstawiam jako jedną z inspiratorek programu behawioryzmu ułożonego przez wspomnianego wcześniej Watsona. Dochodzą do tego postaci docenione, jak choćby Maria Grzegorzewska, której poznawanie życiorysu było niezwykle fascynujące tym bardziej, że dotarłem do dokumentów prostujących i uzupełniających bardzo istotne dane biograficzne z jej życia.

To bardzo ciekawe. Zauważyłam więcej faktów z historii psychologii, które są prostowane w tej książce, o czym mogą się przekonać ci, którzy czytają także przypisy... Chcę zapytać jednak o co innego. Co jest najtrudniejsze w pisaniu o historii psychologii? Zapewne najtrudniejsza jest obiektywna ocena wkładu różnych uczonych do rozwoju nauki. Uważam, co już w jakiś sposób wyraziłem, że przeświadczenie o istnieniu autorytetów, kamieni milowych w historii nauki jest głównie wynikiem budowania narracji o jej dziejach przez historyków nauki. Jeśli zbyt ściśle trzymamy się wiedzy zastanej, nie ma szansy, aby zmienić ten ogląd ewolucji nauki. Wciąż te same osoby uwieczniane są i hołubione. Z całym szacunkiem, ale rozwój nauki to praca wielu badaczy, a czasem także amatorów. Wizje poprzedników miały na moją pracę wpływ niewielki. Jest coś takiego jak postulat „nowej historii psychologii”, który staram się realizować. Zakłada on bardziej demokratyczne pisanie o historii nauki, wprowadzanie zapomnianych postaci i niszowych badań, wnikanie w lekceważone dotąd konteksty życia naukowego. Zgadzam się z tym, co powiedział w swojej *Lectiodoc-toris* przy okazji odbierania tytułu doktora *honoris causa* UMCS wnuk naszej patronki Pierre Joliot. A stwierdził on, że „piękno naszego zawodu polega na tym, że postęp wiedzy nie opiera się wyłącznie na odkryciach kilku rzadkich geniuszy, ale także na skromniejszej aktywności twórczej wielu badaczy”. To właśnie chciałem pokazać w mojej książce i mam nadzieję, że mi się udało.

Można by długo rozmawiać o historii psychologii, sposobach jej „uprawiania”, a także o różnych sprostowaniach, które pojawiają się przy okazji lektu-

ry książki *Historia psychologii w Europie Środkowej*, chciałabym jednak na koniec dowiedzieć się, czy i jak wpłynęła ona na Twoje nowe plany badawcze.

Odpowiem najpierw na jedno z poprzednich pytań, które jakoś tak obszedłem dookoła. Było to pytanie o to, jak długo powstawała ta książka. To wbrew pozorom było bardzo trudne pytanie. Najpierw jest idea, temat, później odkładanie różnych materiałów i notowanie pomysłów, które zaczynają krążyć w głowie wokół niego. Ale zawsze musi być impuls, żeby ten pomysł zaczął być wdrażany w życie. W tym przypadku był to mail od pani redaktor Aleksandry Małek z Wydawnictwa Naukowego PWN, który dotyczył całkiem innej sprawy. W pewnym momencie korespondencji padło pytanie o moje plany autorskie i przyznałem się między innymi do tego pomysłu. Okazało się, że jest zainteresowanie tematem i tak rozpoczęła się moja praca nad książką, co wymagało już konkretnych działań. Taką pracę mierzy się w miesiącach. Powrócę do ostatniego pytania. To szczegółowe zagłębianie się w historię psychologii zwróciło moją uwagę na kilka nieopracowanych lub niewyjaśnionych dotąd wątków, które można uznać za ciekawe, a nawet ważne. Niewątpliwie będą je rozwijał. Natomiast co do najbliższych planów: do książki wprowadziłem bardzo kontrowersyjnego badacza Edwina Katzenellenboga. Uważam, że był to jeden z dwóch tragicznych psychologów XX w. (tym drugim był Wilhelm Reich). Człowiek wielu talentów i możliwości, niestety słabego morale, który zaprzepaścił swą świetlaną przyszłość w nauce i doszedł wręcz do obyczajowego dna. Niezwykła była historia jego sukcesu i pouczająca była geneza jego upadku. Jest to postać, którą zajmuję się od prawie 20 lat, w kwerendach w Europie i za oceanem zebrałem materiały, dziś nie do zdobycia (odeszli już niektórzy moi korespondenci). Chciałbym je wykorzystać przy pisaniu jego biografii. A miał życiorys na miarę scenariusza do hollywoodzkiego filmu, przy dobrej narracji, może nawet na Oscara...

To chyba dobre podsumowanie. Historia psychologii jako źródło nie tylko wiedzy o dziejach nauki ale także skarbnica pomysłów na opowieści godne dobrego filmu. Dziękuję za rozmowę.

Ja także dziękuję.

Rozmowę przeprowadziła Sara Filipiak

Sara Filipiak

adiunkt w Katedrze Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii UMCS.

Gródek-Wołyń i archeologia.

Dom zmarłych, grób zbiorowy czy (nie)zwykły cmentarz?

Ubiegłoroczne praktyki wykopaliskowe Instytutu Archeologii odbywały się w miejscu o szczególnym znaczeniu dla wczesnośredniowiecznej Słowiańszczyzny. Chodzi o Gródek Nadbużny identyfikowany z historycznym Wołyniem, słynne „centrum” archeologicznych badań lat 50. XX w. To tutaj między 1952 a 1955 r. miały miejsce największe w tej części Polski prace wykopaliskowe realizowane przez takie archeologiczne sławy jak profesorowie Zdzisław Rajewski, Konrad Jażdżewski czy Wojciech Kóćka, a ich wyniki relacjonował słynny Paweł Jasienica, pisząc *Archeologię na wyrywki* ze znamienym rozdziałem *Nad Huczwą i Bugiem*. Historia zatoczyła koło i „średniowiecznicy” ponownie powrócili na lessowy płaskowyż...

Pierwsze kroki uczynili w 2017 r. archeolodzy z Muzeum w Hrubieszowie, Anna Hyrchała i Bartek Bartecki, odkrywając średniowieczną osadę i cmentarzysko. Wykopy sondażowe założone rok później potwierdziły te ustalenia, ale kluczowych odkryć dokonano w 2019 r. Można by powiedzieć, parafrazując Neila A. Armstronga,

ga, iż małym wykopem archeologicznym uczyniono duży krok w badaniach nad pograniczem polsko-ruskim.

Ale zacznijmy od początku... W badaniach brała udział ekipa studentów I roku archeologii UMCS – Milena Jezior, Mikołaj Barakszyn, Dominik Czapla, Grzegorz Gurdziel i wolontariuszka Magdalena Król, którzy pod kierunkiem dr. Tomasza Dzieńkowskiego oczekiwali w miarę standardowych badań wykopaliskowych. Wyzwaniem terenowym była eksploracja niszczonego orką średniowiecznego cmentarzyska szkieletowego, których w międzyrzeczu Wisły i Bugu wbrew pozorom nie ma zbyt dużo zbadanych. A są one niezwykle ważne w rozważaniach nad problematyką obrządku pogrzebowego Słowian, jego zróżnicowaniem i zmianami, które dokonywały się w X i XI w. – powolnym czy rewolucyjnym zastępowaniem ciałałalenia inhumacją. Dotychczas nie wyjaśniono, jaki przebieg miał ten proces na pograniczu polsko-ruskim – kiedy zaprzestano palenia zwłok, czy miał miejsce okres przejściowy (birytualny) oraz w jakim czasie nastąpiły radykalne zmiany w obrzędowości pogrzebowej. Jak się okazało nowych danych do tej problematyki dostarczyły zrealizowane we wrześniu 2019 r. prace badawcze.

Na rozpoczętych wykopaliskach właściwie do pewnego momentu wszystko układało się „poprawnie” – badano relikty osady, wydobywano pochówki szkieletowe z XII-XIII w., nawet takie, przy których tuż pod oranicą zachowały się resztki trumny... aż do odkrycia dużej jamy, której zarówno wypełnisko, jak i znajdowane tam pozostałości wprawiły badaczy w konsternację...

Otóż w stropie obiektu, którego kształt i rozmiar mógłby sugerować pozostałości po półziemiance, natrafiono

Fot. Anna Hychbala

↑ Eksplorowanie odkrywanie i fotografowanie, czyli wykopaliska

Fot. Jacek Trzepek

na dobrze zachowane, pozbawione kontekstu, kości dłoni dorosłego osobnika, a w sąsiedztwie kości czaszki dziecka zwiastujące, jak się później miało okazać, położony nieco niżej pochówek szkieletowy. Już od poziomu stropu obiektu rejestrowano liczne drobne przepalone kości ludzkie, znaleziono czaszkę psa oraz rozbite naczynia gliniane wstępnie datowane na wiek XI. Interesujący obiekt w toku dalszej eksploracji coraz bardziej poruszał umysły i... serca archeologów. W zachodniej przydennej części dużej jamy zawierającej przepalone kości odkryto doskonale zachowany, niemal kompletny szkielet noworodka. W kolejnych dniach na różnych głębokościach, ale wciąż w obrębie krawędzi dużej ciepłopalnej jamy, natrafiono na pięć kolejnych pochówków niemowląt, złożonych do niewielkich owalnych jamek, wkopanych bądź jako nisze w ścianę obiektu ciepłopalnego, bądź bezpośrednio pionowo od góry. W jednym z takich wkopów natrafiono na dwa pochówki, jeden bezpośrednio nad drugim. Nagromadzenie 6 grobów dziecięcych i obecność kości przepalonych ludzkich zapełniających wnętrze dużej jamy nie są typowymi znaleziskami archeologicznymi. Niestety zagadka sepulkralnego obiektu nie została jeszcze rozszyfrowana, chociaż badania w terenie zakończono. Aby pomóc ją rozwikłać, niezbędne są dodatkowe specjalistyczne analizy – antropologiczne, datowania grobów i poszukiwania analogii dla tego wyjątkowego obiektu. Niezbędne wydają się badania DNA szkieletów i wyniki w zakresie wieku, płci i pokrewieństwa, a przede wszystkim datowania radiowęglowe kości.

Pojawiają się również pierwsze hipotezy próbujące tłumaczyć ów „birytualizm” – czy mamy tu do czynienia z pochówkiem w typie Alt Käbelich występującymi na terenie Połabia, Pomorza, ale i Małopolski pomiędzy IX a XII w. Jest tu kilka wspólnych cech – ciepłopalenie i pochówki szkieletowe, duża rozmiarowo jama, kości zwierząt i fragmenty ceramiki w wypełnisku. Nie można również odrzucić interpretacji bardziej prozaicznej, choć niemniej ciekawej – jako miejsca w obrębie cmentarzyska wyznaczonego jedynie na groby dziecięce, np. jeszcze nieochrzczone.

Fot. Anna Hychbala

↑ Gródek nad Bugiem – widok z drona

← Tajemnicza jama z grobami dzieci

← Odstawianie kolejnego grobu

Fot. Tomasz Dzieńkowski

Dr Tomasz Dzieńkowski

adiunkt w Instytucie Archeologii UMCS. Prowadzi badania nad okresem wczesnego średniowiecza. Zainteresowania badawcze koncentrują się wokół problematyki wczesnośredniowiecznego osadnictwa Lubelszczyzny, jego początków, okresu przełomu przed- i wczesnopanostwowego oraz polsko-ruskiego pogranicza polityczno-kulturowego. Ważnym zagadnieniem są związki osadnictwa z pierwotnym środowiskiem badane w ramach prac interdyscyplinarnych.

Cisną się jednak pytania o relacje z jamą i przepalonymi kośćmi ludzkimi. Zapewne kontynuowanie prac w gabinetowym zaciszu oraz laboratorium badawczym przybliży nas w niedługim czasie do rozwiązania tej zagadki i niewątpliwie pozwoli poszerzyć naszą wiedzę na temat funkcji odkrytego obiektu i generalnie problematyki obrządku pogrzebowego we wczesnym średniowieczu na polsko-ruskim pograniczu.

Tomasz Dzieńkowski
Instytut Archeologii UMCS

Promocja monografii z zakresu nauk o komunikacji społecznej i mediach

20 stycznia 2020 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa UMCS odbyła się promocja najnowszych książek wydanych w ramach Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach. Spotkanie zainicjowała i moderowała Prof. dr hab. Iwona Hofman, Dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS w Lublinie.

Przedmiotem dyskusji były cztery monografie: „*Słowo Polskie*” w latach 1918-1928. *Organ prasowy Narodowej Demokracji* dr Justyny Maguś, *Media społecznościowe w trzecim sektorze* dr Ilony Dąbrowskiej, *We władzy blogów. Blogosfera ogólnopolskich tygodników opinii (2006–2015)* dr Karoliny Burno-Kaliszuk oraz *Facebook. Od portalu społecznościowego do narzędzia polityki* autorstwa dr. Kamila Mazurka. Trzy pierwsze były pracami na stopień naukowy. Promotorem pracy doktorskiej Justyny Maguś była prof. dr hab. Ewa Maj, prac doktorskich: dr Ilony Dąbrowskiej oraz dr Karoliny Burno-Kaliszuk – prof. dr hab. Iwona Hofman. Warto wskazać, że wymienione prace doktorskie otrzymały wyróżnienie Rady Wydziału Politologii UMCS.

Formuła spotkania promującego publikację poza prezentacjami ich zawartości przewidywała również dyskusję ekspercką oraz pytania od publiczności. Po prezentacji każdej z monografii dyskutant-ekspert zadawał autorowi szczegółowe pytania dotyczące podejmowanej problematyki.

Jako pierwsza została zaprezentowana monografia „*Słowo Polskie*” w latach 1918-1928. *Organ prasowy Narodowej Demokracji*. Dr Justyna Maguś wskazała, że dziennik „*Słowo Polskie*” przede wszystkim pełnił funkcję propagandową, popularyzując ideę narodo-demokratyczną i przedłożoną w nim interpretację wydarzeń politycznych, z jednoznacznie określonymi wrogami i sojusznikami Polski. Szczególne zainteresowanie redakcji wzbudzała polityka wewnętrzna, ale też

nie pomijano w przekazie rozważań dotyczących polityki zagranicznej czy wątków ideowych. W ten sposób redakcja dziennika budowała wspólną przekonania, przekazując czytelnikowi zbiór wartości narodowych, przyczyniała się też do wykreowania określonych postaw. Prof. dr hab. Włodzimierz Mich zauważył ogrom pracy autorki, która przeanalizowała ponad 3500 numerów dziennika, co pozwoliło na szczegółowe ukazanie zawartości pisma. Pan Profesor dopytywał m.in. w jaki sposób redakcja „*Słowa Polskiego*” projektowała obraz przeciwników politycznych oraz czy w piśmie

pisano o ziemiaństwie. Autorka monografii wskazała, że artykuły mające wymiar obraźliwy dla „wrogów” nie były podpisywane lub stosowano pseudonimy, znane wyłącznie redakcji. Wroga przede wszystkim dyskredytowano, wskazując na jego niemoralne i niehonorowe działania, ale też umniejszono jego znaczenie, np. pisownia obcych narodowości małą literą lub używanie konotacji jednoznacznej dla odbiorcy jak np. Judeo-Polska, Mocarstwo anonimowe. Dr Justyna Maguś wskazała, że wątki dotyczące ziemiaństwa pojawiały się w kontekście reformy rolnej.

Kolejne trzy monografie związane były z mediami elektronicznymi. Prof. dr hab. Iwona Hofman zauwa-

żyła, że mimo zmiany narzędzia przekazu, praktyki dyskredytacji pozostały te same. Nadal obraźliwe czy zniesławiające komunikaty pozostają niepodpisane, pozornie dla ich autorów są anonimowe.

Kolejna publikacja, autorstwa dr Ilony Dąbrowskiej pt. *Media społecznościowe w trzecim sektorze* powstała w związku z aktywnością autorki w organizacjach pozarządowych i chęcią zbadania potencjału mediów społecznościowych jako czynnika mobilizującego obywateli. Poza analizą wybranych fanpage’y, autorka przeprowadziła również wywiady z przedstawicielami lubelskich organizacji pozarządowych. Zauważyła, że media społecznościowe w trzecim sektorze pełnią sześć podstawowych funkcji: komunikacyjną, informacyjną, promocyjną, mobilizującą, umożliwiają wyrażanie dezaprobaty lub aprobaty oraz pozyskanie wsparcia. Na pytanie dr hab. prof. UMCS Ewy Nowak-Teter o „przepis na sukces” komunikacji w mediach społecznościowych dr Ilona Dąbrowska wskazała, że podstawą jest permanentna aktywność i interakcja. Samo założenie fanpage’u nie gwarantuje zainteresowania obywateli, ważne jest systematyczne działanie, które przyczyni się do zbudowania pewnej wspólnoty (interesu, wartości, porozumienia) użytkowników. Dr hab. prof. UMCS Ewa Nowak-Teter podsumowała, że publikacja autorstwa dr Ilony Dąbrowskiej zawiera poza bogatą warstwą danych empirycznych, również solidną podstawę teoretyczną.

Kolejna prezentacja dotyczyła książki *We władzy blogów. Blogosfera ogólnopolskich tygodników opinii (2006–2015)*. Autorka we wprowadzeniu do rozmowy odniosła się do historii blogosfery tygodników opinii w Polsce. Wskazała, że blogi dziennikarzy i współpracowników redakcji stanowiły efekt światowej mody na prowadzenie oddolnej, zsubiektywizowanej komunikacji, na którą nie zawsze pozwalała formuła reprezentowanych czasopism. Po początkowej wzmożonej aktywności nadawców (pierwsza dekada XXI w.), dziś dzienniki sieciowe należące do wydawców ogólnopolskich tygodników opinii nie są już tak popularne, a część redakcji zrezygnowała z ich prowadzenia na rzecz innych, nowszych platform społecznościowych. W trakcie rozmowy z dr hab. prof. UMCS Magdaleną Piechotą podniesiono dwie dodatkowe kwestie: problem intencyjności komunikacji prowadzonej za pośrednictwem blogów oraz problem gatunkowości zamiesz-

Fot. Krzysztof Trojnar

czanych na nich wpisów. Blogi dziennikarskie, choć sugerujące autonomię twórczą autorów, wydają się być w Polsce wynikiem decyzji grupowych (redakcyjnych i/lub marketingowych), co zatracza ich intymistyczny charakter. Z kolei diarystyczne korzenie blogosfery są w analizowanej grupie dzienników widoczne wyłącznie u niektórych autorów. Większość z nich koncentruje się bowiem na publikacji tekstów *stricte* dziennikarskich, wielokrotnie zbliżonych tematycznie do rubryk prowadzonych przez dziennikarzy w tygodniku.

Ostatnią z prezentowanych publikacji była książka autorstwa dr. Kamila Mazurka *Facebook. Od portalu społecznościowego do narzędzia polityki*. Autor, inicjując dyskusję nad monografią, wskazał, że powstała w związku ze wzmożonym zainteresowaniem studentów tą problematyką. Prowadzony przez niego w latach 2014–2016 wykład ogólnouniwersytecki *Faceświat. Wielowymiarowość platform społecznościowych* należał do najbardziej popularnych zajęć (informowało o tym choćby pismo „A4” w nr 8 z 2014 r.). Zdaniem dr. Kamila Mazurka spowodowane było to wzrostem znaczenia portalu w życiu społecznym i realizowanymi przez niego funkcjami. Zauważył, że portal od momentu jego założenia w 2004 r. ulegał znacznym mody-

fikacjom, ewoluując z medium służącego interakcji do skutecznego kanału komunikowania politycznego, co potwierdziła kampania wyborcza Baracka Obamy. Autor w badaniach skupił się na wykorzystaniu Facebooka w komunikowaniu politycznym przez polskie ugrupowania parlamentarne Sejmu VIII kadencji. W rozmowie z dr hab. prof. UMCS Piotrem Celińskim podjęto wątek negatywnego wymiaru funkcjonowania Facebooka, przyszłości tego medium i znaczenia fact checkingu w mediach społecznościowych.

Spotkanie promocyjne spotkało się z zainteresowaniem publiczności, co potwierdza zapotrzebowanie na takie inicjatywy zarówno wśród studentów, jak i kadry naukowej. Stanowiło też formę komunikacji o najnowszych badaniach podejmowanych w ramach Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach, ukazując szeroki spektrum rozważań od historii komunikowania do współczesnych form przekazu, od mediów tradycyjnych do nowych mediów, a używając terminu Paula Levinsona „nowych nowych mediów”. Wszystkie omawiane w trakcie spotkania monografie zostały wydane nakładem Wydawnictwa UMCS w Lublinie.

dr Anna Szwed-Walczak

Fot. Krzysztof Tiojar

O perspektywach rozwoju socjologii zdrowia i medycyny... Sprawozdanie z I Ogólnopolskiego Seminarium Naukowego Sekcji Socjologii Zdrowia i Medycyny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego

31 stycznia 2020 r. w Auli Wydziału Filozofii i Socjologii odbyło się I Ogólnopolskie Seminarium Naukowe Sekcji Socjologii Zdrowia i Medycyny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego *Socjologia zdrowia i medycyny: historia, współczesność i perspektywy*. Organizatorami obok Sekcji były Katedra Społecznych Problemów Zdrowotności Instytutu Socjologii UMCS i Zakład Socjologii Medycyny Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. W dyskusji wzięło udział 41 uczonych reprezentujących 11 instytucji naukowych z całego kraju. Otwarcia Konferencji dokonali Prorektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz prof. Leszek Kopciuch – dziekan Wydziału Filozofii i Socjologii i prof. Stanisław Lachowski – dyrektor Instytutu Socjologii oraz dr Małgorzata Synowiec-Piłat – przewodnicząca zarządu Sekcji Socjologii Zdrowia i Medycyny PTS (Zakład Humanistycznych Nauk Lekarskich Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu).

Na sesji plenarnej wygłoszono 4 referaty w ramach tematu: *Socjologia zdrowia i medycyny: socjologia dla kogo i socjologia po co? Na przykładzie osiągnięć socjologii lubelskiej*. Przedstawiciele ogólnopolskich środowisk socjomedycznych uznali rolę tego typu badań prowadzonych na UMCS-ie i w środowisku lubelskim za wiodącą. We wprowadzającym wykładzie prof. Włodzimierz Piątkowski scharakteryzo-

wał rozwój *Socjologii medycyny na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej (1990-2020)*. Ukazano w nim szybki rozwój badań socjomedycznych na UMCS-ie. Przyjęta perspektywa uczestnika zdarzeń pozwoliła naświetlić historię Zakładu Socjologii Medycyny i Rodziny UMCS. Sięga ona roku 1977. Od tego okresu rozwój skutkuje publikacjami, doktoratami i habilitacjami, a także kontaktami międzynarodowymi i współpracą w ramach badań ogólnopolskich. Przed rokiem 1990 drukiem ukazały się dwie habilitacje oraz cztery doktoraty. W rozwoju zespołu bardzo pomogła prof. Magdalena Sokołowska (1922–1989), współtwórczyni polskiej i europejskiej socjologii medycyny. W 1990 r. powstaje Zakład Socjologii Medycyny i Rodziny (od 2019 r. Katedra Społecznych Problemów Zdrowotności), którym kierują kolejno: Maria Chodkowska, Maria Libiszowska-Żółtkowska, Mirona Ogryzko-Wiewiórowska i Włodzimierz Piątkowski (po rozstrzygnięciu ogólnopolskiego konkursu). Jednostka prowadzi szeroką działalność naukową, organizacyjną i dydaktyczną. Efektem są uzyskiwane stopnie i tytuły naukowe – habilitacje w formie monografii: Mirona Ogryzko-Wiewiórowska, Włodzimierz Piątkowski, Stanisław Lachowski oraz doktoraty: Marta Komorska, Ewa Miszczak, Michał Nowakowski. Główne kierunki działalności badawczej zespołu skutkowały wydaniem 24 publikacji monograficznych, uczestniczeniu w polskich i zagranicznych konferencjach naukowych, a także realizacji grantów (m.in. uczestnictwo w granicie NCN „Problem zgłaszalności kobiet na badania cytologiczne w Polsce. Próba analizy socjomedycznej” - OPUS3 – kierownik W. Piątkowski) i pełnieniu funkcji redaktorów i recenzentów w czasopismach naukowych: „Annals of Agricultural and Environmental Medicine” („Lista Filadelfijska”: IF 2011: 2,311; IF 2012: 3,060; IF 2014- 1,126), „Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu oraz Konteksty Społeczne”. Udział w 14 międzynarodowych konferencjach naukowych European Society for Health and Me-

Fot. Tomasz Pośleda, WFiS UMCS

↑ Prof. dr hab. Radosław Dobrowolski Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej podczas ceremonii otwarcia I Ogólnopolskiego Seminarium Naukowego Sekcji Socjologii Zdrowia i Medycyny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Za stołem prezydalnym siedzi prof. Włodzimierz Piątkowski

dical Sociology (W. Piątkowski pełnił w latach 1990–1993 funkcję przedstawiciela Polski w ESHMS). Oprócz tego pracownicy zakładu brali udział m.in. w ogólnoeuropejskich badaniach kierowanych przez Uniwersytet Humboldta w Berlinie – „Barometr zdrowych domów” (edycje 2016 i 2017). Prof. Włodzimierz Piątkowski od 2001 do 2013 r. pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Socjologii Medycyny Polskiego Towarzystwa Socjologicznego (obecnie Sekcja Socjologii Zdrowia i Medycyny). Tematyka socjomedyczna jest stałym elementem programów studiów socjologicznych na UMCS-ie. W efekcie wypromowano 10 doktorów z tego zakresu. Prof. W. Piątkowski na wniosek Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, postanowieniem Prezydenta RP został odznaczony za zasługi w działalności na rzecz rozwoju socjologii medycyny Złotym Krzyżem Zasługi.

Kolejny referat wygłosiła: prof. IMW dr hab. Magdalena Florek-Łuszczki nt. *Socjologia medycyny w Instytucie Medycyny Wsi w Lublinie*. Instytut jako jednostka naukowo-badawcza podlega Ministrowi Zdrowia.

W roku 1951 lekarze i naukowcy skupieni wokół dr. Witolda Chodźki (lekarza, społecznika, pierwszego Ministra Zdrowia Publicznego po II wojnie światowej) utworzyli w 1955 r. Instytut Medycyny Pracy i Higieny Wsi, od 1985 r. Instytut Medycyny Wsi im. W. Chodźki. Obszary działalności naukowej tej placówki to: organizacja podstawowej opieki zdrowotnej i badanie postaw ludności wiejskiej wobec zdrowia na terenach wiejskich; zgłaszalność do placówek służby zdrowia; zachowania zdrowotne mieszkańców wsi etc. Dr hab. Stanisław Lachowski badał: postawy dzieci i młodzieży wiejskiej wobec zdrowia; uwarunkowania i konsekwencje pracy dzieci w rodzinnych gospodarstwach rolnych; postawy młodzieży szkół rolniczych wobec zagrożeń zdrowia i życia rolników. Pod jego redakcją opublikowano w IMW materiały dydaktyczne do prowadzenia zajęć w wiejskich szkołach podstawowych na temat bezpieczeństwa dzieci. Zainteresowania dr hab. Magdaleny Florek-Łuszczki dotyczyły m.in.: postaw mieszkank wsi wobec badań profilaktycznych; potrzeb zdrowotnych i socjalnych

niepełnosprawnych mieszkańców wsi; psycho-społecznych aspektów funkcjonowania osób chorych na cukrzycę. Ostatnio realizowane badania dotyczą socjo-demograficznych i zdrowotnych uwarunkowań zaburzeń depresyjnych u osób chorych na cukrzycę. Badania prowadzone przez socjologów medycyny w IMW związane są z profilem działalności naukowej, leczniczej i dydaktycznej Instytutu i w głównej mierze dotyczą: psycho-społecznych uwarunkowań zachowań zdrowotnych pacjentów; aspektów psycho-społecznych środowiska życia i pracy mieszkańców wsi oraz organizacji instytucji ochrony zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowej opieki zdrowotnej na obszarach wiejskich.

Dr Renata Bogusz (Zakład Socjologii Medycyny Uniwersytetu Medycznego w Lublinie) w wystąpieniu nt. *Lekarze w opinii społecznej – oceny i oczekiwania* przedstawiła wyniki reprezentatywnych ogólnopolskich badań dotyczących postrzegania 21 zawodów medycznych i innych zawodów w ochronie zdrowia w Polsce. Próba miała charakter losowy, uwzględniający reprezentatywność polskiej populacji. Przeprowadzone wywiady i ich analiza wykazały, że lekarz ma najwyższy wśród innych zawodów prestiż. Natomiast wysoki prestiż specjalizacji lekarskich jest zróżnicowany. Oczekiwania wobec lekarzy poza samym leczeniem są ogromne (wsparcie, komunikowanie się, doradzanie, motywowanie). Obserwujemy przechodzenie od koncentracji na chorobie do koncentracji na zdrowiu. Wyniki są istotne ze względu na sytuację społeczną i wyzwania przed jakimi stoi system opieki zdrowotnej.

Dr Luiza Nowakowska (Zakład Socjologii Medycyny Uniwersytetu Medycznego w Lublinie) dokonała analizy wypowiedzi dotyczących *Relacji kobiety rodzącej z położną w warunkach porodu domowego*. Jest to część szerszych badań, w których materiał empiryczny pozyskano poprzez pogłębione wywiady z kobietami rodzącymi w domu oraz analizę danych zastanych m.in. wpisy na blogach. Analiza jakościowa z wykorzystaniem metodologii teorii ugruntowanej oraz teorii światów społecznych ujawniła specyficzne mechanizmy przekształcania się relacji położna–rodząca z profesjonalnie neutralnej w zaangażowaną emocjonalnie: obustronne dowartościowanie, równoważenie pozycji, całościowa kwalifikacja, systematyczne podtrzymywanie relacji oraz feminizowanie narodzin. Jest to istotne w obliczu coraz większej świadomości i auto-

nomii osób korzystających z usług zdrowotnych i jest ważnym głosem w szerszej dyskusji na temat optymalnego kształtu opieki okołoporodowej.

W panelu dyskusyjnym prowadzonym przez dr. Michała Nowakowskiego: *Socjologia zdrowia i medycyny – wyzwania, oczekiwania społeczne, możliwości i bariery rozwoju* udział wzięli czołowi polscy eksperci od socjologicznych badań nad zdrowiem dr hab. Jan Domaradzki (Katedra Nauk Społecznych, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu); dr Antonina Doroszevska (Studium Komunikacji Medycznej, Warszawski Uniwersytet Medyczny); dr Krzysztof Puchalski (Instytut Medycyny Pracy w Łodzi); prof. UKSW dr hab. Jakub Pawlikowski (Dziekan Wydziału Medycznego Collegium Medicum Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego; Zakład Etyki i Prawa Medycznego UM w Lublinie); dr hab. Michał Skrzypek (Zakład Dietetyki Klinicznej UM w Lublinie); dr Zofia Słońska (Zakład Epidemiologii, Prewencji Chorób Układu Krążenia i Promocji Zdrowia, Instytut Kardiologii w Warszawie; wicerezydent Europejskiego Towarzystwa Socjologii Zdrowia i Medycyny - ESHMS); dr Paweł Szmygin (Katedra i Klinika Neurochirurgii i Neurochirurgii Dziecięcej UM w Lublinie). Poruszone zagadnienia dotyczyły m.in. celów, jakie powinni sobie stawiać socjologowie zdrowia i medycyny; oczekiwań wobec nich; relacji socjologii medycyny z medycyną społeczną; oceny realiów akademickich (potencjał w dydaktyce); możliwości wpisania badań socjologicznych w płaszczyźnie aplikacyjnej; przygotowań do badań w kontekście interdyscyplinarnym, współpracy międzysektorowej; potrzeby dalszego promowania socjologów medycyny w przestrzeni publicznej i ich roli jako menedżerów zdrowia. Zainicjowana ożywiona dyskusja była kontynuowana w ramach Zebrania Członków Sekcji Socjologii Zdrowia i Medycyny PTS. Dodajmy, że w skład Rady Programowej Konferencji zgodzili się wejść czołowi przedstawiciele polskiej socjologii medycyny: prof. dr hab. Antonina Ostrowska (IFIS PAN); prof. dr hab. Beata Tobiasz-Adamczyk (Zakład Socjologii Medycyny, Collegium Medicum UJ); prof. UMCS dr hab. Włodzimierz Piątkowski (Katedra Społecznych Problemów Zdrowotności, Zakład Socjologii Medycyny Uniwersytetu Medycznego w Lublinie), dr Zofia Słońska (Zakład Epidemiologii, Prewencji Chorób Układu Krążenia i Promocji Zdrowia, Instytut Kardiologii w Warszawie).

dr Andrzej Juros

Egzaminy certyfikatywne w CJKP UMCS

W dn. 25–26 stycznia 2020 r. w Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS odbyły się egzaminy certyfikatywne z języka polskiego jako obcego. To pierwsza w tym roku kalendarzowym sesja, specjalnie zorganizowana dla kandydatów starających się o certyfikat na poziomie B1. W ostatnich miesiącach obserwujemy ogromny wzrost zainteresowania tym poziomem z uwagi na wymierne korzyści (np. możliwość starania się o obywatelstwo), jakie daje jego posiadanie. W naszym ośrodku do egzaminu przystąpiły 102 osoby, głównie z Ukrainy i Białorusi, ale także z innych krajów, np. z Tadżykistanu, Mołdawii, Rosji, Kazachstanu, Bangladeszu, Peru, Gruzji, Pakistanu, Wietnamu, Turcji. Egzaminy te koordynowane są przez Państwową Komisję ds. Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego i oparte są na europejskich standardach wymagań egzaminacyjnych zgodnych z zaleceniami Rady Europy. W naszym ośrodku przeprowadzane są przez doświadczony zespół pracowników CJKP, którzy zaangażowani są w działalność certyfikacyjną od wielu lat. Pomagają nam

także osoby spoza uczelni, które ukończyły glottodydaktyczne studia podyplomowe i współpracują z nami przy okazji realizacji różnorodnych przedsięwzięć. Kolejna sesja zaplanowana jest na 7–8 marca, a rejestracja na nią jest już zakończona. Egzaminy, do których przystąpi około 200 osób, odbędą się w CJKP UMCS, a także w ośrodkach wyjazdowych w Grodnie i Mińsku.

Agata Małycka

Fot. Włodzisław Kosicko

Fot. Włodzisław Kosicko

Nowy rok, stary samorząd

W nowym 2020 r. nie zwolniliśmy tempa. Wiemy, jak ciężki jest powrót na uczelnię po przerwie świątecznej – już wtedy zaczynamy myśleć o zbliżającej się wielkimi krokami sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnej. Wierzymy, że wszyscy studenci naszego Uniwersytetu podołają i że w semestrze letnim zobaczymy się w tym samym gronie.

W dn. 10–12 stycznia zorganizowaliśmy XI Posiedzenie Rady Studentów Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej. Na naszym Uniwersytecie gościliśmy wówczas przedstawicieli organów statutowych Parlamentu Studentów RP z całej Polski: Przewodniczącego Parlamentu Studentów, Radę Studentów, Radę Wykonawczą, przedstawicieli Komisji branżowych PSRP oraz przedstawicieli studentów w instytucjach szkolnictwa wyższego. Posiedzenie rozpoczęło się od spotkania z Prorektorem ds. Studenckich UMCS prof. dr hab. Urszulą Bobryk. Przez cały weekend członkowie dyskutowali o zmianach w przepisach dotyczących szkolnictwa wyższego, a także rozpoczęli prace koncepcyjne nad obchodami 25-lecia Parlamentu Studentów RP. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej z ramienia studentów reprezentował przewodniczący samorządu studenckiego, a zarazem członek Rady Wykonawczej PSRP – Maciej Bień.

16 stycznia odbył się drugi *Akademicki Turniej League of Legends*. Zaplanowanych jest pięć etapów tych rozgrywek – to prawdziwa gratka dla miłośników gier. 21 stycznia ponownie szukaliśmy pary dla studentów, którzy są singlami. Zorganizowaliśmy trzecią już edycję wydarzenia *Łowy drugiej połowy*. Uczestnicy musieli przejść przez trzy etapy. W pierwszym wszyscy rozmawiali ze sobą przez 5 minut, po czym każdy z nich wypełniał kartę, na której zaznaczał 4 osoby, którymi był zainteresowany: jedną główną oraz trzy rezerwowe. W drugim etapie wskazane pary miały czas na dalsze rozmowy i zapoznanie się. W rundzie finałowej pary musiały wykazać się wiedzą na temat drugiej osoby (zainteresowania, upodobania, fakty z życia). Parze, która otrzymała najwięcej punktów, zorganizowaliśmy niezwykle romantyczną randkę.

Fot. Bartosz Proń - archiwum Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS

22 stycznia odbył się pierwszy etap *Akademickiej Ligi Bilarda*. Zaplanowanych jest pięć etapów. Pierwszy z nich miał charakter eliminacyjny i na wydarzenie mogli przyjść wszyscy zainteresowani. Oczywiście najlepsi otrzymali atrakcyjne nagrody.

Zdajemy sobie sprawę z tego, jak ciężko studenci przeżywają sesję zaliczeniowo-egzaminacyjną. Styczeń oraz pierwsza połowa lutego to czas zmagania zaliczeniami, oddawaniem projektów i egzaminami. Jak co roku wychodzimy im (oraz sobie) naprzeciw. 23 stycznia zorganizowaliśmy *Weź się wyluzuj*. Podczas wydarzenia nie zabrakło folii bąbelkowej, kolorowanek antystresowych i nagród, które uczestnicy mogli wygrać w ramach pocieszenia w tym stresującym dla wszystkich okresie. Odbyły się również warsztaty teatralne oraz zajęcia, na których panie mogły nauczyć się zgrabnie chodzić na obcasach. Tego dnia Santander Universitas zorganizował dla studentów grę, podczas której trzeba było wykazać się wiedzą z zakresu geografii. Wsparli nas również koła naukowe: Kryminalistyczne Koło Naukowe „Sherlock” oraz Studenckie Koło Naukowe Bioaktywni. W międzyczasie w Centrum Kultury Fizycznej UMCS odbył się Turniej w Dwa Ognie. Na zakończenie całego dnia atrakcją przygotowaliśmy również iście relaksujący maraton filmowy.

Anita Keler

↑ XI Posiedzenie Rady Studentów Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej

Kocham koszykówkę! – rozmowa z Kamilem Waniewskim

Kamil Waniewski – student drugiego roku psychologii na UMCS-ie. Na boisku silny skrzydłowy U!NB AZS UMCS Start II Lublin. Świetnie poczyną sobie nie tylko w rozgrywkach drugoligowych. W pierwszej połowie grudnia z kadrą Polski koszykówki 3x3 stanął na podium międzynarodowych zawodów w Johannesburgu. Porozmawialiśmy z Kamilem na temat basketu 3x3.

Kamil, na co dzień występujesz na parkietach 2. Ligi Mężczyzn. Ale ostatnio coraz częściej można Cię oglądać w koszykówce 3x3. Jak zaczęła się Twoja przygoda z tą odmianą basketu?

Z koszykówką 3x3 mam tak naprawdę styczność, od kiedy tylko zacząłem grać w koszykówkę 5x5. Latem często były organizowane miniturnieje w Radomiu, gdzie od najmłodszych lat wraz kolegami braлиśmy w nich udział. Jednak na poważnie wziąłem się za ten rodzaj koszykówki w tym roku. Wraz z drużyną mieliśmy możliwość uczestniczenia w licznych turniejach.

Kamil
Waniewski →

Fot. Michał Piat

jach w całej Polsce, a zawdzięczamy to przede wszystkim Pawłowi Bilewskiemu i jego Sky Tattoo Radom, który zainwestował w nasz rozwój.

Według ciebie są to dwie różne dyscypliny sportu? Inne cechy liczą się tam, a inne w koszykówce na hali?

Na pewno jest trochę różnic i rzeczywiście są to dwie różne dyscypliny. Podstawowe zasady są niezmiennie, czyli trzeba kozłować i rzucać do piłką do kosza, a różnice to między innymi: gra się na jeden kosz do 21 pkt lub przez 10 min, piłka jest mniejsza, lecz ma taką samą wagę, rzuty są za jeden lub dwa punkty. W tej dyscyplinie zawodnicy muszą być dość uniwersalni, a zespoły bardzo zgrane.

Dostajesz powołania do kadry Polski. To duże wyróżnienie. Konkurencja jest chyba spora.

Tak, na turniejach krajowych pokazuje się wielu utalentowanych graczy. Trzeba więc być czujnym, ponieważ rywale nie śpią. Szansa gry w kadrze Polski jest dla mnie ogromnym wyróżnieniem. Od dziecka marzyłem, żeby grać z orzełkiem na piersi. Cieszę się, że spełniłem jedno z moich marzeń.

Ostatnio w Johannesburgu stanęliście na podium. Miałeś wcześniej już takie sukcesy?

W Polsce moja drużyna 3x3 plasuje się w czołówce, mimo że jest dość młoda pod względem wieku jak i doświadczenia w tej dyscyplinie. Tym bardziej cieszymy się, że w te wakacje udawało nam się zajmować czołowe lokaty na ogólnopolskich turniejach. Między innymi wygraliśmy turniej w Łodzi, Grudziądzu oraz Kielcach. W ośmiu miastach stawaliśmy na podium. Natomiast z kadrą zajęliśmy drugie miejsce na jednym z turniejów Ghetto organizowanych na Łotwie. Jest to szczególnie osiągnięcie, ponieważ ten turniej jest dobrze znany w świecie 3x3, przede wszystkim z dość specyficznych zasad. Na turniejach typu Ghetto gramy bez sędziów, przez co koszykówka jest tam twarda. Zatem może być jeszcze bardziej spektakularna dla widza.

Jakie masz oczekiwania wobec kosza 3x3? Dyscyplina staje się profesjonalna, w końcu teraz zadebiutuje na igrzyskach w Tokio. Ty traktujesz ją jako dodatek do rozgrywek halowych czy może kiedyś przyjdzie taki dzień, że koszykarze 3x3 będą występować tylko w zespołach 3x3?

Nie oczekuje nic od tej dyscypliny. Kocham koszykówkę i sprawia mi przyjemność granie w każdy rodzaj tego sportu. Jak wiadomo koszykówka 3x3 jest dość młodą dyscypliną. Można powiedzieć, że dopiero raczkuje i za sprawą działań, jakie podejmują liczne osoby w naszym kraju, staje się ona profesjonalna. Kto wie, może właśnie dzięki igrzyskom, w naszym kraju nadejdzie przełom w tej dyscyplinie i koszykarze będą mieli wybór, w który rodzaj koszykówki iść i uprawiać go na cały etat.

Powiedz, co czeka cię w zaczynającym się 2020 r.? Oczywiście walka o awans do 1. Ligi – to wszyscy wiemy. A jeśli chodzi o 3x3?

Na pewno w 2020 r. chce jeździć na jak najwięcej turniejów i najlepiej to wszystkie wygrać (śmiech). Moim wielkim marzeniem w koszykówce 3x3 jest dostanie się na jakiś Challenger bądź jeszcze bardziej na Masters. Są to najważniejsze turnieje w koszykówce 3x3. Jest to bardzo ciężkie zadanie do wykonania w 2020 r., ale może przy odrobinie szczęścia oraz wielu godzinach ciężkiej pracy uda nam się. W planach również mam walkę o akademickie mistrzostwo Polski w koszykówce 3x3.

Wracając jeszcze do tematu 2. Ligi. Uważasz, że ten awans jest faktycznie w zasięgu? Niestety te mecze z czołówką nie były zbyt udane.

W tym momencie plasujemy się na trzeciej pozycji z trzema przegranymi. Wszystkie przegrane mecze były w naszym zasięgu. Decydowały w nich detale, które teraz postaramy się wyeliminować, więc nie wiadomo, jak to będzie w drugiej rundzie. Jest za wcześnie, by mówić, czy mamy faktyczne szanse na awans. Mogę jedynie zapewnić, że wraz z kolegami będziemy walczyć o każdy centymetr, we wszystkich meczach do końca sezonu. Liczymy, że dzięki temu damy naszej drużynie wyczekiwany awans.

Czego życzyć Tobie, a czego życzysz ty fanom lubelskiego basketu na ten rok?

Fanom i sobie na pewno życzę dużo zdrowia, bo – jak wiadomo – zdrowie jest najważniejsze. Oczywiście nam życzę awansu do 1 ligi oraz szczęścia w każdym pojedynczym dniu 2020 r.

Kamil Wojdat

Erasmus+ w Tanzanii

Wydział Ekonomiczny UMCS we współpracy z Jordan University College (JUCo), Faculty of Commerce w Morogoro w Tanzanii realizuje program Erasmus KA107. W jego ramach do Lublina przyjedzie na jeden semestr student i na jeden tydzień profesor. W związku z tym zorganizowano spotkanie informacyjne o programie Erasmus+ i UMCS-ie. Władze uczelni zwolniły studentów Wydziału z zajęć, dzięki czemu mogli oni licznie wziąć udział w tym spotkaniu. Dodatkową atrakcją było połączenie przez Skype'a z Brianem Chaggu, Tanzańczykiem, który w bieżącym roku rozpoczął studia na Wydziale Politologii UMCS. Opowiadał on o swoich pierwszych wrażeniach ze studiowania w Lublinie, a następnie odpowiadał na rozmaite pytania studentów z Morogoro.

W związku z dużym zainteresowaniem udziałem w programie Erasmus przeprowadzono konkurs z zakresu mikroekonomii. Studenci otrzymali listę pytań, z któ-

rych jedno mieli wylosować po tygodniu. Do konkursu zarejestrowało się dziesięcioro studentów. Komisja konkursowa składała się z 9 osób, a wśród nich prof. Daniel Mkude, prorektor jako przewodniczący, pełnomocnik rektora ds. międzynarodowych, dziekan, kierownicy wszystkich katedr, a także dr Konrad Czernichowski jako profesor wizytujący, reprezentujący UMCS. Studenci prezentowali wysoki poziom odpowiedzi. Oprócz przygotowanych pytań dostawali też inne. Najlepiej została zgodnie oceniona pani Asela Mbuga, która przyjedzie na Wydział Ekonomiczny na semestr letni. Będzie to jej pierwszy wyjazd poza Tanzanię. W październiku z kolei z wykładami przyjedzie znany w Tanzanii i poza nią prof. Emmanuel Matiku. Biorąc pod uwagę duże zainteresowanie studiami na UMCS-ie, wyrażono życzenie, aby w przyszłości umożliwić udział w programie Erasmus+ przynajmniej dwojgu studentom z Tanzanii.

Konrad Czernichowski

Lublin 3.0 – SKNP „SmartCity” w Staszicu

8 stycznia 2020 r. w I LO im. Stanisława Staszica w Lublinie odbyły się pierwsze warsztaty w ramach nowego projektu „Lublin 3.0” realizowanego przez Studenckie Koło Naukowe Planistów „SmartCity”. Projekt powstał z inicjatywy opiekuna koła – dr Dąmmary Kociuby oraz prezesa koła – Jakuba Skibińskiego.

W związku z opracowaniem nowej strategii rozwoju Lublina do roku 2030 głównym założeniem warsztatów organizowanych SKNP „SmartCity” jest poznanie pomysłów uczniów szkół średnich dotyczących zagospodarowania obszaru miasta Lublin w przyszłości.

Na początku spotkania dr Dagmara Kociuba przedstawiła ideę projektu „Lublin 3.0”. Następnie uczniowie zostali zapoznani z terminem strategii i jej rolą w rozwoju miasta. Pracując w grupach, mieli za zadanie wymienić skojarzenia związane z Lublinem. Następnie każdej z grup przydzielono konkretną sferę, w której mieli przedstawić problemy i pomysły na ich rozwiązanie. Kolejnym etapem było określenie na mapie Lublina miejsc, gdzie ich zdaniem jest potrzeba zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta. Uczniowie bardzo zaangażowali się w warsztaty i mieli mnóstwo pomysłów zarówno w sferze polepszenia jakości życia młodzieży, transportu publicznego, zagospodarowania zieleni, jak i wprowadzenia nowych rozwiązań IT.

W warsztatach wzięła udział II klasa o profilu geograficznym pod opieką mgr Katarzyny Dobek. Warsztaty prowadził Jakub Skibiński wspierany przez Klaudię Wajs i Zuzannę Samolej. Opieka merytoryczna dr Dąmmary Kociuba. Projekt jest sfinansowany ze środków Grantu Biura Promocji UMCS.

Występ słuchaczy CJKP

Chór i zespół muzyczny złożony ze słuchaczy Centrum Języka i Kultury Polskiej 25 stycznia 2020 r. wziął udział w tradycyjnym spotkaniu świąteczno-noworocznym zorganizowanym przez Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej. Studenci z Białorusi, Ukrainy, Rosji i Łotwy przygotowali koncert kolęd. Zaprezentowali kolędy polskie i ukraińskie; szczególnym punktem programu było odśpiewanie kolędy *Cicha noc* w pięciu językach. Utwory były wykonywane przy akompaniamencie zespołu, w którego skład wchodziło pianino, gitara, bandura i ukulele. Występ słuchaczy CJKP został bardzo ciepło przyjęty przez uczestników spotkania.

Barbara Guziuk-Świca

Fot. Barbara Guziuk-Świca

Fot. Barbara Guziuk-Świca

Cykl wystaw prac studenckich w Instytucie Nauk o Kulturze

Dnia 28 stycznia uroczyste otwarta została wystawa fotografii autorstwa studenta pierwszego roku drugiego stopnia kulturoznawstwa, p. Tomasza Zarzecznego. W ramach wystawy obejrzyć można zdjęcia ze spotkania wigilijnego Instytutu Nauk o Kulturze, które odbyło się w grudniu 2019 r. Wydarzenie stanowi drugą odsłonę w cyklu wystaw prac studenckich zainaugurowanym w 2019 r. Autorską wystawę prac p. Julii Prenagal, studentki drugie-

go roku pierwszego stopnia kulturoznawstwa, oglądać można było od października 2019 r. Wystawy mają na celu zaprezentowanie wielowymiarowości talentów naszych studentów, jak również przekształcenie siedziby Instytutu w przestrzeń kultywowania sztuki i kultury. Bieżącą wystawę można oglądać do końca marca w korytarzu na trzecim piętrze Starej Humanistyki.

Magdalena Grabias

Ku pokrzepieniu wątrób, trzustek, nerek i serc

Dr hab. Zbigniew Pastuszak i dr Roman Asyngier z Wydziału Ekonomicznego, prof. Artur Popok z Wydziału Artystycznego oraz absolwentka UMCS-u p. Kamila Belczyk-Panków – łączy ich nie tylko uczelnia, ale także doświadczenie walki z poważną chorobą, którym postanowili się podzielić w książce *Ku pokrzepieniu wątrób, trzustek, nerek i serc*. 24 stycznia br. w Sali Widowiskowej Inkubatora Medialno-Artystycznego ACK UMCS „Chatka Żaka” odbył się wieczór autorski poświęcony ich wspólnemu dziełu.

Autorzy książki podczas spotkania →

Każdy z autorów usłyszał zmieniającą diametralnie życie diagnozę, która postawiła ich przed koniecznością walki z dolegliwościami związanymi z nieprawidłowo działającymi narządami. W przypadku Zbigniewa Pastuszaka była to wątroba, Romana Asyngiera – trzustka, Artura Popka – serce, a Kamili Belczyk-Panków – nerka. Dwojgu z nich życie i zdrowie uratował przeszczep.

Podczas spotkania autorzy szczerze i otwarcie dzielili się swoimi historiami. Chociaż ich przeżycia były trudne, przedstawiali je z dużą dozą humoru i pogody ducha, zaznaczając, że jest to ich sposób na pora-

Fot. Bartosz Proff

dzenie sobie z doświadczeniem choroby. Opowiadali również o tym, jak powstała książka *Ku pokrzepieniu wątrób, trzustek, nerek i serc*.

– Każdy z nas zajmuje się różnymi sprawami, ale wszyscy jesteśmy z tego samego uniwersytetu, dlatego też spotykamy się na pierwszym wieczorze autorskim tu u nas na uczelni – wyjaśnił dr hab. Zbigniew Pastuszak.

Wydanie publikacji stanowi dla autorów swego rodzaju misję – ma przybliżyć i oswojać tematykę transplantologii. Wszyscy czworo przekonują, że przeszczep nie oznacza wyroku, lecz jest ratunkiem, ponieważ pozwala przedłużyć życie. Przedstawienie problemu z perspektywy pacjentów, którzy musieli przejść przez liczne konsultacje z lekarzami, leczenie i operacje, zmierzyć się z różnymi dolegliwościami i emocjami spowodowanymi chorobą, ma na celu dodanie otuchy osobom w podobnej sytuacji – nie tylko chorym, ale również ich rodzinom i przyjaciołom. Zawarte w książce cztery historie wzbogacone zostały zdjęciami, dokumentacją medyczną, statystykami Poltransplantu oraz praktycznymi poradami i pomocnymi wskazówkami. Dodatkowym atutem i ciekawym akcentem są grafiki przygotowane specjalnie z myślą o tej książce przez prof. sztuk plastycznych Artura Popka.

Wspólne dzieło Zbigniewa Pastuszaka, Romana Asyngiera, Artura Popka i Kamili Belczyk-Panków jest także wyrazem wdzięczności dla wszystkich, którzy uczestniczą w systemie polskiej transplantacji – od dawców i ich rodzin, przez lekarzy i zespoły medyczne, po koordynatorów i organizatorów systemu. Ma również na celu promocję postaw protransplantacyjnych. Po spotkaniu zakończonym quizem wiedzy o transplantologii uczestnicy mogli kupić książki. Cały dochód ze sprzedaży został przeznaczony na dodruk kolejnych egzemplarzy, które trafią do szpitali i osób potrzebujących pokrzepienia.

Agnieszka Stańczak

O krzemiennych sierpach, siekierach i grotach w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza

W latach 2018–2019 w Instytucie Archeologii UMCS realizowany był projekt „Kopiec 4 i 8, Kosin 10 – pracownie kultury łużyckiej na terenie wychodni krzemieni turońskich w Antyklinie Rachowa” (3356/18/FPK/NID), finansowany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z Funduszu Promocji Kultury. Efektem studiów prowadzonych w ramach tego projektu jest monografia pod redakcją Anny Zakościelnej zatytułowana *Kosin 10, Kopiec 4 i 8 – stanowiska osadniczo-pracowniane tarnobrzeskiej kultury łużyckiej na terenie wychodni krzemieni świeciechowskiego oraz gościeradowskiego*, która właśnie ukazała się drukiem w Wydawnictwie UMCS i Ars Libri (Lublin 2019).

Zawiera opracowanie trzech badanych w latach 80. i 90. XX w. stanowisk tarnobrzeskiej kultury łużyckiej, położonych w bezpośrednim sąsiedztwie złóż krzemieni szarych turońskich na prawobrzeżu środkowej Wisły, związanych z ich pozyskiwaniem i przetwórstwem. Stanowisko 10 w Kosinie to pozostałości osady, datowanej od końca epoki brązu po początki epoki żelaza, natomiast w Kopcu 4 i 8, we wczesnej epoce żelaza funkcjonowały pracownie krzemieniarskie, w których produkowano głównie sierpy, ale też siekiery i grot. Opracowane w ramach monografii źródła, związane z przetwórstwem surowców krzemiennych ludności tarnobrzeskiej kultury łużyckiej, mają charakter unikatowy w skali europejskiego zasięgu tej kultury. Monografia ma charakter interdyscyplinarny, w opracowaniach źródeł uczestniczyli archeolodzy, geografowie, traseolodzy i ceramolog. Część

analityczna została poprzedzona oceną stanu rozpoznania archeologicznego rejonu złóż (Jerzy Libera i Anna Zakościelna, Instytut Archeologii UMCS), charakterystyką środowiska naturalnego oraz dostępnych zasobów surowcowych, które decydowały o atrakcyjności tego obszaru w pradziejach (Grzegorz Gajek, Katedra Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji UMCS). Wykonano pełną analizę archeologiczną źródeł krzemiennych (J. Libera i A. Zakościelna) i ceramicznych (Elżbieta M. Kłosińska, Instytut Archeologii UMCS). W rozdziale podsumowującym (J. Libera i A. Zakościelna) przeprowadzono obszerny przegląd materiałów krzemiennych ze zróżnicowanych funkcjonalnie stanowisk kultury łużyckiej, krytycznie rozważając ich związek lub brak z wytwórczością ludności tej kultury. Scharakteryzowano przemysł kosiński, prześledzono rozprzestrzenienie typowych dla niego elementów na terytorium tarnobrzeskiej kultury łużyckiej oraz w obrębie innych grup lokalnych. W rejonie złóż krzemieni szarych turońskich wyróżniono przynajmniej dwa ośrodki wydobywczo-przetwórcze tarnobrzeskiej kultury łużyckiej. Zaprezentowano stan badań nad tą kulturą na obszarze krzemienionosnym i w najbliższym sąsiedztwie (E. M. Kłosińska). Reprezentatywny wybór materiałów poddano analizom specjalistycznym ukierunkowanym na mineralogiczno-petrograficzną charakterystykę ceramiki Anna Rauba-Bukowska, Instytut Archeologii i Etnologii PAN), identyfikację funkcji narzędzi krzemiennych (Piotr Mączyński, Instytut Archeologii UMCS) oraz surowcową wyrobów kamiennych (Miłosz Huber, Katedra Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji UMCS). Anonsowana publikacja jest pierwszym monograficznym opracowaniem wytwórczości krzemieniarskiej ludności późnej kultury łużyckiej nie tylko w Polsce, lecz i w Europie. Jako kompendium wiedzy o tzw. późnym krzemieniarstwie, uwzględniające pełny zakres działań społeczności kultury łużyckiej związanych z użytkowaniem surowców krzemiennych, będzie wykorzystywana w procesie kształcenia studentów archeologii.

Kosin 10, Kopiec 4 i 8

stanowiska osadniczo-pracowniane
tarnobrzeskiej kultury łużyckiej
na terenie wychodni krzemieni
świeciechowskiego oraz gościeradowskiego

Lublin 2019

Ważnym aspektem projektu jest jego wymiar popularyzatorski, realizowany na potrzeby miejscowej społeczności, na terenie zamieszkiwania której kopalnia krzemienia w Świeciechowie jest jakże ważnym reliktem dziedzictwa archeologicznego. Z myślą o mieszkańcach regionu i odwiedzających go turystach opracowano folder

popularnonaukowy *Tysiące lat tradycji górniczej w okolicach Annopola*, który rozpowszechniany jest w szkołach i placówkach kultury miasta i gminy Annopol.

Informacje o projekcie i rezultatach jego realizacji dostępne są pod adresem: <http://kosin.umcs.lublin.pl/>

Anna Zakościelna

Monografia *Between Folk Culture and Global Culture in Contemporary Europe. Papers from the 14th IOV European Scientific Conference of Folk Culture*

Monografia powstała na kanwie wygłoszonych referatów podczas 14 Europejskiej Naukowej Konferencji, która odbyła się w Andorf, w Austrii (23–26.11.2017) i stanowi zbiór tekstów prezentujących wyniki naukowych dociekań badaczy – członków narodowych sekcji IOV z Austrii, Białorusi, Litwy, Łotwy, Ukrainy, Włoch oraz Polski. Całość przygotowała do druku oraz opatrzyła wstępem prof. Anna Brzozowska-Krajka, wprowadzając czytelnika w główne nurty rozważań dotyczących dynamiki zjawisk, jakie zachodzą między kulturą ludową a kulturą globalną w kontekście procesów kulturowej unifikacji.

W niniejszym tomie znaleźć można rozważania na temat roli dziedzictwa kulturowego we współczesnej rzeczywistości, które zestawiono według szczegółowych, wspólnych wątków w kilku działach. Pierwszy z nich dotyczy tradycyjnych praktyk społecznych, w tym rytuałów związanych z macierzyństwem na przykładach z Białorusi (Valentina Novak), interpretacji symboli kłódki i klucza w obrzędowości weselnej u Słowian (Oksana Mykytenko), obrzędów przejścia związanych z macierzyństwem i zamążpójściem w Polsce (Agnieszka Monies-Mizera) oraz zachodzących w ostatnim czasie zmian narracji eschatologicznych występujących na Białorusi (Inna Shved).

Wiodącym tematem drugiego działu są tradycje artystyczne i role, jakie pełnią w podtrzymywaniu spójności wspólnot lokalnych, ze szczególnym uwzględnieniem litewskiej muzyki ludowej (Rimantas Astrauskas) oraz ludowych strojów na Łotwie (Aija Jansone) i w wybranych regionach polskich Karpat (Kinga Czerwińska).

Trzecia grupa artykułów zawiera rozważania dotyczące dziedzictwa kulturowego w społeczeństwie informatycznym w perspektywie europejskiej (Violetta Krawczyk-Wasilewska) oraz problematyki nowego folkloru – między *sacrum* a *profanum* na przykładach polskich e-życzeń (Anna Brzozowska-Krajka).

Klamrą kolejnej części stały się zagadnienia dotyczące dynamiki procesów występujących na pograniczach, prezentowana na przykładach z Serbii (Katarzyna Marcol), z Austrii (Fran Wright) oraz na pograniczu polsko-białorusko-ukraińskim (Larysa Vakhnina).

Tom zamykają testy dotyczące regionalnej i międzynarodowej polityki kulturalnej, w której wykorzystywane są elementy kulturowego dziedzictwa (Letizia Bindi, Maria Ochab).

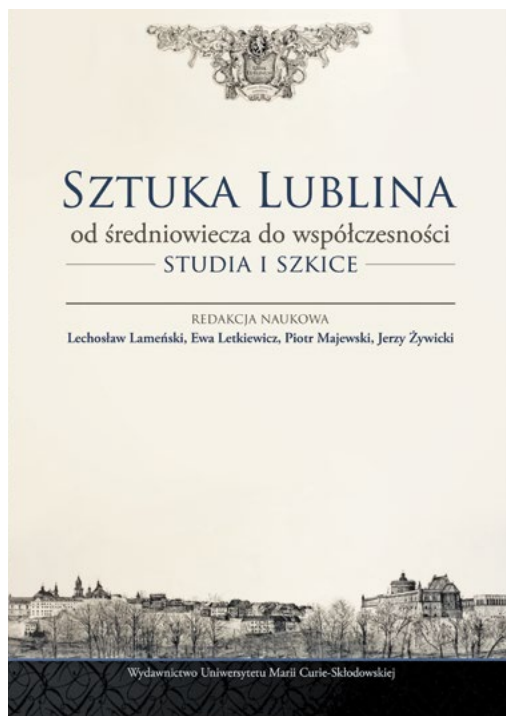
Z prezentowanych materiałów wyłania się niezwykle ciekawy, różnorodny obraz europejskiego dziedzictwa kulturowego, które w obliczu globalizacji nie dość, że nie traci swojej unikalności, to nieustająco i intensywnie ją eksponuje.

Between Folk Culture and Global Culture in Contemporary Europe. Papers from the 14th IOV European Scientific Conference of Folk Culture, ed. Anna Brzozowska-Krajka, The Polish Section of IOV, Lublin, Printed and distributed by the International Organization of Folk Art (IOV) Communication & Publications Commission, The Kingdom of Bahrain 2019, ss. 259

dr hab. Kinga Czerwińska (Uniwersytet Śląski)

Sztuka Lublina. Od średniowiecza do współczesności. Studia i szkice

Pod koniec 2019 r. ukazała się książka pt. *Sztuka Lublina. Od średniowiecza do współczesności. Studia i szkice*, przygotowana pod redakcją trójki pracowników Instytutu Nauk o Kulturze UMCS – dr. hab. Ewy Letkiewicz, prof. UMCS, dr Piotra Majewskiego, dr hab. Jerzego Żywickiego, prof. UMCS oraz prof. Lechosława Lameńskiego z Instytutu Nauk o Sztuce KUL i we współpracy redaktorskiej z dr Barbarą Niścior z Instytutu Sztuk Pięknych UMCS.

Wydana nakładem Wydawnictwa UMCS książka jest pierwszym od kilkadziesiąt lat spojrzeniem na dzieje sztuki Lublina w perspektywie współczesnej metodologii nauk o sztuce. Tom objął spójny zbiór dwudziestu trzech studiów naukowych ar-

tystycznego Lublina, kładąc nacisk na ważne i dotąd mniej znane zagadnienia. Opracowanie przyniosło podsumowanie dotychczasowych stanowisk badawczych, niejednokrotnie ich weryfikację, a także nowe hipotezy badawcze na temat poszczególnych zjawisk i osiągnięć sztuki lubelskiej we wszystkich epokach historycznych – od średniowiecza po współczesność.

Obszerna ponad 500-stronicowa książka powstała jako pokłosie zorganizowanej dwa lata wcześniej ogólnopolskiej konferencji naukowej pod tym samym tytułem, wpisanej do oficjalnych obchodów jubileuszu 700-lecia nadania prawa miejskiego Miastu Lublin. Projekt został zrealizowany w przestrzeni miejskiej, zaangażował liczne instytucje kultury Lublina (Warsztaty Kultury, Centrum Spotkania Kultur, Ośrodek Brama Grodzka — Teatr NN) i spotkał się z szerokim zainteresowaniem społecznym.

Sama książka zbudowała panoramiczne spojrzenie na dzieje artystyczne miasta, a dobór autorów – cenionych badaczy sztuki i kultury z całego kraju – sprawił, że opracowanie daleko wykroczyło poza kontekst lokalny, stawiając tytułowy problem w centrum uwagi ogólnopolskiego gremium współczesnych przedstawicieli dyscyplin nauk o sztuce i nauk o kulturze. W konsekwencji publikacja wydobyła unikalny charakter miasta jako środowiska artystycznego i wniosła bardzo wiele do wiedzy o sztuce nie tylko Lublina i kraju, ale też całego regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Starannie przygotowany pod względem edytorskim, językowym i ilustracyjnym tom został zaadresowany zarówno do profesjonalnych badaczy sztuki i kultury, jak też do szerokiego kręgu odbiorców.

O randze publikacji świadczy przyznanie przez Prezydenta Miasta Lublin redaktorom naukowym tomu prestiżowego Medalu Unii Lubelskiej za „pełną zaangażowania pracę naukowo-dydaktyczną oraz znaczący dorobek literacki z podziękowaniem za cenny wkład w popularyzację i upowszechnianie polskiej kultury i sztuki”.

Sztuka Lublina. Od średniowiecza do współczesności. Studia i szkice, pod. red. Lechosława Lameńskiego, Ewy Letkiewicz, Piotra Majewskiego, Jerzego Żywickiego, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2019.

oprac. Instytut Nauk o Kulturze

Noc Biologów

10.01.2020 r.

Fot. Bartosz Proll

Zobacz programy TV UMCS

Akademycki Kwadrans
Przedsiębiorczości

Burza językowa

Flesz Akademycki

Nerdownia

Przerwa w grze

